

Paulo

Coelho

alchymista

Věnuji J.,
Alchymistovi, který ovládá
všechna tajemství Velkého díla.

Přeložila Pavla Lidmilová

ARGO, 1998

THIS EDITION PUBLISHED BY ARRANGEMENTS WITH

SANT JORDI ASOCIADOS, BARCELONA, SPAIN

ALL RIGHTS RESERVED

COPYRIGHT 1988 BY PAULO COELHO

TRANSLATION © PAVLA LIDMILOVÁ, 1995

ISBN 80-7203-115-9

I stalo se, když šli, že on všel do jednoho městečka. Žena pak jedna, jménem Marta, přijala jej do domu svého. A ta měla sestru jménem Marii, kteráž seděti u noh Ježíšových, poslouchala slova jeho. Ale Marta pečlivá byla při mnohé službě. Kteráž přistoupivši, řekla: Pane, nemáš-liž o to péče, že sestra má nechala mne samé sloužiti? Protož rci jí, ať mi pomůž. A odpověděv, řekl jí Ježíš: Marta, Marta, pečlivá jsi, a rmoutíš se při mnohých věcech. Ale jednohoť jest potřebí. Mariat' dobrou stránkou vyvolila, kteráž nebude odjata od ní.
Lukáš, 10, 38-42

Alchymista sáhl po knížce, kterou si přinesl někdo z karavany. Chyběla jí obálka, ale i tak uhádl jméno autora: Oscar Wilde. Jak si v ní listoval, našel vyprávění o Narcisovi.

Znal ten starý příběh. Sličný chlapec se den co den zhlížel v tůni a nemohl se na svou krásu vynadívát. Byl sám sebou tak uchvácen, že jednou do té tůně spadl a utopil se. Rozkvetl tam pak květ, jemuž se říká narcis.

Takhle však Oscar Wilde ten příběh nezakončil.

Prý když Narcis zemřel, přišly z lesa Oreády a spatřily, že tůň plná sladkých vod se změnila v kalich slaných slz.

„Proč pláčeš?“ ptaly se Oreády.

„Kvůli Narcisovi,“ odpověděla tůň.

„Nu, nedivíme se, že truchlíš pro Narcise,“ pokračovaly Oreády.

„Přestože my všechny jsme ho v lese sledovaly, kudy chodil, ty jediná ses mohla na jeho krásu vynadívát zblízka.“

„Copak Narcis byl krásný?“ podivila se tůň.

„Kdo by to mohl vědět lépe než ty?“ užasly Oreády. „Vždyť přece na tvých březích se každý den skláněl k zrcadlu tvých vod.“

Tůň chvíli mlčela a pak řekla:

„Narcise oplakávám, ale že byl krásný, toho jsem si nikdy nevšimla.

Pláču proto, že když uléhal na mých březích a skláněl ke mně zrak, viděla jsem, jak se v hloubi jeho očí zrcadlí má vlastní краса.“

„Krásný příběh,“ pravil Alchymista.

Chlapec se jmenoval Santiago. Už se stmívalo, když přivedl své stádo ke starému opuštěnému kostelu. Klenba se zbortila už dávno a na místě dřívější sakristie vyrostl veliký fikovník. Rozhodl se, že tam přenocuje. Ovce vehnal dovnitř polorozpadlou branou, kterou pak zatarasil několika prkny, aby se mu v noci nerozprchly. Vlci v těch místech sice nebyli, ale kdysi mu takhle v noci jedna ovce utekla a on měl nazítří co dělat, aby ji našel.

Na zem rozprostřel plášť a pod hlavu si místo polštáře dal knížku, kterou zrovna dočetl. A ještě než usnul, napadlo ho, že by si měl pořizovat tlustší knihy: nepřečtou se tak rychle a líp se na nich leží.

Probudil se ještě za tmy. Vzhlédl vzhůru a uviděl, že položíčenou klenbou svítí dovnitř hvězdy.

„Škoda že jsem nespal o chvilku déle,“ povzdechl si. Zdál se mu stejný sen jako minulý týden a zase se před koncem probudil.

Vstal a napil se vína. Pak vzal hůl a začal budit ty ovce, které ještě spaly. Všiml si už dřív, že většina ovcí se probouzí zároveň s ním. Jako by jakási tajuplná síla pojila jeho život s životem těch zvířat, která s ním už dva roky putovala za potravou.

„Už si na mě tak zvykly, že vědí, kdy co dělám,“ zamumlal. Pak se na okamžik zamyslel a napadlo ho, že to taky může být naopak: to on se přizpůsobil svým ovečkám.

Několika ovcím však jako by se ráno nechtělo vstávat. Santiago budil jednu po druhé holí a volal na ně jménem. Odjakživa věřil, že rozumějí tomu, co jim říká. Proto jim občas předčítal úryvky z knížek, které ho zvlášť zaujaly, nebo jim povídal, co se mu líbí na tom samotářském životě pastýře a co nového viděl ve městech, kam přišel.

Poslední dobou však nemluvil o ničem jiném než o kupcově dceři, která bydlela v městečku, kam měli dorazit za Čtyři dny. Vloni tam byl poprvé. Kupci patřil krám s látkami a nej-

raději měl, když se ovce stříhaly přímo před ním, aby ho nikdo nemohl podvést. Pastýř se o něm dozvěděl od jednoho kamaráda a zavedl tam svoje ovce.

„Potřebuji prodat nějakou vlnu," řekl kupci.

Ten však měl krám plný lidí a požádal ho, ať počká do večera. Santiago si tedy sedl před krám na chodník a z tlumoku vyndal knížku.

„Nevěděla jsem, že pastýři taky čtou knihy," ozval se vedle něho dívčí hlas.

Byla to typická Andalusanka s černými vlasy, splývajícími po ramenou, a s očima, které vzdáleně připomínaly dávné maurské dobyvatele.

„To proto, že od ovcí se člověk naučí víc než z knih," odpověděl Santiago. A potom si povídali víc než dvě hodiny. Ona mu řekla, že je dcera zdejšího kupce, a vyprávěla mu o životě na venkově, kde se jeden den podobá druhému jako vejce vejci. On zas jí povídal o andaluské krajině a o tom, co nového viděl ve městech, kde byl naposled. Těšilo ho, že může rozmlouvat s někým jiným než s ovcemi.

„Kde ses vlastně naučil číst?" zeptala se ho v jednu chvíli dívka.

„Jako všichni ostatní," odpověděl Santiago, „ve škole."

„Když tedy umíš číst, proč nejsi něčím jiným než jen pastýřem?" Santiago to nějak zamluvil. Věděl, že dívka by to nikdy nepochopila. Dál jí vyprávěl, co zažil na cestách, a ona samým údivem kulila svá maurská očka. Jak čas plynul, pastýř zatoužil, aby ten den nikdy neskončil, aby měl kupec pořád plné ruce práce a nejmíň tři dny ho tu nechal čekat. Uvědomil si, že cítí něco dosud neznámého: touhu zůstat v nějakém místě navždycky. S touhle černovláskou by byl každý den jiný.

Kupec ale přece jen nakonec přišel a poručil mu, aby ostříhal čtyři ovce. Pak mu náležitě zaplatil a řekl, ať přijde zase napřesrok.

Ted' tedy již za pouhé čtyři dny se měl do toho městečka vrátit.

Těšil se a zároveň se bál, že na něho dívka už zapomněla.

Není přece jediný, kdo tam chodí prodávat vlnu.

„To nevadí," řekl svým ovcím. „Znám ještě j i n á děvčata."

V hloubi duše však věděl, že by mu to vadilo. A že každý pastýř, námořník nebo obchodní cestující vždycky zná místo, kde žije někdo schopný ho přimět, aby zapomněl na bezstarostné putování světem.

Svívalo a pastýř zamířil s ovce k východu. — Ovce se nikdy nemusejí v ničem rozhodovat, — pomyslel si. — Asi proto se mě pořád drží. — Jediné, co potřebují, je potrava a voda. A dokud bude vědět, kde jsou v Andalusii nejlepší pastviny, půjdou rády za ním. A to i když budou všechny dny pořád stejné — nekonečně dlouhé mezi východem a západem slunce — a i když si ovce za svůj krátký život nepřečtou jedinou knížku a nebudou rozumět jazyku lidí, kteří si na vsi povídají, co je nového.

Spokojí se s potravou a vodou. Za to mu štědře poskytnou vlnu, svou společnost a — někdy také svoje maso.

— Kdybych se najednou změnil k horšímu a rozhodl se jednu po druhé pozabíjet, všimly by si toho teprve tehdy, až by ze stáda skoro nic nezbývalo, — napadlo ho. — Věř mi a zapomněly

věřit vlastním pudům. A to jen proto, že je vedu za potravou.

Santiago se podivil, jaké to má nápady. Třeba tenhle kostel s fíkovníkem uprostřed je začarovaný. Způsobil, že už podruhé se mu zdál stejný sen, a vnuká mu pocit hněvu na jeho věrné společnice. Upil trochu vína, které mu zbylo od včerejší večeře, a zachumlal se do pláště. Věděl, že za pár hodin už bude slunce tak pálit, že nebude moci jít s ovce dál. V tu dobu celé Španělsko v létě spí. Vedro trvá až do večera a on se bude muset vláčet s těžkým pláštěm. Zároveň si však uvědomoval, že jen díky plášti mu není ráno zima.

— Musíme být vždycky připraveni na rozmary počasí, — řekl si a smířil se s tím, že plášť ponese.

Stejně tak plášť jako pastýř tam byli na svém místě. Pastýř za ty dva roky, co putoval andaluskými pláněmi, už poznal všechna místa v kraji, a to právě bylo jeho cílem: cestovat. Tentokrát chtěl děvčeti vysvětlit, proč umí číst, třebas je obyčejný

pastýř: do šestnácti let studoval v semináři. Rodiče chtěli, aby z něho byl kněz, pýcha prosté venkovské rodiny, která tak jako ovce shání jen jídlo a pití. Studoval tedy latinu, španělštinu a bohosloví. Odmalička však toužil poznávat svět, a to se mu zdálo mnohem důležitější než poznávat Boha nebo lidské hříchy. Když zas jednou přišel domů k rodičům, sebral odvahu a řekl otcí, že knězem být nechce. Chce do světa.

„Touhle vesnicí už prošli muži z celého světa, synu," řekl mu otec. „Hledají něco nového, ale zůstávají pořád stejní. Jdou na kopec podívat se na hrad a zdá se jim, že dřív to bylo lepší než teď. Ať mají světlé vlasy nebo tmavou pleť, jsou stejní jako lidé u nás na vsi."

„Já ale neznám hrady u nich doma," namítl chlapec.

„Když tihle muži vidí naše pole a naše ženy, říkají, že by tu chtěli žít pořád," pokračoval otec.

„Chci znát zase jejich ženy a jejich kraje," řekl chlapec.

„Vždyť oni tu nikdy nezůstanou."

„Ti muži mají plné kapsy peněz," dodal ještě otec. „Tady u nás chodí světem jenom pastýři."

„Tak budu pastýřem."

Otec už nic neříkal. Nazítrí mu dal váček se třemi starými španělskými zlatáky.

„Našel jsem je kdysi v poli. Měly patřit církvi, jako tvoje véno. Kup si za ně stádo a putuj světem, dokud nezjistíš, že náš hrad je nejdůležitější a naše ženy nejkrásnější."

A požehnal mu. Santiago viděl otcí na očích, že by byl také rád šel do světa. A ta touha nezmizela ani za celá desetiletí, kdy ji potlačoval jídlem a pitím a střechem nad hlavou.

Obzor zrudl a vyšlo slunce. Pastýř si znovu vzpomněl na rozmluvu s otcem a rozveselil se; už viděl hodně hradů a hodně Žen (ale žádnou, jako je ta, kterou už za dva dny měl znova spatřit). Má plášť, knížku, kterou může vyměnit za jinou, a stádo ovcí. Ale nejdůležitější je, že každý den uskutečňuje velký sen svého života: chodit světem. Až se nabaží andaluských plání, může ovce prodat a stát se námořníkem. Až se pak zase nabaží moře, už bude znát spoustu měst, spoustu žen a spoustu možností, jak být šťasten,

— Nevím, jak hledají Pánaboha v semináři, — pomyslel si, když vzhlížel k vycházejícímu slunci. Vždycky když to bylo možné, hledal cestu, kterou ještě nešel. A v tomhle kostele nikdy předtím nebyl, přestože šel tolikrát kolem. Svět je velký a nevyčerpatelný, a kdyby se aspoň trochu nechal vést ovce, jistě by objevil víc zajímavých věcí. — Problém je v tom, že ony vůbec nevědí, že jdou každý den jinudy. Neuvědomují si, že jsou pořád na jiných pastvinách, že se mění roční období — protože se starají jen o potravu a vodu.

— Možná to tak děláme všichni, — pomyslel si. "I já, protože od té doby, co jsem poznal kupcovu dceru, na jiné ženy nemyslím." Podíval se na oblohu a odhadl, že před polednem bude v Tarifě. Tam si vymění svou knihu za nějakou tlustší, naplní si láhev a dá se oholit a ostříhat; musí všechno stihnout, než se zase setká s dívkou. Vůbec si nechtěl připustit, že by ho nějaký pastýř s větším stádem předběhl a požádal o její ruku.

— Život je zajímavý právě pro tu možnost uskutečnit nějaký sen, — uvažoval, zatímco znovu zvedl oči k obloze a zrychl i l krok. Zrovna si vzpomněl, že v Tarifě bydlí jedna stará žena, která umí vykládat sny. A jemu se v noci už podruhé zdál týž sen.

Stařena zavedla pastýře do zadní světnice, oddělené od přední místnosti závěsem z pestrých igelitových pruhů. Uvnitř byl stůl, obrázek Srdce Ježíšova a dvě židle.

Stařena si sedla a řekla mu, ať se posadí naproti ní. Pak ho vzala za ruce a začala se tiše modlit.

Vypadalo to na cikánskou modlitbu. Pastýř už na svých cestách potkal hodně cikánů; pořád putovali a přitom neměli žádné ovce, o které by se starali. Říkalo se o nich, že chtějí druhé jenom šidit. A prý jsou také spřaženi s čerty a kradou děti, aby jim sloužily v jejich tajemných táborech. Jako malý kluk měl vždycky hrůzu z toho, že ho unesou, a tenhle dávný děs se mu zase vybavil, když mu stařena stiskla ruce.

— Má tady ale obrázek Srdce Ježíšova, — snažil se nějak uklidnit. Báł se, že se mu začnou třást ruce a stará pozná, že má strach. Tiše se pomodlil otčenáš.

„Je to zvláštní," řekla stařena a upírala oči na pastýřovu ruku. A zase se odmlčela.

Pastýř začal být nervózní. Ruce se mu proti jeho vůli roztřáslly a stará žena si toho všimla. Rychle jí je vytrhl:

„Nepřišel jsem proto, abyste mi hádala z ruky," řekl a zamrzelo ho, že sem vůbec kdy chodil. Blesklo mu hlavou, že nejlepší by bylo jí zaplatit a jít pryč, a raději se nic nedozvědět.

Nesmí brát tak vážně, když se mu dvakrát po sobě zdá týž sen.

„Přišel jsi, aby ses dozvěděl něco o svých snech," pravila stará žena. „A sny jsou řečí Boha. Když Bůh mluví jazykem světa, mohu to vyložit. Když ale mluví jazykem tvé duše, můžeš mu rozumět jen ty sám. Ale v každém případě mi musíš zaplatit." To je další finta, pomyslel si chlapec, ale rozhodl se, že to riziko podstoupí. Každý pastýř ustavičně riskuje, že ho napadnou vlci nebo že bude sucho, ale právě to je na jejich práci vzrušující.

„Dvakrát po sobě jsem měl stejný sen," řekl. „*Zdálo se mi, že jsem pásł ovce, když se objevilo nějaké děcko a začalo si s nimi hrát. Nemám rád, když mi někdo nenechá ovce na pokoji, mají z cizích lidí strach. Ale děti to se zvířaty umějí a nikdy je nepolekají. Nevím, čím to je. Nevím, podle čeho zvířala poznávají lidský věk.*"

„Vrať se ke svému snu," řekla stařena. „Mám na plotně hrnec. A kromě toho nemáš moc peněz, a proto mě nesmíš dlouho

zdržovat."

„To děcko si nějakou chvíli dál hrálo s ovceci," pokračoval pastýř trochu rozpačitě, „až najednou mě vzalo za ruku a zavedlo mě k egyptským pyramidám."

Santiago chvílku vyčkával, aby zjistil, jestli stará vůbec ví, co to egyptské pyramidy jsou. Ona však nic neříkala.

„A u těch egyptských pyramid," řekl pomalu, aby mu dobře rozuměla, „mi to dítě řeklo: ‚Když sem přijdeš, najdeš tu zakopaný poklad.' A jakmile mi chtělo ukázat přesné místo, tak jsem se probudil. V obou případech."

Stará žena pořád nic neříkala. Pak vzala pastýře za ruce a pozorně je prohlížela.

„Teď od tebe nic chtít nebudu," řekla. „Ale jestli ten poklad najdeš, chci z něj desátek."

Pastýř se rozesmál radostí. Kvůli snu o zakopaném pokladu ušetří i to málo, co má! Ta stará je asi opravdu cikánka — cikáni jsou hloupí.

„Tak mi ten sen vylož," požádal ji.

„Napřed přísahej. Přísahej, že za to, co ti povím, mi dáš desetinu svého pokladu."

Chlapec přísahal. Stařena však chtěla, aby tu přísahu opakoval a přitom se díval na obrázek Srdce Ježíšova.

„Je to sen v Řeči světa," řekla. „Dá se vyložit, ale není to jednoduché. Proto myslím, že si svůj podíl na tvém nálezu zasloužím."

Můj výklad je takový: musíš jít k egyptským pyramidám. Nikdy jsem o nich neslyšela, ale jestli ti je nějaké dítě ukázalo, znamená to, že existují. Tam najdeš poklad a zbohatneš."

Pastýř nejdřív užasl, a pak se rozzlobil. Kvůli tomu sem přece nemusel chodit. Ale hned si uvědomil, že je to zadarmo.

„Marně jsem ztrácel čas," řekl.

„Právě proto jsem ti říkala, že ten sen není jednoduchý. Nejprostší věci jsou ty nejneobvyklejší a jenom mudrci je mohou vidět. A protože já žádný mudrc nejsem, musím se vyznat v jiných věcech, jako třeba hádání z ruky."

„A jak se dostanu do Egypta?"

„Já sny jenom vykládám. Nedokážu je uskutečnit. Proto mi k životu musí stačit to, co mi dávají moje dcery."

„A co když do toho Egypta nedorodu?"

„Tak nic nedostanu. Nebude to poprvé.“

A dál už mu stará žena nic nepověděla. Poslala ho pryč, protože prý už s ním ztratila plno času.

Pastýř zklamaně odešel a zařekl se, že žádnému snu už věřit nebude. Vzpomněl si, že musí ještě něco vyřídit: zašel si do krámu obstarat nějaké jídlo, knížku vyměnit za tlustší, a pak si sedl na náměstí na lavičku, aby ochutnal víno, které si koupil. Bylo horko a víno mu oněmi nevyzpytatelnými cestami přece jen trochu zchladilo tělo. Ovce nechal za městem, v chlévě u jednoho nového kamaráda. Znal v těch místech hodně lidí — a právě proto rád chodil světem. Člověk pořád nachází nové přátele, a přitom s nimi nemusí být každý den. Když ale vidíme stále stejné l i d i — jako třeba v semináři —, stanou se nakonec součástí našeho života. A jen co k tomu dojde, chtějí nám do toho života také mluvit. Pokud se nechováme podle jejich představ, tak se zlobí. Všichni totiž vědí naprosto přesně, jak mají žít druzí.

Zato nikdy nevědí, jak mají žít oni sami. Tak jako ta vykladačka snů, která je nedokáže uskutečnit.

Rozhodl se ještě chvíli počkat, než se slunce nachýlí, a teprve pak se vydá s ovce na cestu. Za tři dny bude u kupcovy dcery.

Začetl se do knihy, kterou získal od tarifského faráře. Byl to objemný svazek, kde se hned na první stránce mluvilo o pohřbu. A kromě toho byla jména osob velice komplikovaná.

Kdyby on sám jednou psal knížku, pomyslel si, uváděl by své postavy postupně, aby si čtenář nemusel všechna jména opakovat. Když se trochu soustředil na čtení — a nebylo to tak špatné, protože se tam mluvilo o pohřbu na sněhu, což mu pod tím rozpáleným sluncem dodávalo pocitu chladu —, sedl si vedle něho jakýsi stařec a dal se s ním do řeči.

„Copak to tam dělají?“ ptal se a ukazoval na nějaké lidi na náměstí.

„Pracují,“ odpověděl krátce Santiago a dál dělal, že je zabraný do čtení. Ve skutečnosti však myslel na to, že bude stříhat ovce před zraky kupcovy dcery, aby viděla, jak zajímavé věci dovede dělat. Tuhle scénu si už představoval mockrát; a dívka přitom pokaždé okouzleně poslouchala, když jí vysvětloval, že ovce se musejí stříhat zezadu dopředu. Také si honem

vzpomínal, co zábavného by jí přitom stříhání pověděl. Většinou znal takové příběhy z knih, ale tvářil by se, že to prožil na vlastní kůži. Určitě by to nepoznala, vždyť sama knihy číst neumí.

Stařec se však nenechal odbýt. Říkal, že je unavený a má žízeň, a chtěl, aby mu Santiago dal napít vína. Chlapec mu tedy nabídl svou láhev; snad mu pak dá pokoj.

Ale starý muž si chtěl za každou cenu povídat. Zeptal se, co to Santiago čte. Ten už málem dopáleně vstával, že si sedne jinam, když si vzpomněl, jak mu otec vždycky kladl na srdce, že k starším lidem má být uctivý. Podal tedy starci knihu, a to ze dvou důvodů: jednak nevěděl, jak se vyslovuje název, a za druhé proto, že pokud stařec neumí číst, jistě mu bude stydno a sám si přeseďne.

„Hm...“ zamručel stařec a prohlížel si svazek ze všech stran, jako by to bylo něco podezřelého. „Kniha je to důležitá, ale hrozná nudná.“

Pastýř užasl. Stařec tedy umí číst, a dokonce zná i tuhle knihu. A jestli je opravdu tak nudná, pak má ještě čas vyměnit ji za jinou.

„Mluví se tu o něčem, co se objevuje skoro ve všech knížkách,“ pokračoval starý muž, „totiž o neschopnosti člověka zvolit si svůj vlastní osud. A nakonec ještě čtenáře přesvědčí, že uvěří největší lži na světě.“

„A jaká je největší lež na světě?“ vyzvídal překvapeně pastýř. „Tahleta: že v určité chvíli své existence ztratíme vládu nad svým životem, a ten pak podléhá osudu. To je největší lež na světě.“

„Se mnou je to jiné,“ řekl chlapec. „Chtěli, aby ze mě byl kněz, a já se rozhodl stát pastýřem.“

„Tak je to lepší,“ řekl stařec, „protože ty rád cestuješ.“

— Čte mi myšlenky, — napadlo chlapce. Stařec si zatím listoval v tlusté knize a zřejmě mu ji tak brzo nemínil vrátit. Santiago si všiml jeho zvláštního oblečení; vypadal jako Arab, což v tom kraji nebylo nic neobvyklého. Tarifu dělí od Afriky jen pár hodin cesty; stačí se přeplavit přes úzký průliv. Do města často přicházejí Arabové, kteří tam nakupují a několikrát denně se svým podivným způsobem modlí.

„Odkud jste, pane?“ zeptal se.

„Odevšad."

„Nikdo nemůže být odevšad," namítl Santiago. „Já jsem pastýř a bývám všude kolem, ale jsem jen z jednoho místa, ze vsi, která leží poblíž starého hradu. Tam jsem se narodil."

„Dalo by se říct, že já jsem se narodil v Sálemě."

Pastýř nevěděl, kde je Sálema, ale nechtěl se ptát, aby se nemusel stydět za vlastní nevědomost. Chvilí se rozhlížel po náměstí.

Lidé chodili sem a tam a vypadali velice zaměstnaně.

„Jaké to tam teď je, v Sálemě?" zeptal se nakonec, aby se měl čeho chytit.

„Stejně jako vždycky."

Nebyl o nic chytřejší. Ale věděl, že Sálema není v Andalusii.

Jinak by to místo už musel znát.

„A co tam děláte v tom Sálemě?" naléhal.

„Co dělám v Sálemě?" zasmál se s chutí stařec. „Jsem tam přece Král!"

— Lidé si navymýšlejí, — pomyslel si pastýř. Někdy je lepší být s ovci, ty aspoň nic neříkají a starají se jen o potravu a vodu. Anebo ještě lepší jsou knížky, ve kterých se vyprávějí neuvěřitelné příběhy, ale jen když o to člověk stojí. Když ale mluvíme s lidmi, navykládají nám někdy věci, že nevíme, co na to říct.

„Jmenuji se Melchisedech," řekl stařec. „Kolik máš ovcí?"

„Dost," odpověděl pastýř. Ten děda je nějak moc zvědavý,

„To je tedy problém. Nemůžu ti pomoci, dokud si budeš myslet, že máš ovcí dost."

Santiago se dopálil. O žádnou pomoc přece nestojí. To ten dědek po něm chtěl víno a knížku, a sám se s ním dal do řeči.

„Vraťte mi moji knihu," řekl. „Musím jít pro ovce a vydat se na cestu."

„Dej mi desátek ze svého stáda," řekl stařec, „a já ti povím, jak se dostaneš k zakopanému pokladu."

Tu si pastýř vzpomněl na svůj sen a najednou mu bylo všechno jasné. Stařena si od něho nic nevzala, ale ten dědek — asi její manžel — z něho chce tahat peníze za jakousi nesmyslnou informaci.

Je to asi taky cikán.

Ale dřív než stačil něco říct, stařec se shýbl, sebral kus dřívka a začal cosi psát do písku na náměstí. Jak se shýbal, něco

na hrudi se mu zablesklo tak jasně, že to pastýře málem oslepilo. Starec však pohybem až příliš rychlým na svůj věk si opět plášť přitáhl k tělu. Santiago se zase rozkoukal a mohl vidět, co to stařec píše.

V písku na hlavním náměstí toho městečka četl jméno svého otce a své matky. Četl celý příběh svého života až do současné chvíle, od dětských her přes chladné noci v semináři. Četl jméno kupcovy dcery, které neznal. Četl o věcech, s nimiž se nikdy nikomu nesvěřil, jako třeba o pistoli, kterou ukradl otci, aby mohl jít na jeleny, nebo o své první samotářské sexuální zkušenosti.

"Já jsem v Sáleme Král," řekl mu předtím stařec.

Jak to, že si král povídá s pastýřem," zeptal se zahanbený a ohromený Santiago.

„Z různých příčin. Ale dejme tomu, že ta nejdůležitější je, že ty jsi schopen naplnit svůj Osobní příběh."

Pastýř nevěděl, co je ten Osobní příběh.

„To je to, co jsi odjakživa chtěl dělat. Každý člověk zkraje mládí ví, jaký je jeho Osobní příběh."

V té době je všechno jasné a možné a lidé se nebojí snít a přát si všechno to, co by v životě rádi dělali. Jak však čas plyne, jakási tajemná síla se snaží dokázat, že Osobní příběh uskutečnit nelze."

Starcova slova nebyla pastýři příliš jasná. Chtěl se však dozvědět, co jsou to ty „tajemné síly"; kupcova dcera nebude chtít věřit svému sluchu, až jí to bude vyprávět.

Jsou to síly, které se zdají být zlé, ale v podstatě tě učí, jak uskutečnit svůj Osobní příběh. Připravují tvého ducha a tvou vůli, protože na této planetě platí jedna velká pravda: ať jsi kdokoli a děláš cokoli, když něco doopravdy chceš, je to proto, že se toto přání zrodilo v duši Vesmíru. Je to tvé poslání na Zemi."

„I kdyby to třeba bylo jen chodit po světě? Nebo vzít si dceru obchodníka s látkami?"

„Nebo hledat poklad. Duše světa se živí štěstím lidí. Anebo naopak neštěstím, závistí, žárlivostí. Splnit svůj Osobní příběh je jedinou povinností člověka. Vše je jedno."

A když něco chceš, celý Vesmír se spojí, abys své přání uskutečnil." Chvilí mlčeli a pozorovali lidi na náměstí. Potom se ozval stařec:

„Proč vlastně pášeš ovce?"

„Protože rád chodím světem."

Stařec ukázal na prodavače pražené kukuřice, který stál v rohu náměstí u svého červeného vozíku.

„Tamhleten si taky jako dítě přál chodit světem. Pak si ale raději pořídil tenhle vozík s praženou kukuřicí a teď celé roky šetří. Až bude starý, stráví měsíc v Africe. Nepochopil, že člověk má vždycky podmínky k tomu, aby udělal to, o čem sní."

„Měl se raději stát pastýřem," uvažoval nahlas chlapec.

„Pomýšlel na to," řekl stařec. „Ale takový pouliční prodavač je něco víc než pastýř. Pouliční prodavač má střechu nad hlavou, kdežto pastýř spí pod širým nebem. Otcové dávají svou dceru raději pouličnímu prodavači než pastýři."

Santiaga bodlo u srdce, když si vzpomněl na kupcovu dceru. Tam u nich v městečku jistě bude nějaký prodavač pražené kukuřice.

„Prostě to, co si lidé myslí o pouličních prodavačích a o pastýřích, se pro ně stalo důležitější než Osobní příběh."

Stařec si pak listoval v knize a na jednom místě se začel.

Pastýř chvíli čekal, a potom ho vyrušil stejně jako on jeho předtím.

„Proč se o těchhle věcech se mnou vůbec bavíte?"

„Protože ty se pokoušíš žít svůj Osobní příběh. A teď bys toho málem nechal."

„To se pak vždycky objevíte vy?"

„Ne vždycky v téhle podobě, ale objevím se pokaždé. Někdy třeba v podobě východiska, dobrého nápadu. Jindy zase v kritickém okamžiku udělám věci snadnějšími. A tak dále; většina lidí si toho však ani nevšimne."

Stařec vyprávěl, že minulý týden se musel objevit jednomu hledači drahokamů v podobě kamene. Ten člověk všeho nechal a šel hledat smaragdy. Pět let se dřel u řeky a roztloukl 999.999 kamenů, jen aby našel třeba jediný smaragd. Právě to chtěl vzdát a chyběl už jen jediný kámen — jen JEDEN KÁMEN, aby ten svůj smaragd objevil. A protože ten člověk vsadil vše na Osobní příběh, stařec se rozhodl zasáhnout. Proměnil se v kámen, který mu spadl na nohu. Muž ze vzteku a lítosti nad pěti ztracenými lety kámen popadl a mrštil jím daleko od sebe. Mrštil jím ale tak prudce, že při dopadu rozbil

jiný kámen, z něhož náhle zazářil nejkrásnější smaragd na světě.

„Lidé poznají velice brzy, proč mají žít," řekl stařec trochu hořce. „Možná právě proto se velice brzy vzdávají. Ale tak už to bývá."

Tu si Santiago vzpomněl, že se vlastně začali bavit o zakopaném pokladu.

„Poklady vyzvedává ze země příval vody a táž povodeň je zase pohřbívá," řekl stařec. „Chceš-li se dovědět o svém pokladu, musíš mi postoupit desátek ze svého stáda."

„Nestačil by desátek z pokladu?"

Stařec se tvářil zklamaně.

„Když začneš slibovat něco, co ještě nemáš, přestaneš o to usilovat."

Pastýř mu tedy pověděl, jak slíbil desátek cikánce.

„Cikáni jsou mazaní," povzdechl si stařec. „Ale aspoň si uvědomíš, že za všechno v životě se platí. To právě se snaží učit

Bojovníci Světla."

Stařec vrátil Santiagovi jeho knihu.

„Zítra v tuhle hodinu mi přiveď desetinu svého stáda. Řeknu ti, jak najdeš ten zakopaný poklad. Sbohem."

A zmizel na rohu náměstí.

Pastýř se dal do čtení, ale už se nedokázal soustředit. Byl vzrušený a napjatý, protože věděl, že stařec nelže. Šel k pouličnímu prodáváči, a zatímco uvažoval, jestli mu má prozradit, co říkal stařec, koupil si pytlík pražené kukuřice. — Někdy je lepší nechat věci tak, jak jsou, — pomyslel si a nic nepodnikl. Kdyby mu to pověděl, prodáváč by pár dní toužil všeho nechat, ale teď už si na svůj vozík moc zvykl.

Tohle trápení mu chtěl ušetřit Pustil se bez cíle ulicemi města a došel až do přístavu. Stál tam domeček a v tom domečku bylo okénko, kde si lidé kupovali jízdenky. Egypt je v Africe, uvědomil si.

„Přejete si?“ zeptal se pokladník.

„Možná zítra,“ odpověděl pastýř a šel pryč. Kdyby prodal jen jedinou ovci, dostal by se za ty peníze na druhou stranu průlivu. Tahle představa ho lekala.

„Zase jeden snílek,“ řekl pokladník svému pomocníkovi, když viděl pastýře odcházet. „Nemá peníze na cestu.“

Tam u té přepážky si Santiago vzpomněl na své ovce a málem se bál k nim vrátit. Za ty dva roky se naučil všechno, co má pastýř znát; umět stříhat vlnu, starat se o březí ovce, chránit zvířata proti vlkům. Znal všechny pláně a pastviny v Andalusii.

Znal přesnou cenu každého ze svých zvířat. Rozhodl se jít k chlévu svého přítele oklikou. V tomto městě byl také hrad, a tak šel nahoru po kamenné rampě a posadil se na hradby.

Shora mohl dohlédnout až do Afriky. Kdysi mu někdo vysvětlil, že tudy přišli Maurové, kteří pak na mnoho let obsadili skoro celé Španělsko. Pastýř jim nemohl přijít na jméno. To oni přivedli cikány.

Shora mohl také přehlédnout téměř celé město, i s náměstím, kde si povídal se starcem.

— Prokletá hodina, kdy jsem toho starce potkal, — pomyslel si. Vždyť šel jen za ženou, která by uměla vyložit sny. Ani ta žena, ani stařec nepřikládali žádnou váhu tomu, že je pastýř. Byli to zřejmě osamělí lidé, kteří už ztratili víru v život a nechápali, že pastýř nakonec ke svým ovčím přilne. On sám zná dobře každou z nich: ví, která kulhá, která bude mít za dva měsíce mladé i která je líná. Umí je ostříhat i porazit. Kdyby se rozhodl odjet, určitě by ho postrádaly.

Začal vát vítr. Pastýř ten východní vítr znal: lidé mu říkali

„levantský“, protože s ním kdysi přišly také hordy nevěřících. Dokud neznal Tarifu, nikdy ho nenapadlo, že Afrika je tak blízko. A to je velice nebezpečné: Maurové sem mohou vpadnout znovu.

Levantský vítr zadul silněji. — Trčím tu mezi ovce a pokladem, — napadlo ho. Musí se rozhodnout mezi tím, na co si zvykl, a tím, co by rád měl. Je tu také kupcova dcera, ale ta není tak důležitá jako ovce, protože na něm nezávisí. Stejně už se na něj ani nepamatuje. Byl si jist, že kdyby se tam za dva dny objevil, dívka by si toho ani nevšimla: všechny dny se jí zdají stejné, a to je vždycky proto, že lidé už si neuvědomují, co dobrého jim život ukazuje, když po nebi putuje slunce. — Opustil jsem otce, matku a hrad v rodné vsi. Zvykli si a zvykl jsem si i já. Ovce se beze mne taky obejdou, — pomyslel si.

Zadíval se shora na náměstí. Prodavač dál prodával praženou kukuřici. Na lavičku, kde předtím rozmlouval se starcem, si sedl nějaký chlapec s děvčetem a líbali se.

„Prodavač...“ začal pro sebe, ale už to nedořekl, protože východní vítr začal foukat tak silně, že to ucítil na tváři. Ten vítr přivedl Maury, jistě, ale přináší také vůni pouště a žen zahalených

závojem. Přináší pot a sny lidí, kteří se jednoho dne vydávají do neznáma za zlatem, dobrodružstvím — a pyramidami. Pastýř začal větru závidět jeho svobodu a uvědomil si, že i on ji může mít. Nic mu nebrání, jen on sám. Ovce, kupcova dcera i andaluské pláň jsou jen stupně v jeho Osobním příběhu.

Příští den v poledne žel pastýř na schůzku se starcem a vedl s sebou šest ovcí.

„To bych nikdy nečekal," řekl. „Ostatní ovce ode mě kamarád okamžitě koupil. Prý celý život toužil být pastýřem, a tohle považuje za dobré znamení."

„Tak je to vždycky," podotkl stařec. „Říká se tomu Příznivý začátek. Napoprvé bys v kartách skoro určitě vyhrál. Štěstí začátečníka."

„Čím to?"

„Protože život chce, abys prožil svůj Osobní příběh."

Pak si stařec začal prohlížet těch šest ovcí a zjistil, že jedna kulhá. Santiago mu vysvětlil, že to nevadí, protože ta je právě nejchytřejší a dává hodně vlny.

„Kde je ten poklad?" zeptal se.

„V Egyptě, u pyramid."

Pastýř se ulekl. Totéž mu řekla ta bába, ale nic za to nechtěla.

„Abys došel až tam, musíš dávat pozor na znamení. Bůh vyznačil na světě cestu pro každého člověka. Teď jenom musíš pozorně sledovat tu svou."

Dřív než stačil pastýř něco říct, zatřepetal se mezi ním a starcem motýl. Vzpomněl si na dědečka; ten mu v dětství říkával, že motýli přinášejí štěstí. Tak jako cvrčci, kobylinky, ještěrky a čtyřlístky.

„Správně," řekl stařec, který mu četl myšlenky. „Zrovna tak, jak ti to říkal dědeček. To jsou ta znamení."

Potom si rozhalil plášť, který mu zakrýval hrud'. Santiago ohromeně zíral a vzpomněl si, jak den předtím zahlédl ten třpyt. Stařec měl těžký zlatý náprsník zdobený drahokamy.

Je to doopravdy král. A tohle převlečení ho asi má chránit před lupiči.

„Na," řekl stařec a zprostřed zlatého náprsníku vyndal jeden kamínek bílýma jeden černý a podával mu je. „Jmenují se urim a thumim. Černý kámen znamená ‚ano' a bílý ‚ne'. To ti pomůže, když nedokážeš rozeznat znamení. Polož jim vždycky věcnou otázku."

Snaž se ale většinou rozhodovat sám. Poklad je u pyramid, a to už jsi věděl; já jsem ti však pomohl se rozhodnout, a proto jsi mi musel dát šest ovcí."

Santiago si schoval kamínky do tlumoku. Od nynějška se

bude rozhodovat sám.

„Nezapomeň, že vše je jedno. Nezapomeň na mluvu znamení. A hlavně nezapomeň dovést svůj Osobní příběh až do konce.

Ale napřed bych ti ještě rád pověděl tuhle historku:

Jeden kupec poslal svého syna za nejmoudřejším ze všech lidí, aby se ho zeptal na Tajemství štěstí. Syn putoval čtyřicet dní pouští, až došel k nádhernému hradu, tyčícímu se na vysoké hoře. Tam žil Mudrc, kterého hledal.

Nebyl to však žádný světec. Když náš hrdina vstoupil do hradního sálu, uviděl tam čilý ruch; kupci přicházeli a odcházeli, lidé po koutech se bavili, malý orchestr vyhrával příjemné melodie a byla tam bohatá tabule s nejchutnějšími jídly kraje. Mudrc s každým porozprávěl a mladík musel čekat dvě hodiny, než na něho přišla řada.

Mudrc pozorně vyslechl, co ho k němu přivádí, ale řekl, že teď právě nemá čas, aby mu Tajemství štěstí vyložil. Vybidl ho, ať se jde zatím projít po paláci a vrátí se za dvě hodiny.

„Chci tě ale o něco poprosit,“ dodal Mudrc a podal mladíkovi lžičku, na niž ukápl dvě kapky oleje. „Vezmi s sebou tuhle lžičku a dej pozor, aby se ti cestou olej nerozlil.“

Mladík tedy chodil nahoru a dolů po palácových schodištích a ustavičně přitom upíral zrak na lžičku. Za dvě hodiny se vrátil k Mudrcovi.

„Tak co,“ zeptal se Mudrc, „viděl jsi ty perské koberce v mé jídelně? Viděl jsi zahradu, kterou mistr zahradník budoval deset let? Všiml sis těch nádherných rukopisů v mé knihovně?“

Mladík se zahanbeně přiznal, že neviděl nic. Dbal jen o to, aby nerozlil olej, který mu Mudrc svěřil.

„Tak jdi zpátky a prohlédni si divy mého světa,“ řekl Mudrc.

„Nemůžeš důvěřovat člověku, jehož dům neznáš.“

Mladík už klidněji vzal lžičku a znovu se vydal na procházku po paláci, všímaje si tentokrát všech uměleckých děl na stropě i na stěnách. Uviděl zahrady, hory vůkol, líbezné květiny, poznal vytríbený vkus, s nímž všechna ta umělecká díla patřičně rozmístili. Když se vrátil k Mudrcovi, vyličil mu dopodrobna

vše, co viděl.

„Kde ale jsou ty dvě kapky oleje, co jsem ti svěřil?“ zeptal se

Mudrc.

Mladík pohlédl na lžičku a viděl, že je rozlil.

„Tak tohle je jediná rada, kterou ti mohu dát," řekl nejmoudřejší ze všech mudrců. „Tajemství štěstí je v tom, jak se dívat na všechny krásy světa a nezapomenout přitom ani na chvíli na dvě kapky oleje na lžičce."

Santiago nic neříkal. Pochopil příběh starého krále. Pastýř rád chodí světem, ale nikdy nezapomíná na své ovečky.

Stařec se na něho podíval a zvláštním způsobem mu vložil ruce na hlavu. Pak shromáždil ovce a šel svou cestou.

Na kopci nad městečkem Tarifou stojí starodávná pevnost vybudovaná Maury a ten, kdo usedne na její hradby, může zahlédnout náměstí, prodavače pražené kukuřice a ještě kousek Afriky. Melchisedech, Král Sálemský, se tam to odpoledne posadil a na tváři ucítil východní vítr. Ovce kolem něho podupávaly, udivené tolika nečekanými událostmi a ještě celé vyplašené změnou pána. Nechtěly nic než potravu a vodu.

Melchisedech se zadíval na malou loď, která právě vyplouvala z přístavu. Už nikdy toho chlapce neuvidí, stejně jako už nespatrił Abraháma poté, co od něho vybral desáté k.* Takové je však jeho dílo.

Bohové by si neměli nic přát, protože nemají Osobní příběh.

Nicméně Král Sálemský si v duchu přál, aby měl chlapec úspěch.

„Škoda že hned zapomene mé jméno," pomyslel si. „Měl jsem mu je vícekrát zopakovat. Kdykoli by pak o mně mluvil, řekl by, že jsem Melchisedech, Král Sálemský."

Hned ho to ale zamrzelo a vzhlédl k nebi: „Vím, že je to marnost nad marnost, jak jsi pravil, Pane. Ale takový starý král musí být občas na sebe hrdý."

* Genesis 14,18— 20. (Pozn. překl.)

— Ta Afrika je zvláštní, — pomyslel si Santiago.

Seděl v hospůdce stejné jako spousta jiných, které zahlédl v úzkých uličkách města. Pár mužů tam kouřilo velikánskou dýmku, která šla z ruky do ruky. Za těch několik hodin už viděl muže, jak se drží za ruce, ženy se zahalenou tváří a kněze, kteří stoupali na vysoké věže a tam se dávali do zpěvu — zatímco všichni kolem poklekli a b i l i hlavou o zem.

— Jsou to prostě nevěřící, — říkal si pro sebe. Jako dítě vídal v kostele u nich na vsi obraz svatého Jakuba Maurobijce, jak jede na svém bělouši s taseným mečem a u nohou má lidi podobné zdejší. Chlapce se zmocnila sklíčenost a připadal si hrozně opuštěný. Ti nevěřící vypadali tak zlověstně.

Kromě toho ve spěchu před odjezdem zapomněl na jedinou maličkost, která jej však mohla na dost dlouho odloučit od jeho pokladu: v téhle zemi všichni mluvili arabsky. Přistoupil k němu hospodský a Santiago ukázal na nápoj, který pili u vedlejšího stolu. Byl to jakýsi hořký čaj. Raději by však pil víno.

S tím si ale teď hlavu lámat nebude. Musí myslet jen na svůj poklad a na to, jak se k němu dostat. Kapsu měl plnou peněz, které utržil za ovce, a věděl, že peníze mají své kouzlo: nikdo s nimi není sám. Zanedlouho, možná už za pár dní, bude u pyramid. Ten stařec se vším svým zlatem na prsou přece nepotřebuje lhát, aby získal šest ovcí.

Říkal mu něco o znameních. Santiago o tom přemýšlel, když se plavil přes moře. Ano, věděl, o čem je řeč: za svého putování po andaluském kraji si zvykl sledovat na zemi i na nebi stopy, jimiž se měl na své cestě řídit. Ověřil si, že určitý pták značí blízkost hada a že ten či onen keř ohlašuje vodu na vzdálenost několika kilometrů. Tomu ho naučily ovce.

— Jestliže Pánbůh tak dobře vede ovce, jistě povede i člověka, — uvažoval a hned se cítil klidnější. Ani čaj už mu nepřipadal tak hořký.

„Ty nejsi odtud, vid?“ uslyšel vedle sebe španělsky.

Chlapci se náramně ulevilo. Myslel na znamení, a hned se někdo objevil.

Jak to, že mluvíš španělsky?“ zeptal se. Příchozí byl oblečen po západním způsobu, ale podle barvy pleti zřejmě pocházel odsud. Byl asi stejně velký a stejně starý jako Santiago.

„Tady skoro každý mluví španělsky. Do Španělska to máme pouhé dvě hodiny.“

„Sedni si a dej si něco na můj účet,“ řekl Santiago. „A pro mě objednej víno. Tenhle čaj mi nechutná.“

„V téhle zemi víno nemáme,“ řekl příchozí. „Náboženství to zakazuje.“

Santiago mu pak řekl, že se potřebuje dostat k pyramidám. Málem už začal mluvit o pokladu, ale včas si to rozmyslel. Arab by třeba taky chtěl podíl za to, že ho tam zavede. Vzpomněl si, co mu o podobných slibech říkal stařec.

„Rád bych, abys mě tam zavedl, jestli můžeš. Zaplatím ti jako svému průvodci. Víš, kudy se tam jde?“

Santiago si všiml, že hospodský přistoupil blíž a pozorně poslouchal, o čem si povídají. Jeho přítomnost mu vadila, ale když našel průvodce, nesmí tuhle příležitost promarnit.

„Musíš přes celou saharskou poušť,“ řekl jeho společník. „K tomu potřebuješ peníze. Máš jich dost?“

Santiago se ta otázka moc nezamlouvala. Ale stařec přece říkal, že když něco chceme, Vesmír se vždycky spojí, aby nám pomohl, a starci on věřil.

Vytáhl z kapsy peníze a ukázal je příchozímu. I hospodský je chtěl vidět a pak prohodil s mladým průvodcem pár slov arabsky. Vypadal rozčileně.

„Pojď pryč,“ řekl průvodce. „On nás tu nechce.“

Chlapci se ulevilo. Vstal, aby zaplatil, ale hospodský ho popadl a začal něco drmolit. Santiago nebyl žádný slaboch, ale tady byl v cizině. Jeho nový přítel však hospodského odstrčil a vytáhl Santiaga ven.

„Chtěl tvoje peníze,“ řekl. „Tanger je jiný než ostatní Afrika. Jsme v přístavu a v přístavech je vždycky plno zlodějů.“

Může tedy svému novému příteli důvěřovat. Pomohl mu v kritické situaci. Santiago vyndal peníze z kapsy a přepočítal je.

„Zítra už můžeme být u pyramid,“ řekl jeho společník a peníze si vzal. „Napřed ale musím koupit dva velbloudy.“

Vykročil do úzkých tangerských uliček. Všude bylo plno stánků a prodávalo se tam všechno možné. Až došli na velké náměstí, kde byl trh. Nesmírná spousta lidí se tam dohadovala, kupovala a prodávala, zelenina se míchala s dýkami, koberce

s všemožnými druhy dýmek. Santiago však nespouštěl zrak ze svého nového přítele. Měl přece v ruce všechny jeho peníze. Nejraději by mu řekl, ať mu je vrátí, ale nechtěl se ho dotknout. Neznal zvyky té zvláštní země, kde se octl.

— Stačí na něj dávat pozor, — řekl si. Byl ostatně silnější než jeho společník.

Najednou uprostřed všeho toho zmatku zahlédl nejkrásnější meč, jaký kdy viděl. Pochvu měl postříbřenou a černý jílec posázený kameny. Santiago si umínil, že hned jak se vrátí z Egypta, ten meč si koupí.

„Zeptej se, co to stojí,“ řekl kamarádovi, ale okamžitě si uvědomil, že ho na pár vteřin spustil z očí, když se na ten meč zadíval.

Srdce se mu sevřelo leknutím a bál se otočit hlavu, protože věděl, co uvidí. Dál upíral oči na nádherný meč, až nakonec sebral odvalu a obrátil se.

Kolem se obchodovalo, lidé odcházeli a přicházeli, pokřikovali a nakupovali, koberce se míchaly s liskovými oříšky, hlávky salátu ležely vedle měděných podnosů, muži se vedli za ruce a ženy se h a l i l y závojem, odněkud se linula vůně neznámého

jídla, ale po jeho společníkovi — ať se rozhlížel sebevíc — nebylo ani památky.

Santiago si ještě snažil namluvit, že se navzájem ztratili náhodou.

Rozhodl se zůstat, kde je, a počkat, až se kamarád vrátí.

Krátce nato nějaký člověk vystoupil na jednu z věží a začal vyzpěvovat;

všichni poklekli, bili hlavou o zem a zpívali s ním.

Pak pilně jako mravenci složili stánky a zmizeli.

I slunce začínalo pomalu mizet. Chlapec se na ně dlouho díval, dokud nezapadlo za bílé domy kolem náměstí. Napadlo ho, že když toho dne ráno vycházelo, byl ještě v jiném světadílu, byl pastýř, měl šedesát ovcí a smluvenou schůzku s děvčetem. A předem věděl, co se mu na jeho cestách po andaluských pláních přihodí.

Teď však při slunce západu je v úplně jiné zemi, cizinec mezi cizími lidmi, jejichž jazyku ani nerozumí. Už není pastýř a nic nemá, ba ani peníze, aby se mohl vrátit a začít znova.

— A to všechno od východu do západu téhož slunce, — pomyslel

si. A litoval sám sebe, protože někdy se celý život změnil v tak kratičké chvíli, že si člověk nestačí zvyknout. Styděl se plakat. Před svými ovci neplakal nikdy. Teď však bylo tržiště kolem prázdné a rodná zem daleko. A tak se rozplakal. Plakal proto, že Pánbůh je nespravedlivý a takhle odplácí lidem, kteří věří ve vlastní sny. — Dokud jsem chodil s ovci, byl jsem šťastný a to štěstí jsem šířil kolem sebe. Lidé mě vítali, když mě viděli přicházet.

Teď však jsem smutný a nešťastný. Co mám dělat? Zahořknu a už nebudu lidem věřit, protože jeden člověk mě zradil.

Budu nenávidět ty, co najdou ukryté poklady, protože já svůj nenašel. A pořád se budu snažit schraňovat to málo, co mám, protože jsem příliš malý, než abych mohl obejmout celý svět. Podíval se do tlumoku, aby zjistil, co tam má; třeba něco zbylo z obloženého chleba, který jedl na lodi. Našel tam však jen tlustou knihu, plášť a dva kamínky, které dostal od starce.

Jak ty kamínky uviděl, nesmírně se mu ulevilo. Vyměnil šest ovcí za dva drahé kameny ze zlatého náprsníku. Kameny může prodat a koupí si zpáteční lístek. — Teď už budu chytřejší, — pomyslel si a vyndal kamínky z tlumoku, aby je schoval do kapsy. Je přece v přístavu, a to taky byla jediná pravda, kterou od svého společníka slyšel; v přístavu je vždycky plno zlodějů. Teď mu také bylo jasné, proč se hospodský tak rozčiloval: chtěl mu říct, aby tomu člověku nevěřil. — Jsem stejný jako všichni: řídím svůj pohled přáním, jak by se věci měly dít, a ne tím, jak se skutečně dějí.

Chvíli se díval na kameny. Opatrně se každého z nich dotkl a cítil, jak jsou teplé a hladké. To je poklad. A už jen ten dotek ho uklidnil, protože kameny mu připomínaly starce. „Když něco chceš, celý Vesmír se spojí, abys toho dosáhl,“ řekl mu stařec.

Byl by rád pochopil, jak je to možné. Stojí tu na pustém tržišti, kapsu má prázdnou, ba ani ovce nemá, aby je dal spát. Ty kamínky ale svědčí o tom, že potkal krále — krále, který zná jeho život, ví o otcově pistoli i o jeho první sexuální zkušenosti. „Ty kameny slouží k věštébám. Jmenují se urim a thumim.“ Santiago je znova strčil do tlumoku a rozhodl se to vyzkoušet. Stařec mu řekl, že jim má dávat jasné otázky, protože kameny slouží jen tomu, kdo ví, co chce.

Santiago se tedy zeptal, jestli ho ještě provází starcovo požehnání. Vytáhl jeden z kamenů. Bylo to „ano“.

„Najdu svůj poklad?“ zeptal se.

Strčil ruku do tlumoku a chtěl zas kámen vyndat, ale oba dva vyklouzly dírou ven. Santiago si nikdy před tím nevšiml, že by tlumok byl děravý. Shýbl se, aby je zase dal dovnitř, ale jak je tak viděl na zemi, vzpomněl si na další starcovu radu.

„Nauč se respektovat a sledovat znamení,“ řekl mu starý král.

Znamení. Santiago se sám pro sebe usmál. Potom oba kamínky zvedl a strčil je zpátky do tlumoku. Díru zašívát nebude — ať si kameny vyklouznou, jak se jim zachce. Pochopil, že na některé věci se člověk nemá vyptávat — aby neutíkal od vlastního osudu. — Umínil jsem si, že se budu rozhodovat sám, — uvědomil si.

Kamínky urim a thumim mu však pověděly, že stařec při něm pořád stojí, a to mu dodalo sebedůvěry. Znova se rozhlédl po prázdném tržišti a už se necítil tak zoufalý. Není v cizím světě; je v novém světě.

A to je vlastně přesně to, co odjakživa chtěl: poznat nové světy. I kdyby nikdy nedošel až k pyramidám, už teď se dostal mnohem dál než všichni pastýři, které zná. — Kdyby tak vě-
.30.

děli, kolik různých věcí člověk najde jen po dvou hodinách plavby.

Ten nový svět před ním měl podobu prázdného tržiště, on však už je předtím viděl plné života a nikdy na to nezapomene.

Vzpomněl si na meč — zaplatil draho za to, že se na něj na chvíli zadíval, ale nic podobného taky ještě neviděl. Znenadání si uvědomil, že se může dívat na svět buď jako ubohá oběť nějakého zloděje, nebo jako dobrodruh, který hledá poklad.

— Jsem dobrodruh, který hledá poklad, — pomyslel si dřív, než samou únavou usnul.

Probudil ho nějaký člověk, který do něho šťouchal. Spal uprostřed tržště, které zase začínalo ožít.

Rozhlédl se kolem a hledal ovce, až si uvědomil, že je v jiném světě. Ale místo smutku pocítil radost. Už nemusí hledat vodu a potravu; může hledat poklad. Kapsu má prázdnou, ale zato má víru v život. Včera večer se rozhodl, že z něho bude stejný dobrodruh jako postavy v knížkách, které čte.

Začal se pomalu procházet po náměstí. Trhovci už zase stavěli své stánky; pomohl s tím jednomu cukráři. Ten cukrář se usmíval jinak než druzí: byl veselý a čilý, plný chutě do dalšího pracovního dne. Jeho úsměv něčím připomínal starce, záhadného starého krále, kterého potkal. — Ten cukrář nepeče cukroví proto, že by chtěl cestovat nebo se oženit s kupcovou dcerou. Peče proto, že to dělá rád, — napadlo Santiaga a uvědomil si, že stejně jako stařec i on pozná, kdy má kdo blízko nebo daleko ke svému Osobnímu příběhu. Pouhým pohledem. — Je to snadné, a přitom jsem si toho nikdy nevšiml.

Když stánek postavili, cukrář mu podal první kousek, který upekl. Santiago ho s chutí snědl, poděkoval a šel svou cestou. Po chvíli ho napadlo, že ten stánek postavili dva lidé, z nichž jeden mluvil arabsky a druhý španělsky.

A výborně si rozuměli.

— Existuje řeč jiná než slovní, — pomyslel si. — Už jsem to poznal s ovci, a teď znova s lidmi.

Pořád se učí něco nového. Jsou to věci známé, a přece jen nové, protože si jich dříve nevšiml. A nevšiml si jich proto, že na ně byl zvyklý. — Když se naučím rozumět řeči beze slov, porozumím světu.

„Vše je jedno," pravil stařec.

Rozhodl se, že se pomalu a bezstarostně projde uličkami Tangeru: jen tak si dokáže všimnout znamení. Chce to jen trpělivost, ale té se stejně každý pastýř musí naučit ze všeho nejdřív. Znovu si uvědomil, že se v tomhle odlišném světě řídí týmiž pravidly, jaká se naučil od svých ovcí.

„Vše je jedno," prohlásil stařec.

Sklenář se díval na východ slunce a cítil stejnou úzkost jako každé ráno. Už skoro třicet let je pořád na jednom místě, v krámě na kopci, kam málokdy zavítá nějaký zákazník. Teď už je pozdě, aby něco změnil. Nenaučil se v životě nic jiného než nakupovat a prodávat výrobky ze skla. Bývaly doby, kdy jeho krám znalo hodně lidí: Arabští obchodníci, francouzští a angličtí geologové, němečtí vojáci, kteří měli vždycky v kapse peníze. Prodávat sklo bylo tenkrát velké dobrodružství a on si říkal, že zbohatne a na stará kolena bude mít krásné ženy. Doby se však změnily a město také. Ceuta se rozrostla víc než Tanger a obchod se dal jiným směrem. Sousedé se odstěhovali a na kopci zůstalo jen pár krámků. A kvůli těm přece na kopec nikdo chodit nebude.

Sklenář však neměl na vybranou. Třicet let života strávil tím, že kupoval a prodával skleněné zboží, a teď bylo příliš pozdě na něco jiného.

Celé dopoledne pozoroval to málo, co se venku dělo. Tak to dělal už řadu let a přesně znal všechny zvyky všech lidí kolem. Krátce před obědem se před jeho výkladní skříní zastavil mladý cizinec. Na jeho oblečení nebylo nic zvláštního. Sklenář zkušeným zrakem poznal, že chlapec nemá peníze, I tak se však rozhodl jít dovnitř a chvíli počkat, než mladík zase odejde.

Na dveřích byl nápis, který hlásal, že v krámě se mluví různými jazyky. Santiago zahlédl za pultem nějakého muže.

„Mohl bych vám ty sklenice vyleštit, kdybyste chtěl," řekl mu. „Takhle špinavé je nikdo nekoupí."

Muž se na něho podíval a nic na to neřekl.

„Dáte mi za to peníze na jídlo."

Muž pořád mlčel a Santiago cítil, že se musí nějak rozhodnout.

V tlumoku má plášť — ten přece v poušti potřebovat nebude. Vytáhl ho a začal sklenice leštit. Za půl hodiny vyčistil všecko, co bylo ve výloze; za tu dobu přišli dva zákazníci a nějaké sklo si koupili.

Když všecko sklo vyčistil, požádal kupce o jídlo.

„Půjďme se najíst," řekl Sklenář.

Na dveře dal cedulku a zašli spolu do maličké hospůdky nedaleko

krámu. Sotva usedli k jedinému stolu, který tam byl, Sklenář se usmál.

„Nic nebylo třeba čistit," řekl, „Korán přikazuje, abychom dali najíst každému, kdo má hlad."

„Proč jste mě to nechal dělat?" zeptal se chlapec.

„Protože to sklo bylo opravdu špinavé. A stejně tak ty jako já jsme si potřebovali vyčistiti hlavu od špatných myšlenek." Když dojedli, obrátil se Sklenář k Santiagovi:

„Rád bych, abys u mě pracoval. Zatímco jsi dnes leštil ty sklenice, přišli dva zákazníci, a to je dobré znamení."

— Lidé toho namluví o znameních, — pomyslel si pastýř, — ale nechápou, co říkají. Zrovna tak jako já jsem nechápal, že už dlouho mluvím se svými ovceři řečí beze slov.

„Chceš u mě pracovat?" naléhal kupec.

„Můžu u vás zůstat do zítřka," odpověděl Santiago. „Do rána vyčistím všechno sklo, co v krámě máte. Zato ale potřebuji peníze, abych se ještě zítra dostal do Egypta."

Starý muž se znovu usmál.

„I kdybys mi čistil všechno sklo celý rok, i kdybys dostal dobrou provizi za každý prodaný kus, i pak by sis musel na cestu do Egypta vypůjčit. Mezi Tangerem a pyramidami jsou tisíce kilometrů pouště."

Nastalo mlčení tak hluboké, jako by celé město usnulo. Už tu nebyl žádný bazar, hádky trhovců, muži, kteří stoupali na věže a zpívali, krásné meče s jílcem vykládaným kameny. Už tu nebyla naděje na dobrodružství, staří králové a Osobní příběhy, poklad a pyramidy. *Zdalo se*, jako by celý svět znehybněl, protože ztichla chlapcova duše. Nebyla tu ani ta bolest, ani utrpení, ani zklamání: jen prázdný pohled ze dveří hospůdky a nesmírná touha zemřít, aby v tom okamžiku všechno nadobro skončilo.

Sklenář se na něj užasle podíval. Jako by všechna radost, která z něho dosud vyzařovala, zničehonic zmizela.

„Mohu ti dát peníze na cestu domů, milý synu," řekl.

Santiago pořád mlčel. Potom vstal, upravil si šaty a vzal tlumok.

„Budu u vás pracovat," prohlásil.

A pak po delším mlčení dodal:

„Potřebuji peníze, abych si mohl koupit nějaké ovce."

DRUHÁ ČÁST

Už skoro měsíc pracoval chlapec u Sklenáře a nebyl tou činností zrovna nadšen. Sklenář celý den jenom bručel za pultem a napomínal ho, ať dává pozor a nic nerozbije.

Zůstával tam však dál, protože Sklenář byl sice mrzout, ale nebyl nespravedlivý; za každý prodaný kus dostával Santiago dobrou provizi a něco už si našetřil. Teď ráno si to spočítal: kdyby každý den pracoval jako dosud, potřeboval by celý rok, aby dal dohromady peníze na pár ovcí.

„Rád bych vyrobil stojan na sklo," řekl kupci. „Mohl by stát před krámem a lákat zdola kolemjdoucí."

„Stojan není k ničemu," odpověděl Sklenář. „Lidi o něj zakopnou a sklo se rozbije."

„Když jsem pásł ovce, riskoval jsem, že je uštkne had a zahynou. To ale patří k životu ovcí a pastýřů."

Mezitím Sklenář obsloužil zákazníka, který si přál tři sklenice. Prodávalo se víc než kdykoli předtím, jako by se svět vrátil do dob, kdy tahle ulice byla jednou z hlavních atrakcí Tangeru.

„Máme mnohem lepší obrat," řekl chlapci, když zákazník odešel. „Peníze mi umožní pohodlnější život a tobě brzo vrátí ovce. Proč žádat od života víc?"

„Protože musíme sledovat znamení," odpověděl Santiago takřka proti své vůli; a hned ho to zamrzelo, protože Sklenář nikdy žádného krále nepotkal.

„Říká se tomu Příznivý začátek, štěstí začátečníka. Protože život chce, abys prožil svůj Osobní příběh," poučil ho tenkrát stařec.

Sklenář však pochopil, co chce Santiago říct. Už pouhá jeho přítomnost v krámu bylo znamení, a jak dny plynuly a do pokladny proudily peníze, vůbec nelitoval, že Španěla přijal. I kdyby ten chlapec vydělával víc, než měl; nabídl mu totiž velkou provizi, protože myslel, že víc než dřív prodávat nebude, a jeho vnitřní hlas mu říkal, že se mladík brzo vrátí ke svým ovcím.

„Proč vlastně jsi chtěl vidět pyramidy?" zeptal se, aby zamluvil ten stojan.

„Protože jsem o nich hodně slyšel," odpověděl Santiago vyhýbavě, když si vzpomněl na poklad, a raději o tom mlčel.

„Neznám tady nikoho, kdo by chtěl putovat pouští, jen aby

spatřil pyramid, " řekl Sklenář. „Vždyť jsou to jenom hory kamení. Takovou si můžeš postavit na dvoře."

„Vy jste nikdy nesnil o cestách," řekl Santiago a obsloužil dalšího zákazníka, který vešel do krámu.

O dva dny později si šel Sklenář promluvit s chlapcem o stojanu.

„Nemám rád změny," prohlásil. „Ani ty, ani já nejsme tak bohatí jako obchodník Hassan. Pokud on udělá špatný obchod, nijak ho to nepoškodí. My dva však musíme s našimi omyly pořád počítat."

— To je pravda, — pomyslel si Santiago.

„K čemu tedy chceš stojan?" zeptal se Sklenář.

„Abych se mohl rychleji vrátit ke svým ovcím. Musíme využít, že nám přeje štěstí, a udělat všechno, abychom mu napomohli, stejně jako ono pomáhá nám. Říká se tomu Příznivý začátek. Nebo štěstí začátečníka."

Starý obchodník chvíli mlčel. Pak řekl:

„Prorok nám dal Korán a uložil nám jen pět povinností, které máme za své existence splnit. Nejdůležitější je tato: je jenom jeden Bůh. Další zní: modlit se pětkrát denně, postit se v měsíci ramadánu, prokazovat dobrodiní chudým."

Odmlčel se. Když mluvil o Prorokovi, v očích se mu zaleskly slzy. Byl horlivý věřící a při vši své netrpělivosti se snažil žít v souladu se zákonem islámu.

„A jaká je ta pátá povinnost?" zeptal se Santiago.

„Přede dvěma dny jsi mi řekl, že jsem nikdy nesnil o cestách," odpověděl Sklenář. „Pátou povinností každého muslima je právě jedna cesta. Aspoň jednou za život máme podniknout pouť do posvátného města Mekky.

Mekka je mnohem dál než pyramidy. V mládí jsem raději to málo, co jsem měl, vložil do tohoto krámu. Myslel jsem, že jednou zbohatnu a pak podniknu cestu do Mekky. Začal jsem vydělávat, ale nemohl jsem nikomu svěřit své sklo, protože je křehké. Současně jsem viděl, jak kolem mého krámu plno lidí míří do Mekky. Některé bohaté poutníky provázeli sluhové a velbloudi, ale většinou to byli lidé mnohem chudší než já.

Všichni odcházeli a vraceli se spokojení a nade dveře svých domů umístili symboly vykonané poutě. Jeden z nich, švec, který se živil tím, že spravoval cizí boty, mi řekl, že skoro rok

putoval pouští, ale mnohem unavenější prý býval, když musel v Tangeru obejít pár bloků, aby nakoupil kůži."

„Tak proč se nevypravíte do Mekky teď?" zeptal se Santiago.

„Protože právě ta Mekka mě udržuje při životě. Jen kvůli ní snažím všechny tyhle stejné dny, tyhle mlčící sklenice v policích, obědy a večeře v té příšerné hospodě. Obávám se, že kdybych uskutečnil svůj sen, neměl bych už proč žít.

Ty sníš o ovcích a pyramidách. U tebe je to jiné, protože ty své sny hodláš uskutečnit. Já chci o Mekce jenom snít. Tisíckrát už jsem si představoval, jak putuji pouští, jak přijdu na nádvoří, kde je Posvátný kámen, a sedmkrát jej obejdu dřív, než na něj sáhnu.

Představoval jsem si už, kdo asi bude vedle

mě a přede mnou, jak spolu budeme rozmlouvat a modlit se.

Bojím se velkého zklamání, a tak o tom raději jenom sním."

Ten den Sklenář svolil, aby chlapec vyrobil stojan. Všichni přece nemohou snít stejným způsobem.

Uběhly další dva měsíce a stojan přilákal do sklenářství hodně zákazníků. Santiago si spočítal, že za dalšího půl roku práce by se mohl vrátit do Španělska a koupit si šedesát ovcí a ještě šedesát navrch. Za necelý rok by stádo zdvojnásobil a mohl by obchodovat s Araby, protože zvládl jejich zvláštní jazyk. Od onoho rána na tržišti už nikdy nepoužil kamínky urim a thumim a Egypt se pro něj stal jenom snem stejně vzdáleným jako Mekka pro Sklenáře. Byl však teď se svou prací spokojen a co chvíli si představoval den, kdy přistane v Tarifě jako vítěz. „Měj vždycky na paměti, co chceš," řekl mu starý král. Santiago to věděl a pracoval pro to. Jeho poklad je možná v tom, že přišel do téhle cizí země, byl oloupen, a aniž vůbec něco utratil, získal peníze, aby zdvojnásobil své stádo.

Byl sám na sebe pyšný. Poznal tak důležité věci jako je obchod se sklem, znamení a řeč beze slov. Jednou odpoledne si kdosi na kopci postěžoval, že tam není jediné slušné místo, kde by se člověk po tom výstupu mohl napít. Santiago už znal řeč znamení a šel si promluvit se Sklenářem.

„Začneme prodávat čaj lidem, kteří přijdou sem nahoru," řekl.

„Čaj tu prodává kdekdo," namítl Sklenář.

„Ale my jej můžeme servírovat v našich sklenicích. Čaj jim zachutná a ještě si budou chtít sklenice koupit. Protože nejvíce lidi přitahuje krása."

Sklenář se na chlapce chvíli díval a nic neříkal. Ale když se ten večer pomodlil a zavřel krám, sedl si s ním přede dveře a pozval ho, ať si s ním zakouří nargilé — tu zvláštní arabskou dýmku.

„O co ti vlastně jde?" zeptal se starý Sklenář.

„Už jsem vám to říkal. Chci si koupit zpátky svoje ovce.

A k tomu je třeba peněz."

Starý obchodník si vložil do dýmky několik nových uhlíků a dlouze potáhl.

„Už třicet let mám tenhle krám. Poznám sklo dobré a sklo špatné a chod obchodu znám do všech podrobností. Všecko je v rozsahu, na jaký jsem si zvykl. Když začneš prodávat čaj ve sklenicích, počet zákazníků se zvýší. A já pak budu muset změnit svůj způsob života."

„A to by se vám nelíbilo?"

„Jsem na svůj život zvyklý. Dřív než jsi přišel, říkal jsem si, kolik času jsem promarnil na jednom místě, zatímco všichni moji přátelé se někam stěhovali, chudli nebo bohatli. Dost mě to mrzelo. Teď však vím, že to bylo jinak: tenhle krám je přesně tak veliký, jak jsem vždycky chtěl. Nechci nic měnit, protože nevím, jak to změnit. Už jsem si moc zvykl sám na sebe."

Santiago nevěděl, co na to říct. Starý obchodník tedy pokračoval: „Tys byl pro mě hotové požehnání. A dnes je mi jasné jedno: každé požehnání, není-li přijato, změni se v prokletí. Já už od života víc nechci. A ty mé nutíš vidět bohatství a obzory, jaké jsem nikdy nepoznal. Teď, když je znám a když znám své nesmírné možnosti, budu se cítit hůř než dřív. Protože vím, že mohu mít vše, a to já nechci."

— Ještě dobře, že jsem nic neřekl prodáváči kukuřice, — pomyslel si Santiago.

Nějakou chvíli dál kouřili nargilé, dokud nezašlo slunce. Hovořili arabsky a Santiago byl sám se sebou spokojen, protože mu to šlo. Kdysi se domníval, že ovce ho mohou naučit o světě všecko. Ale arabsky ho naučit nemohou.

— Na světě jsou určitě ještě jiné věci, které ovce nedokážou naučit, — pomyslel si a mlčky pozoroval Sklenáře. — Protože ovce nehledají nic než vodu a potravu.

A stejně si myslím, že to nejsou ony, kdo učí: to já se učím.

„Maktub," řekl nakonec Sklenář.

„Co to znamená?"

„Musel by ses narodit jako Arab, abys tomu rozuměl," odpověděl Sklenář. „Ale dalo by se to přeložit jako ‚to je psáno'."

A zatímco zhášel uhlíky v dýmce, řekl Santiagovi, že může začít prodávat čaj ve sklenicích. Zastavit řeku života je někdy nemožné.

Lidé stoupali do kopce a unavili se. A tu objevili nahoře krám, kde měli krásné sklenice s osvěžujícím mátovým čajem. Šli se tedy dovnitř z těch pěkných sklenic napít.

„Tohle mou ženu nikdy nenapadlo," uvědomil si jeden z nich a několik sklenic si koupil, protože večer čekal návštěvu: hosté užasnou nad nádherou pohárů. Jiný se zase dušoval, že čaj naservírovaný ve skle vždy víc chutná, protože se v něm líp drží aroma. Třetí z nich konečně prohlásil, že v Orientu se sklenice na čaj používají tradičně pro svou magickou moc.

Zakrátko se ta novina roznesla a na kopec pak přicházelo množství lidí toužících poznat krám, kde dělají něco nového v tak starém oboru. I jiní obchodníci začali prodávat čaj ve sklenicích, ale protože nesídlili na kopci, byl jejich krám pořád prázdný.

Zanedlouho musel Sklenář přijmout další dva zaměstnance.

Kromě skla začal dovážet ohromné spousty čaje, který pak denně popíjeli muži i ženy žádostiví novinek.

A tak uběhlo půl roku.

Santiago se probudil ještě před úsvitem. Uplynulo jedenáct měsíců a devět dní od chvíle, kdy poprvé vstoupil na africkou půdu. Oblékl si arabský šat z bílého Inu, který si pořídil právě pro tento den. Šátek na hlavě si připevnil kruhem z velbloudí kůže. Obul si sandály a sešel tiše dolů.

Město ještě spalo. Vzal si žemli se sezamem a zapil ji teplým čajem ze sklenice. Pak usedl na práh a sám si zakouřil nargilé. Pokuřoval v tichosti, na nic nemyslel, poslouchal jen ustavičný šum větru, který přinášel vůni pouště. Když dokouřil, sáhl do kapsy a chvilku pozoroval, co z ní vyndal.

Byl to tlustý svazek bankovek. Dost na to, aby si koupil sto dvacet ovcí, zpáteční lístek a povolení k obchodu s touhle zem. Trpělivě čekal, až se starý Sklenář probudí a otevře krám.

Pak si oba šli zase vypít čaj.

„Dnes končím," řekl chlapec. „Mám dost peněz, abych si koupil své ovce. Vy zase máte peníze na pouť do Mekky." Starý muž nic neříkal.

„Prosím o vaše požehnání," naléhal Santiago. „Vy jste mi pomohl."

Sklenář dál tiše chystal čaj, ale pak se přece jen otočil.

„Jsem na tebe pyšný," řekl. „Vnesl jsi do mého sklenářství duši. Ale ty víš, že se do Mekky nevypravím. Stejně jako víš, že nepůjdeš zpátky koupit si ovce."

„Jak to víte?" polekal se Santiago.

„Maktub," řekl prostě Sklenář.

A požehnal mu.

Santiago šel do svého pokoje a složil všechno, co měl. Byly toho tři plné tašky. Až na odchodu si všiml, že v koutě leží jeho starý pastýrský tlumok. Byl celý zmačkaný a on na něj už skoro zapomněl. Měl v něm pořád stejnou knížku a plášť. Jak ten plášť vyndával s tím, že ho venku daruje nějakému chlapci, vyklouzly na zem dva kamínky. Urim a thumim.

Tu se chlapec rozpomněl na starého krále a překvapilo ho, jak dlouho už na to všechno nemyslel. Celý rok neúnavně pracoval a myslel na to, aby vydělal peníze a nemusel se stydět vrátit do Španělska.

„Nikdy neupouštěj od svých snů,“ řekl mu starý král. „Sleduj znamení.“

Santiago kamínky zvedl a opět se ho zmocnil onen zvláštní pocit, že král je nablízku. Pracoval tvrdě celý rok a teď mu znamení dávala najevo, že je čas odejít.

— Budu zase přesně tím, co jsem byl dřív, — pomyslel si Santiago. — A ovce mě arabsky mluvit nenaučily.

Ovce ho nicméně naučily něčemu mnohem důležitějšímu: že na světě existuje řeč, které rozumějí všichni a kterou chlapec používal po celou tu dobu, co zveleboval obchod. Byla to řeč nadšení, věcí dělaných s láskou a s chutí kvůli něčemu, po čem se touží nebo v co se věří. Tanger už pro něj nebyl cizím městem a on cítil, že stejně tak, jako dobyl tohle místo, mohl by dobýt svět.

„Když si něco přeješ, celý Vesmír se spojí, abys to mohl uskutečnit,“ řekl mu tenkrát starý král.

Starý král však nic neříkal o zlodějích, o nesmírných pouštích, o lidech, co znají své sny, ale netouží je uskutečnit. Starý král mu neřekl, že pyramidy jsou jen hory kamení, jaké si kdekdo může postavit na dvoře. A zapomněl mu povědět, že když máme peníze, abychom si koupili stádo větší než dřív, máme si je koupit.

Santiago popadl tlumok a přidal si ho ke svým taškám. Šel po schodech dolů; starý kupec obsluhoval dvojici cizinců, zatímco další dva zákazníci chodili po krámě a popíjeli čaj ze sklenic. Na tak časnou ranní hodinu to byla slušná návštěvnost. Z místa, kde stál, si poprvé všiml, že Sklenářovy vlasy mu

velice připomínají vlasy starého krále. Vzpomněl si, jak se za jeho prvního dne v Tangem, kdy neměl ani kam jít, ani co jíst, usmíval cukrář; i ten úsměv připomínal starého krále.

— Jako by byl tudy šel a nechal tu svou stopu, — pomyslel si. — A jako by ho každý v určité chvíli své existence mohl poznat.

On ostatně řekl, že se vždycky objeví tomu, kdo prožívá svůj Osobní příběh.

Odešel a ani se se Sklenářem nerozloučil. Báł se, že by se před těmi lidmi rozplakal. Bude se mu ale stýskat po čase, který tu strávil, a po všem dobrém, co se naučil. Mnohem víc si teď důvěřoval a měl chuť dobýt svět.

— Přitom se vracím do kraje, který už znám, a znova chci pást ovce. — A už se mu jeho rozhodnutí tak nezamlouvalo. Celý rok pracoval, aby uskutečnil svůj sen, a ten sen teď minutu po minutě ztrácel na významu. Možná že to ani není jeho sen.

— Třeba je lepší být jako Sklenář: nikdy se nevypravit do Mekky a žít jen přáním někdy ji spatřit. — Držel však v ruce urim a thumim a kameny na něj přenášely sílu a vůli starého krále. Shodou okolností — anebo je to znamení, řek! si — vešel do stejné hospody jako před rokem. Zloděj už tu nebyl a hostinský mu přinesl šálek čaje.

— Pastýřem můžu být vždycky, — pomyslel si. — Naučil jsem se pečovat o ovce a na to, jaké jsou, nikdy nezapomenu. Už třeba ale nebudu mít další příležitost dostat se k egyptským pyramidám. Ten stařec měl zlatý náprsník a věděl o mně všecko. Byl to opravdový král, král mudrc.

Od andaluských plání ho dělily jen dvě hodiny plavby, kdežto mezi ním a pyramidami byla celá poušť. Tu ho napadlo, jak různě je možné uvažovat o téže situaci: po pravdě řečeno teď je o dvě hodiny blíž svému pokladu. Přestože na to, aby ty dvě hodiny zdolal, potřeboval skoro celý rok.

— Vím, proč se chci vrátit ke svým ovcím. Už je znám; nedají moc práce a můžu je mít rád. Nevím, jestli můžu mít rád poušť, ale právě poušť skrývá můj poklad. Pokud se mi jej nepodaří najít, domů se můžu vrátit vždycky. Život mi však znenadání dal dost peněz a mám všechnen čas, který potřebuji; tak proč ne?

V té chvíli pocítil nesmírnou radost. Vždycky se může vrátit a pást ovce. Vždycky se může vrátit a prodávat sklo. Na světě je možná ještě hodně jiných zakopaných pokladů, on však měl dvakrát týž sen a potkal krále. To se nestává každému.

Spokojeně vyšel z hospody. Vzpomněl si, že jeden ze Sklenářových dodavatelů vozil sklo s karavanami, které křižují poušť. V ruce pořád držel kamínky urim a thumim; kvůli těmhle dvěma kamenům se znovu vydává na cestu za svým pokladem.

„Jsem vždycky nablízku těm, kdo prožívají svůj Osobní příběh," řekl tenkrát starý král.

Nic za to nedá, když zajde do skladu a zeptá se, jestli jsou pyramidy opravdu tak daleko.

Angličan seděl na jakémsi lešení, kde to čpělo zvířaty, potom a prachem. Sklad se tomu ani nedalo říkat; byla to pouhá ohrada. „Po celoživotním úsilí se nakonec dostanu na takovéhle místo," říkal si, zatímco roztržitě listoval v nějakém chemickém časopise. „Deset let studií mě dovede do ohrady."

Je však třeba pokračovat. Musí věřit znamením. Celý život, veškerá studia věnoval hledání jediné řeči, již mluví Vesmír. Nejdřív se zajímal o esperanto, pak o různá náboženství, a nakonec o alchymii. Ted' mluví esperantem, dokonale se vyzná v náboženstvích, ale ještě není alchymistou. Je pravda, že se mu podařilo rozřešit důležité věci. Jeho bádání však dospělo k mrtvému bodu. Marně se snažil navázat styk s nějakým alchymistou. Alchymisté jsou však podivíni, kteří myslí jen na sebe a skoro vždy odmítají někomu pomoci. Kdoví, možná objevili tajemství Velkého díla — tak zvaný Kámen mudrců —, a proto se uzavírají v mlčení.

Při marném hledání Kamene mudrců už utratil část jmění po otci. Navštívil nejlepší světové knihovny a koupil si nejdůležitější a nejvzácnější knihy o alchymii. V jedné se dočetl, že před mnoha lety navštívil Evropu proslulý arabský alchymista.

Prý mu bylo víc než dvě stě let a objevil Kámen mudrců a Elixír věčného mládí. Angličana to velice zaujalo, ale byl by to považoval jen za další z četných legend, kdyby mu jeden jeho přítel — který se právě vrátil z archeologické výpravy do pouště, — nebyl vyprávěl o jednom Arabovi s mimořádnými schopnostmi.

„Žije v oáze Al-Fajjúm," řekl mu přítel. „Lidé tvrdí, že je mu dvě stě let a že jakýkoli kov dokáže proměnit ve zlato."

Angličan byl vzrušením celý bez sebe. Okamžitě odvolal všechny své závazky, vzal nejdůležitější knihy, a ted' tedy byl zde, ve skladu podobném ohradě, za jehož vraty se obrovská karavana připravovala na cestu napříč Saharou. A ta cesta vedla přes Al-Fajjúm.

„Přece toho zatraceného alchymistu musím najít," říkal si Angličan. A živočišný pach kolem už mu nepřipadal tak nesnesitelný.

Nějaký mladý Arab, rovněž obtěžkaný zavazadly, se přiblížil k místu, kde seděl Angličan, a pozdravil.

„Kam máte namířeno?" zeptal se.

„Do pouště," odpověděl Angličan a znova se dal do čtení. Nehodlal se teď s nikým bavit. Potřeboval si zopakovat všechno, co se za deset let naučil, protože alchymista ho určitě podrobí nějaké zkoušce.

Mladý Arab vytáhl knihu a dal se do čtení. Byla to kniha ve španělštině. — To je dobře, — pomyslel si Angličan. Španělsky mluvil líp než arabsky, a jestli ten mladík jede až do AI-Fajjúmu, bude mít si s kým povídat, pokud se zrovna nebude zabývat vážnými věcmi.

— To je divné, — pomyslel si Santiago, když se znovu pokoušel začíst do pohřební scény na prvních stránkách knihy. — Je to už tak dávno, co jsem to začal číst, a nemohu se dostat dál. — Ted' ho sice nevyrušoval žádný král, ale stejně se nedokázal soustředit. Stále ještě pochyboval, jestli se rozhodl správně. Začínal ale chápat cosi důležitého: rozhodnutí je jenom začátek něčeho. Jakmile se člověk rozhodne, pohrouží se ve skutečnosti do mocného proudu a ten ho unáší na místo, na které v okamžiku rozhodování vůbec nepomyslel. — Když jsem si umínil jít za svým pokladem, nikdy by mě bylo nenapadlo, že budu pracovat ve sklenářství, — potvrzoval si své úvahy v duchu. — Zrovna tak se mohu rozhodnout pro tuhle karavanu, ale průběh její cesty bude vždy tajemstvím.

Evropan před ním také četl nějakou knihu. Nebyl zrovna sympatický a přezíravě si ho změřil, když přišel. Mohli by se třeba spřátelit, ale ten člověk se dál bavit nechťel.

Santiago sklapl knihu. Nehodlal dělat nic, čím by se tomu Evropanovi podobal. Vyndal z kapsy kamínky urim a thumim a začal si s nimi pohrávat.

Cizinec vykřikl:

„Urim a thumim!“

Santiago kamínky zase bleskurychle schoval do kapsy.

„Nejsou na prodej,“ řekl.

„Nemají valnou cenu,“ prohlásil Angličan, „Je to obyčejný křemen, nic víc. Takových kamenů jsou na zemi milióny, ale pro toho, kdo tomu rozumí, je to urim a thumim. Netušil jsem, že by je tady někdo mohl mít.“

„Je to dar od jednoho krále,“ řekl Santiago.

Cizinec oněměl. Pak sáhl do kapsy a rozechvěle vyndal dva stejné kamínky.

„Mluvil jste o nějakém králi,“ řekl.

„A vy nevěříte, že králové by se bavili s pastýři, vidíte?“ poznamenal chlapec a chtěl rozhovor skončit.

„Naopak. Právě pastýři jako první uznali krále, k němuž se ostatní svět znát nechťel. Proto je velice pravděpodobné, že králové rozmlouvají s pastýři.“

A dodal v obavě, že mu mladík nerozumí:

„Je to v bibli. V knize, která mě naučila, jak si urim a thumim udělat. Takové kamínky byly jediným dovoleným způsobem,

jímž Bůh zjevoval svou vůli. Knězi je nosili ve zlatém náprsníku."

Teď byl Santiago rád, že do skladu zašel.

„Možná je to znamení," uvažoval nahlas Angličan,

„Kdo vám co říkal o znameních?" vyzvídá chlapec se stále větším zájmem.

„Všecko v životě je znamení," řekl Angličan a tentokrát odložil časopis, který četl. „Vesmír je učiněn z řeči, jíž všichni rozumějí, ale která už upadla v zapomnění. A já kromě jiných věcí právě tuhle Univerzální řeč hledám.

Proto jsem zde. Musím najít muže, který tu řeč zná. Je to alchymista."

Jejich rozhovor přerušil majitel skladu.

„Máte štěstí," oznámil jim ten tlustý Arab. „Dnes odpoledne odjíždí karavana do Al-Fajjúmu."

„Já ale chci do Egypta," namítl chlapec.

„Al-Fajjúm je v Egyptě," odpověděl majitel. „Odkud vlastně jste?"

Santiago řekl, že ze Španělska. To se Angličanovi zamlouvalo: přestože má ten mladík arabský šat, aspoň je to Evropan.

„On říká znamením .štěstí'," podotkl Angličan, jakmile Arab odešel. „Kdybych mohl, napsal bych o slovech .štěstí' a .náhoda' velikou encyklopedii. Těmito slovy se píše Univerzální řeč."

A není žádná náhoda, že tu Santiaga potkal s kamínky urim a thumim, dodal. Ještě se ho zeptal, jestli také hledá alchymistu.

„Já hledám poklad," odpověděl Santiago a hned toho litoval.

Zdalo se však, že tomu Angličan nepřikládá žádnou váhu.

„Dalo by se říct, že já taky," řekl.

„A vlastně ani nevím, co to alchymie je," dodal chlapec, právě když je majitel skladu začal svolávat ven.

„Já jsem Vůdce karavany," prohlásil černoooký vousáč. „Jsem vládcem nad životem a smrtí každého, koho vedu. Neboť poušť je jako rozmarná žena a muži z ní mohou zešílet."

Karavana čítala asi dvě stě osob a dvojnásob zvířat. Byli to velbloudi, koně, osli a ptáci. Angličan měl několik zavazadel plných knih. V karavaně byly i ženy a děti a větší počet mužů ozbrojených meči a dlouhými puškami. Vládla tu nevýslovná vřava a Vůdce musel svá slova několikrát opakovat, aby mu všichni rozuměli. „Lidé jsou různí a mají v srdci různé bohy. Můj jediný Bůh však je Alláh a já při jeho jménu přísahám, že učiním vše, co bude v mých silách, abych zas jednou zdolal poušť. Teď žádám, aby každý z vás přísahal při Bohu, v němž v hloubi srdce věří, že mě za všech okolností poslechne.

Neposlušnost znamená v poušti smrt."

V řadách přítomných se ozval šepot. Všichni tiše přísahali při svém Bohu. Santiago přísahal při Ježíši Kristu. Angličan setrval v mlčení. Šepot trval déle, než stačilo na pouhou přísahu; lidé také prosili o ochranu nebes.

Rozlehl se zvuk trubky a všichni nasedli na jízdní zvířata. Santiago s Angličanem si koupili velbloudy a dostali se nahoru s určitými potížemi. Pastýři se zželelo Angličanova velblouda: byl obtížen těžkými vaky s knihami.

„Neexistují náhody," snažil se Angličan navázat na přerušenou rozmluvu. „Sem mě zavedl jeden přítel, který zná jednoho Araba, který..."

Karavana se však dala do pohybu a nebylo slyšet, co říká. Ale chlapci bylo jasné, co má Angličan na mysli: tajemný řetěz spojující jedno s druhým, který způsobil, že se stal pastýřem a měl dvakrát týž sen, že se ocitl ve městě blízce Africe a tam na náměstí potkal krále, že byl oloupen a hned nato se seznámil se Sklenářem, a že...

— Čím víc se blížíme snu, tím víc se Osobní příběh stává pravým důvodem života, — pomyslel si chlapec.

Karavana zamířila k západu. Putovali od časného rána a zastavili, když bylo slunce nejpalčivější, aby se zas dali na pochod k večeru. S Angličanem Santiago moc nemluvil, protože ten většinou četl své knihy.

Začal tedy mlčky sledovat pochod zvířat a lidí napříč pouští. Všechno bylo docela jiné než v den odjezdu: tenkrát se rozruch, křik, dětský pláč a řev zvířat mísily s nervózními příkazy průvodců a obchodníků.

V poušti však byl jen věčný vítr, ticho a dusot kopyt. Ba ani průvodci mezi sebou nemluví.

„Tolikrát už jsem putoval těmhle písčinami," řekl večer jeden velbloudář. „Poušť je ale tak veliká a obzor tak daleký, že si člověk připadá docela malý a raději mlčí."

Santiago pochopil, co má velbloudář na mysli, přestože sám sem vkročil poprvé. Pokaždé když pozoroval moře nebo oheň, byl s to celé hodiny mlčet a na nic nemyslet, pohroužen do nesmírnosti a síly živlů.

— Poučil jsem se stykem s ovce i se sklem, — pomyslel si.

— Můžu se poučit i z pouště. Zdá se mi starší a moudřejší.

Vítr nikdy neustával. Santiago si vzpomněl na den, kdy jej ucítil nahoře na tarifských hradbách. Možná že teď čechrá rouno jeho ovcí, které jdou andaluskými pláněmi za vodou a potravou. — Už to nejsou moje ovce, — řekl si, ale nestýskalo se mu. — Určitě si zvykly na nového pastýře a na mě zapomněly. Tak to má být. Kdo stejně jako ovce bývá pořád na cestě, ten ví, že se ustavičně odchází.

Pak si vzpomněl na kupcovu dceru a byl si jist, že se už vdala.

Třeba si vzala prodavače pražené kukuřice nebo nějakého pastýře, který také umí číst a vyprávět zvláštní příběhy; takových jako on je určitě víc. Podivil se však svému tušení: možná se už také učí té Univerzální řeči, v níž je minulost a přítomnost všech lidí. „Tušení" tomu říkala jeho maminka.

Santiago začal chápat, že tušení jsou rychlým pohroužením duše do onoho univerzálního proudu života, kde příběhy všech lidí jsou navzájem spojeny a my můžeme vědět vše, protože vše je psáno.

„Maktub," řekl chlapec, neboť si vzpomněl na Sklenáře.

Poušť byla někdy písčitá, jindy zas kamenitá. Když došla karavana k nějakému balvanu, obešla jej; octla-li se před skalisky,

dala se velkou oklikou. Když byl písek pro kopyta velbloudů příliš jemný, hledalo se, kde je pevnější. V místech, kde dřív bývalo jezero, pokrývala půdu sůl. To pak zvířata sténala a velbloudáři

sesedli a vyprostili je. Pak vzali náklad na záda sami, a když přešli zrádný terén, znovu všechno naložili na hřbet zvířatům. Pokud některý průvodce onemocněl nebo zemřel, velbloudáři si losem zvolili jiného.

To všechno však mělo jediný cíl: bez ohledu na to, jakými oklikami bylo třeba jet, karavana směřovala pořád k témuž bodu. Jakmile byly zdolány překážky, znovu si to namířila k hvězdě, která ukazovala, kde leží oáza. Když lidé viděli tu zářivou hvězdu na jitrní obloze, věděli, že ukazuje k místu s ženami, vodou, datlemi a palmami. Jen Angličan si toho nevšímal: většinou byl zabraný do četby svých knih.

I Santiago měl s sebou knihu, kterou se pokoušel číst v prvních dnech cesty. Mnohem zajímavější mu však připadalo pozorovat karavanu a poslouchat vítr. Hned jak se naučil líp rozumět svému velbloudovi a mít ho rád, knihu zahodil. Byla to zbytečná zátěž, přestože si v jakési pověrčivosti říkal, že vždycky potká někoho důležitého, kdykoli tu knihu otevře.

Skamarádil se s velbloudářem, který jel po jeho boku. Když se večer všichni sesedli kolem ohňů, vyprávěl mu příhody, které zažil jako pastýř.

Za jednoho z těch večerů se velbloudář rozpovídal o svém životě.

„Žil jsem v jednom místě poblíž El Kairumu," vykládal. „Měl jsem kus půdy, děti a život, který až do smrti měl být pořád stejný. Jednou byla úroda lepší než jiné roky a všichni jsme se vydali do Mekky. Já tak splnil jedinou povinnost, která mi ještě zbývala. Byl jsem spokojen a mohl jsem zemřít v míru a pokoji. Jednoho dne se však zatřásla země a Nil vystoupil z břehů.

To, o čem jsem myslel, že se stává jenom druhým, se nakonec stalo mně. Sousedé se báli, že při těch záplavách přijdou o své olivovníky; manželka trnula hrůzou, že nám velká voda odnese děti. A já se děsil, že se mi před očima hroutí vše, čeho jsem dosáhl.

Nedalo se nic dělat. Půda už se obdělávat nedala a musel jsem si najít jinou obživu. Dnes jsem velbloudář. Tehdy však

jsem pochopil slovo Alláhovo: lidé se nebojí neznáma, protože každý člověk je schopen dosáhnout všeho, co chce a co potřebuje. Bojíme se jenom, že ztratíme to, co máme, ať už život nebo pole. Ten strach ale přejde, když pochopíme, že náš příběh a příběh světa psala táž Ruka."

Večer se někdy karavany setkávaly. Jedna vždycky měla to, co druhá postrádala — jako by opravdu všechno psala táž Ruka. Velbloudáři si sdělovali informace o větrných bouřích a sesedali se kolem ohnišť, kde si vyprávěli příhody z pouště.

Jindy se zas objevili tajuplní zahalení mužové; byli to Beduíni, kteří sřežili pouť karavan. Podávali zprávy o lupičích a barbarských kmenech. V tichosti se objevili a v tichosti zase zmizeli a z černých burnusů s kapuci jim bylo vidět jen oči. Jednou večer přišel velbloudář k ohni, kde seděl chlapec s Angličanem.

„Proslýchá se, že mezi kmeny došlo k bojům," řekl.

Všichni tři mlčeli. Santiago vytušil ovzduší strachu, přestože nikdo neřekl ani slovo. Zas jednou porozuměl jazyku beze slov, Univerzální řeči.

Po chvíli se Angličan zeptal, jestli hrozí nějaké nebezpečí.

„Když někdo vstoupí do pouště, už není možné se vrátit," odpověděl velbloudář. „Jakmile není možné se vrátit, musíme se starat jen o to, jak nejlíp jít vpřed. Ostatní už je na Alláhovi, i to nebezpečí."

A skončil oním tajuplným slovem: „Maktub."

„Musíte si víc všímat karavan," řekl chlapec Angličanovi, když velbloudář odešel. „Jdou cestou plnou oklik, ale míří pořád k jednomu místu."

„A vy byste měl víc číst o světě," odpověděl Angličan. „S knihami je to stejné jako s karavanami."

Ta obrovská skupina lidí a zvířat začala postupovat rychleji. Kromě mlčení ve dne zavládlo ticho i večer, kdy se dřív lidé scházeli, aby si povídali u ohně. Jednoho dne Vůdce karavany rozhodl, že už ani ohně se nebudou rozdělovat, aby na sebe karavana zbytečně neupozorňovala.

Cestující teď vždycky shromáždili zvířata do kruhu a spali uprostřed, aby se nějak chránili před nočním chladem. Kolem skupiny dal Vůdce rozestavit ozbrojené strážce.

Angličan jednou v noci nemohl spát. Zavolal na chlapce

a šli se projít po písčných přesypech kolem tábora. Byl právě úplněk a Santiago vypověděl Angličanovi celý svůj příběh. Angličana velice zaujalo, jak sklenářství začalo prosperovat poté, co tam přišel Santiago pracovat.

„To je hybná síla všeho," řekl. „V alchymii se tomu říká Duše světa. Když si něco přejeme z celého srdce, pak jsme blíž Duši světa. Je to vždy kladná síla."

Dodal, že tím nejsou nadáni jen lidé: všechny věci na Zemi mají duši, bez ohledu na to, jde-li o nerost, rostlinu nebo živočicha, anebo třeba jen o pouhou myšlenku.

„Všecko, co je na povrchu a pod povrchem Země, se ustavičně přetváří, protože Země je živá; a má duši. Jsme součástí této Duše a málokdy si uvědomujeme, že ona vždy pracuje v náš prospěch. Jistě však chápete, že tam v tom krámě se na vašem úspěchu podílely dokonce i sklenice."

Chlapec chvíli nic neříkal a pozoroval měsíc a bílý písek.

„Sleduji, jak postupuje karavana pouští," řekl nakonec. „Karavana i poušť mluví stejnou řečí, a proto jí poušť umožňuje průchod. Prověřuje každý její krok, aby zjistila, jestli je s ní v souladu; v kladném případě dojde do oázy.

Kdyby někdo z nás sem přišel s velikou odvahou, ale té řeči by nerozuměl, zahynul by hned první den."

Dívali se spolu dál na měsíc.

„Takové je kouzlo znamení," pokračoval chlapec. „Sleduji, jak průvodci čtou znamení pouště a jak duše karavany rozmlouvá s duší pouště."

Po chvíli promluvil zase Angličan. „Musím si karavany víc všímat," prohlásil nakonec.

„A já si musím přečíst vaše knihy," řekl chlapec.

Byly to zvláštní knihy. Psalo se v nich o rtuti, soli, dracích a králích, ale on nebyl schopen ničemu porozumět. Jedna myšlenka však jako by se skoro ve všech těch knihách opakovala: všechny věci jsou projevem jedné jediné věci.

Dočetl se také, že nejdůležitější alchymistický text má jen několik řádků a byl zaznamenán na pouhý smaragd.

„To je Smaragdová deska," řekl Angličan, pyšný na to, že může chlapce o něčem poučit.

„K čemu je tu potom tolik knih?"

„Abychom těm řádkům porozuměli," odpověděl Angličan, ale sám o tom moc přesvědčen nebyl.

Nejvíce chlapce zaujala kniha o slavných alchymistech. Byli to lidé, kteří celý svůj život věnovali čištění kovů v laboratořích; věřili, že když nějaký kov bude celou řadu let zahříván, osvobodí se nakonec od svých individuálních vlastností a místo nich zůstane jen Duše světa. Tato Jediná věc umožňuje, aby alchymisté porozuměli všemu, co je na Zemi, protože to je řeč, jíž se vše dorozumívá. Tento objev nazvali Velkým dílem — složeným z části kapalné a z části pevné.

„Nestačí pozorovat lidi a znamení, abychom tuto řeč objevili?" zeptal se chlapec.

„Vy jste posedlý tím, že všechno zjednodušujete," namítl podrážděně Angličan. „Alchymie je odpovědná práce. Každý krok se musí přesně řídit poučením mistrů."

Santiago se dočetl, že kapalné části Velkého díla se říká Elixír věčného mládí; ten léčí všechny nemoci a nenechá alchymistu zestárnout. Pevné části se říká Kámen mudrců.

„Není snadné Kámen mudrců zhotovit," řekl Angličan. „Alchymisté trávili v laboratořích celé roky a pozorovali oheň, který kov očišťuje. Tak dlouho jej pozorovali, až se jim ponenáhlu vytratila z hlavy veškerá světská marnost. A jednoho krásného dne zjistili, že nakonec očistili sami sebe."

Santiago si vzpomněl na Sklenáře. Řekl mu tenkrát, že jim vyčištění sklenic prospělo, protože oba se při tom také zbavili špatných myšlenek. Chlapec byl stále víc přesvědčen, že alchymii je možné se naučit v každodenním životě.

„Kromě toho," pokračoval Angličan, „Kámen mudrců má jednu úžasnou vlastnost. Pouhý odštěpek z něho může proměnit velké množství kovu ve zlato."

Tohle prohlášení nesmírně posílilo Santiagův zájem o alchymii. Pomyslel si, že při troše trpělivosti by mohl proměnit ve zlato všecko. Četl o životě několika osob, které toho docílily: Helvetius, Eliáš, Fulcanelli, Geber. Jejich příběhy byly strhující: všichni prožívali svůj Osobní příběh až do konce. Cestovali, setkávali se s učenici, dělali zázraky před nedůvěřivci, měli Kámen mudrců a Elixír věčného mládí.

Když však se chtěl dozvědět, jakým způsobem Velkého díla dosáhnout, octl se ve slepé uličce. Byly tu jen obrazy, zašifrované návody a temné texty.

„Proč se tam všecko říká tak složitě?" zeptal se jednou večer Angličana. Všiml si přitom, že Angličan je trochu mrzutý a jistě už své knihy postrádá.

„Aby to pochopili jenom ti, kdo pochopení spojují s odpovědností," řekl Angličan. „Představte si, kdyby všichni najednou začali proměňovat olovo ve zlato. Za chvíli by zlato nemělo žádnou cenu.

Jen ti vytrvalí a neúnavní badatelé dosáhnou Velkého díla. Proto jsem tady uprostřed pouště. Abych se setkal s opravdovým alchymistou, který mi k tomu pomůže najít klíč."

„Kdy byly tyhle knihy napsány?"

„Před mnoha staletími."

„Tenkrát ještě lidé neznali knihtisk," namítal dál chlapec.

„Nebylo možné, aby se všichni seznámili s alchymii. Proč tedy ten podivný jazyk se spoustou kreseb?"

Angličan na to nic neřekl. Pak prohlásil, že už řadu dní pozoruje karavanu a že nedokázal objevit nic nového. Jediné, čeho si všiml, je to, že se čím dál víc mluví o válce.

Jednoho krásného dne chlapec zase Angličanovi knihy vrátil. „Tak co, dozvěděl jste se hodně věcí?" zeptal se Angličan nedočkavě. Potřeboval si s někým povídat, aby zapomněl na strach z války.

„Dozvěděl jsem se, že svět má Duši, a kdo té Duši porozumí, porozumí řeči věcí. Dozvěděl jsem se, že mnozí alchymisté prožili svůj Osobní příběh a nakonec objevili Duši světa, Kámen mudrců a Elixír.

Hlavně jsem se však dozvěděl, že tyhle věci jsou tak prosté, že se dají napsat na jediný smaragd."

Angličan se zatvářil zklamaně. Roky studia, magické symboly, temné výrazy, laboratorní přístroje — nic z toho na chlapce nezapůsobilo. — Má asi moc primitivní duši, než aby tomu porozuměl, — pomyslel si.

Vzal si své knihy a schoval je do vaků, zavěšených na velbloudovi. „Vrat' se ke své karavaně," řekl. „Od té jsem se taky nic nedozvěděl."

Chlapec znovu začal sledovat mlčení pouště a písek vířený zvířaty. — Každý má svůj vlastní způsob, jak se něčemu naučit, — opakoval si sám pro sebe. — Jeho způsob není můj a můj způsob není jeho. Oba však hledáme svůj Osobní příběh, a já ho tedy respektuji.

Karavana nyní putovala dnem i nocí. Co chvíli se objevovali zahalení poslové a přítel velbloudář chlapci vysvětlil, že válka mezi kmeny už začala. Budou mít velké štěstí, když se dostanou do oázy.

Zvířata byla vyčerpána a lidé stále zamlklejší. Ticho nejvíc děsilo v noci, kdy pouhý velbloudí řev — který dřív neznamenal nic neobvyklého — dokázal vystrašit kdekoho a mohl být signálem k útoku.

Velbloudář se však zřejmě hrozbou války nedal vyvést z míry. „Jsem naživu," řekl chlapci za jedné noci bez ohňů a bez měsíčního svitu, zatímco pojídal datle. „Teď jenom jím a nic jiného kromě jídla nedělám. Když se pak vydám na cestu, budu jenom na cestě. Když budu muset bojovat, umřu možná stejně tak dobře jako kdykoli jindy.

Protože já nežiju ani ve své minulosti, ani ve své budoucnosti. Mám jenom přítomnost, a to mě zajímá. Když budeš moci vždycky zůstat v přítomnosti, budeš šťastný. Uvidíš, že v poušti je život, že na obloze jsou hvězdy a že válečníci bojují, protože to patří k lidskému rodu. Život pak bude jako slavnost, veliká oslava, protože je to vždy jenom ta chvíle, kterou zrovna prožíváme."

O dvě noci později, když se chlapec ukládal k spánku, pohlédl k hvězdě, kterou potmě sledovali. Zdálo se mu, že obzor je o něco níž, protože nad pouští zářily stovky hvězd.

„To je oáza," řekl velbloudář.

„Tak proč tam nejedeme hned?"

„Protože se musíme vyspat."

Santiago otevřel oči, když na obzoru začalo vycházet slunce. Před ním, právě tam, kde po celou noc svítily hvězdičky, táhla se po celé délce pouště nekonečná řada datlovníků. „Dokázali jsme to!“ řekl Angličan, který se také zrovna probudil. Chlapec však mlčel. Naučil se mlčení pouště a spokojil se s tím, že se díval na datlovníky před sebou. Ještě musí ujít dlouhou cestu, než se dostane až k pyramidám, a tohle ráno se jednou stane pouhou vzpomínkou. Teď však je přítomným okamžikem — slavností, o níž se zmiňoval velbloudář, a on se snaží jej prožívat se zkušeností své minulosti a se sny své budoucnosti.

Jednoho dne se i tenhle pohled na tisíce datlovníků stane pouhou vzpomínkou. Pro něj to však v téhle chvíli představuje stín, vodu, útočiště před válkou. A zrovna tak jako řev velblouda se může změnit v nebezpečí, tak také řada datlovníků může znamenat zázrak.

— Svět mluví mnoha jazyky, — pomyslel si.

— Když čas ubíhá rychle, i karavany spěchají, — říkal si Alchymista a díval se, jak do Oázy vstupují stovky lidí a zvířat. Kolem přichozích bylo plno křiku, zvířený prach zakrýval pouštní slunce a děti při pohledu na cizince poskakovaly vzrušením. Alchymista sledoval, jak se kmenoví vůdci blíží k Vůdci karavany a dlouze s ním hovoří.

Nic z toho však Alchymistu nezajímalo. Už viděl přicházet a odcházet mnoho lidí, zatímco Oáza a poušť zůstávaly stejné. Viděl krále i žebráky kráčející po oněch písčinách, které s větrem ustavičně měnily tvar; byly to však stále ty písčiny, které znával z dětství. Přesto však nedokázal potlačit v hloubi srdce trochu té radosti ze života, jakou zakouší každý poutník, když po žluté zemi a modrém nebi má náhle před očima zeleň datlovníků. — Bůh možná stvořil poušť proto, aby se člověk mohl usmát při pohledu na datlovníky, — napadlo ho. Pak se rozhodl soustředit na praktičtější záležitosti. Věděl, že s tou karavanou přichází člověk, kterého má naučit části svých tajemství. Pověděla mu to znamení. Toho člověka ještě nezná, ale jeho zkušený zrak jej pozná hned, jak ho uvidí. Doufal, že to bude někdo stejně schopný jako předešlý učedník. — Nevím, proč tyhle věci musejí být sdělovány ústně, — uvažoval. Ne snad proto, že by byly tajné; Bůh štědře zjevuje svá tajemství všem stvořením.

Měl pro tuto skutečnost jediné vysvětlení: snad je třeba sdělovat je tak proto, že jsou učiněny z ryzího Života, a ten lze těžko zachytit obrazem nebo slovy. Lidé se totiž obrazy a slovy nadchnou a nakonec zapomenou na Řeč světa.

Příchozí byli ihned předvedeni před kmenové vůdce Al-Fajjúmu. Santiago stěží věřil svému zraku: místo studny obklopené několika palmami — jak kdysi četl v jedné naučné knížce — viděl oázu o hodně větší než mnohé vesnice ve Španělsku. Bylo tu tři sta studní, padesát tisíc datlovníků a mezi palmami plno pestrobarevných stanů.

„Vypadá to jako z *Tisíce a jedné noci*“ poznamenal Angličan a už se nemohl dočkat, až se seznámí s Alchymistou.

Hned se kolem nich sběhly děti a zvědavě si prohlížely zvířata, velbloudy i všechny cizí lidi. Muži se vyptávali, jestli viděli nějakou bitvu, a ženy se strkaly nad látkami a drahým kamením, které kupci přivezli. Ticho pouště se zdilo být vzdáleným snem; všichni bez ustání mluvili, smáli se a křičeli, jako by z nějakého duchovního světa znovu vstoupili mezi lidi. Byli spokojení a šťastní.

Velbloudář — vzdor včerejšímu opatrnému vyčkávání — vysvětlil Santiagovi, že oázy jsou v poušti považovány za neutrální území, protože většinu obyvatel v nich tvoří ženy a děti. A oázy jsou na jedné i druhé straně; proto se boje odehrávají v písku pouště a oázy slouží jako útočiště.

Vůdce karavany s určitými potížemi všechny shromáždil, aby j im dal instrukce. Zůstanou zde, dokud neskončí kmenová válka. Jako hosté budou sdílet stany s obyvateli oázy, kteří jim postoupí nejlepší místa. Tak velí zákon pohostinnosti. Potom každého — i členy vlastní stráže — vyzval, aby odevzdali zbraně mužům určeným kmenovými vůdci.

„To jsou pravidla války,“ vysvětloval Vůdce karavany. Z toho důvodu oázy nemohou hostit vojska nebo bojovníky.

K Santiagově překvapení Angličan vytáhl ze svého pláště chromovaný revolver a předal ho muži, který zbraně sbíral.

„Proč to s sebou nosíte?“ zeptal se.

„Abych se naučil lidem důvěřovat,“ odpověděl Angličan.

Byl spokojený, že došel k cíli svého hledání.

Chlapec však myslel na poklad. Čím víc se blížil svému snu, tím složitější se všechno zdálo. Už neplatilo to, čemu starý král říkal „štěstí začátečníka“. Věděl, že se teď podrobuje zkoušce vytrvalosti a odvahy při hledání Osobního příběhu. Proto nesmí spěchat ani být netrpělivý. Jinak by si nevšiml znamení, jimiž Bůh označil jeho cestu.

— Bůh označil mou cestu, — opakoval si, překvapen vlastními úvahami. Až dosud považoval znamení za něco, co je součástí světa. Asi jako jíst nebo spát, jít za láskou nebo dostat práci. Nikdy ho nenapadlo, že to je řeč, jíž mu Bůh ukazuje, co má dělat.

— Jen nebuď netrpělivý, — nabádal sám sebe. — Jez, když je čas k jídlu. A jdi, když je čas vydat se na cestu, jak říkal velbloudář.

První den všichni usnuli únavou, i Angličan. Santiago se octl daleko od něho, ve stanu s dalšími pěti mladíky, asi stejně starými jako on sám. Byli z pouště a chtěli, aby jim vyprávěl o velkých městech.

Santiago jim vykládal, co zažil jako pastýř, a zrovna chtěl začít o svých zkušenostech z práce ve sklenářství, když do stanu vstoupil Angličan.

„Celé ráno vás hledám," řekl a táhl ho ven. „Potřebuji, abyste mi pomohl najít Alchymistu."

Nejdřív to zkusili sami. Takový Alchymista jistě žije jinak než ostatní lidé z oázy a je víc než pravděpodobné, že v jeho stanu nikdy nevyhasíná pec. Šli a šli, až si uvědomili, že oáza je mnohem větší, než si představovali, a že jsou tu stovky stanů. „Promarnili jsme skoro celý den," řekl Angličan, když si sedli k jedné studni.

„Měli bychom se možná někoho zeptat," usoudil Santiago. Angličan nechtěl, aby druzí znali důvod jeho přítomnosti v oáze, a tak se nemohl rozhodnout. Nakonec však souhlasil a požádal chlapce, který mluvil arabsky líp než on, aby to zkusil. Santiago přistoupil k nějaké ženě, která si přišla ke studni nabrat vodu do vaku z ovčí kůže.

„Dobré odpoledne, paní. Rád bych věděl, kde tu bydlí nějaký Alchymista," řekl Santiago.

Žena prohlásila, že o někom takovém nikdy neslyšela, a okamžitě odešla. Předtím však Santiaga upozornila, že nesmí hovořit s ženami v černém, protože ty jsou vdané. Musí respektovat Tradici.

Angličan byl nesmírně zklamaný. Taková cesta, a k ničemu. I chlapec zesmutněl; vždyť jeho společník také hledá svůj Osobní příběh. A takovému člověku celý Vesmír pomáhá, aby dosáhl svého cíle, tvrdil starý král. Ten se přece mýlit nemůže.

„Nikdy dřív jsem o alchymistech neslyšel," řekl Santiago. „Jinak bych se vám snažil pomoci."

Angličanovi se zablesklo v očích.

„To je ono! Tady možná nikdo neví, co to vůbec alchymista je! Zeptejte se na člověka, který v oáze léčí všechny nemocné!" Několik dalších černě oblečených žen přišlo ke studni pro vodu, ale Santiago se přes Angličanovo naléhání s žádnou nedal

do řeči. Až se konečně objevil nějaký muž.

„Znáte někoho, kdo tu léčí nemocné?" zeptal se Santiago.

„Všechny nemocné léčí Alláh," odpověděl muž a bylo vidět, že má z cizinců strach. „Vy hledáte čaroděje."

Nato odříkal několik veršů z koránu a šel svou cestou.

Objevil se další muž. Byl už starší a nesl jen malé vědro.

Santiago opakoval svou otázku.

„Proč takového člověka hledáte?" odpověděl Arab další otázkou.

„Protože tady můj přítel putoval celé měsíce, aby ho našel," řekl chlapec.

„Pokud někdo takový v oáze je, pak musí být velice mocný," řekl po chvíli přemýšlení muž. „Ani kmenoví vůdci by ho v případě potřeby nemohli navštívit. Jen kdyby on sám tak rozhodl.

Počkejte na konec války. A pak jed'te s karavanou pryč. Nesnažte se vniknout do života oázy," dodal ještě, než odešel.

Angličan však zajásal. Jsou na jisté stopě.

Nakonec se objevila dívka oblečená jinak než černě. Na rameni nesla džbán, hlavu jí halil závoj, ale obličej měla odkrytý.

Santiago k ní přistoupil, aby se zeptal na Alchymistu.

Tu najednou jakoby se zastavil čas a před ním jako by s veškerou silou vyvstala Duše světa. Když spatřil dívčiny černé oči

a rty váhající mezi úsměvem a mlčením, porozuměl nejdůležitější a nejmoudřejší části Řeči, kterou mluví svět a které všichni

lidé na Zemi ve svém srdci rozumějí. Je to Láska, cosi staršího než lidé sami a než sama poušť, co však se vždy znovu

objeví s touž silou, setkají-li se někde dva páry očí tak jako tady u studny. Rty se nakonec rozhodly usmát, a to bylo znamení,

na které chlapec bezděky tak dlouho v životě čekal a které hledal u ovcí a v knihách, ve sklenicích a v mlčení pouště.

Byla to ryzí řeč světa, bez jakéhokoli vysvětlování, protože

Vesmír žádné vysvětlení k tomu, aby pokračoval svou cestou

v nekonečném prostoru, nepotřebuje. Santiago v tu chvíli pochopil především to, že stojí tváří v tvář ženě svého života,

a ona to určitě bez jediného slova věděla také. Byl si tím jist

víc než čímkoli na světě, i kdyby mu třeba jeho rodiče a rodiče jeho rodičů tvrdili, že dřív, než se ožení, musí mít námluvy

a zasnuby a peníze. To říkají ti, co snad nikdy nepoznali

Univerzální řeč, protože jakmile se do ní pohroužíme, snadno

pochojíme, že vždycky je na světě jeden člověk, který čeká na svůj protějšek, ať uprostřed pouště nebo uprostřed velkoměsta. A když se tito lidé setkají a jejich zrak se zkříží, všechno minulé i budoucí ztrácí jakýkoli význam a existuje jen ta chvíle a ta neuvěřitelná jistota, že všechno pod sluncem je psáno touž Rukou. Rukou, která probouzí Lásku a která pro každého, kdo pod sluncem pracuje, odpočívá a hledá poklady, stvořila duši jemu blízkou. Jinak by sny lidského rodu neměly žádný smysl.

— Maktub, — pomyslel si chlapec.

Angličan vstal a zatřásl s ním:

„No tak, zeptejte se jí přece!“

Santiago přistoupil k dívce. Ta se znovu usmála a on její úsměv opětoval.

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se.

„Fátima,“ odpověděla dívka se sklopenýma očima.

„Tak se jmenují některé ženy v zemi, odkud přicházím.“

„Je to jméno Prorokovy dcery,“ řekla Fátima. „Dostalo se sem s bojovníky.“

Tajemná dívka mluvila o bojovnících s hrdostí. Angličan však ztrácel trpělivost, a Santiago se tedy zeptal na člověka, který léčí všechny nemoci.

„Je to člověk, který zná tajemství světa. Rozmlouvá s džiny pouště,“ odpověděla dívka.

Džinové byli démoni. A Fátima ukázala k jihu, k místu, kde ten zvláštní člověk žil.

Potom nabrala vodu do džbánu a odešla. Angličan zase odešel hledat Alchymistu. A Santiago pak dlouho seděl u studny a bylo mu jasné, že východní vítr mu kdysi přivál k tváři vůni ženy, kterou miloval ještě dřív, než se dozvěděl o její existenci, a že jeho láska k ní mu pomůže najít všechny poklady světa.

Nazítří se Santiago vydal ke studni a chtěl čekat na dívku. Ke svému údivu tam zastihl Angličana, jak poprvé zírá do pouště.

„Čekal jsem až do večera,“ řekl Angličan. „On přišel s prvními hvězdami. Pověděl jsem mu, co hledám. Zeptal se mě tedy, jestli už jsem přeměnil olovo ve zlato. Řekl jsem mu, že právě tomu se chci naučit.“

A on mě vyzval, abych to zkusil. To bylo všechno, co mi řekl:

jděte a zkuste to."

Santiago mlčel. Angličan podnikne tak dlouhou cestu a uslyší jen to, co už ví. Tu ho napadlo, že on sám dal z téhož důvodu starému králi šest ovcí.

„Tak to zkuste," řekl Angličanovi.

„Taky že to udělám. A začnu hned."

Chvíli poté, co Angličan odešel, přišla Fátima se džbánem pro vodu.

„Rád bych ti řekl něco docela prostého," pravil chlapec.

„Chci, abys byla mou ženou. Miluji tě."

Dívce se rozlila voda ze džbánu.

„Budu na tebe čekat každý den. Putoval jsem pouští, abych našel poklad, který je někde poblíž pyramid. Válka byla pro mě kletbou. Teď se stala požehnáním, protože ti mohu být nablízku."

„Válka jednoho dne skončí," řekla dívka.

Santiago se zadíval na oázu s jejími datlovníky. Byl dřív pastýř.

A tady je spousta ovcí. Fátima je důležitější než poklad.

„Bojovníci hledají své poklady," řekla dívka, jako by mu četla myšlenky. „A ženy v poušti jsou na své bojovníky hrdé."

Pak si znovu nabrala do džbánu vodu a odešla.

Den co den čekal Santiago na Fátimu u studny. Pověděl jí o svém životě pastýře, o králi, o sklenářství. Spřátelili se a kromě té čtvrt hodinky, kterou s ní trávil, mu celý den připadal nekonečně dlouhý.

Když už byl v oáze skoro měsíc, Vůdce karavany svolal všechny své lidi.

„Nevíme, kdy válka skončí, a zatím nemůžeme jet dál," oznámil. „Boje se zřejmě protáhnou na dlouhou dobu, možná na celé roky. Na obou stranách jsou silní a stateční válečníci a bojovat v jednom i druhém vojsku je ctí. Není to válka, kde by na jedné straně byli dobří a na druhé zlí. Je to válka mezi silami, které zápasí o jednu a tutéž moc, a jakmile takový druh bojů jednou začne, trvá mnohem déle než jiné války — protože Alláh je na obou stranách."

Lidé se rozešli. Santiago se odpoledne znovu sešel s Fátimou a pověděl jí o shromáždění.

„Když jsme se setkali podruhé," řekla Fátima, „pověděl jsi mi o své lásce. Pak jsi mluvil o tak krásných věcech, jako je Řeč a Duše světa. Tím vším se pomalu stávám částí tebe sama." Santiago poslouchal její hlas a zdál se mu krásnější než šumění větru v listech datlovníků. „Už dávno jsem tady u studny na tebe čekala. A nedokážu se rozpomenout na svou minulost, na Tradici, na to, jak se podle očekávání mužů mají chovat ženy z pouště. Odmalička jsem snila, že poušť mi přinese největší dar mého života. Ten dar se nakonec objevil, a jsi to ty."

Santiago ji chtěl vzít za ruku. Ale Fátima dál třímala ucha džbánu.

„Pověděl jsi mi o svých snech, o starém králi a o pokladu. Pověděl jsi mi o znameních. Ničeho se tedy nebojím, protože právě znamení mi tě přivedla. A já jsem částí tvého snu, tvého Osobního příběhu, jak tomu říkáš.

Proto chci, abys dál šel za tím, cos přišel hledat. Budeš-li muset čekat na konec války, dobře. Ale budeš-li muset odejít dřív, jdi za svým příběhem. Písečné přesypy se mění s větrem, ale poušť zůstává stejná. Tak to bude i s naší láskou.

Maktub," řekla. „Mám-li být částí tvého Příběhu, jednoho dne se vrátíš."

Santiago odcházel ze schůzky s Fátimou smutný. Vzpomínal si na lidi, které znal. Ženatí pastýři jen těžko přesvědčovali své manželky, že musejí stále putovat krajem. Láska si žádá přítomnost milované bytosti.

Nazítrí se s tím svěřil Fátimě.

„Poušť nám odvádí naše muže a ne vždy je přivádí zpátky," řekla. „Zvykly jsme si na to. Oni pak dál existují v oblacích, z nichž neprší, ve zvířatech, ukrývají se mezi kameny, ve vodě, která štědře prýští ze země. Stávají se součástí všeho, stávají se Duší světa.

Někteří se vracejí. To pak všechny ostatní ženy mají radost, protože i ti muži, na které čekají ony, se mohou jednoho dne vrátit. Dřív jsem jím při pohledu na ně jejich radost záviděla. Teď také budu mít na koho čekat.

Jsem žena z pouště a pyšním se tím. Chci, aby můj muž také putoval svobodně jako vítr rozvívajících dun. Chci také vidět svého muže v oblacích, ve zvířatech a ve vodě."

Santiago se vydal za Angličanem. Chtěl mu povědět o Fátimě. S úžasem spatřil, že Angličan si vedle svého stanu postavil zvláštní píčku, na níž stála průsvitná nádoba. Angličan přikládal dříví a pohlížel do pouště. Oči jako by se mu leskly víc než v době, kdy četl jednu knihu za druhou.

„Tohle je první fáze mé práce," řekl Angličan. „Musím oddělit nečistou síru. Nesmím se přitom bát nezdaru. Právě strach z nezdaru mi až dosud bránil pokusit se o Velké dílo. Teprve teď začínám to, co jsem mohl podniknout už před deseti lety. Jsem ale rád, že jsem na to nečekal dvacet let."

A dál přikládal na oheň a pohlížel do pouště. Santiago s ním nějaký čas zůstal, dokud se poušť s večerním světlem nezačala zbarvovat do růžová. Tu pak pocítil velikou touhu tam jít a zjistit, jestli ticho může odpovědět na jeho otázky.

Nějakou dobu šel nazdařbůh tak, aby měl datlovníky z oázy pořád na očích. Naslouchal větru a pod nohama cítil kamení. Občas našel mušli a uvědomoval si, že v dávných dobách bývala ta poušť velikým mořem. Pak si sedl na kámen a nechal se hypnotizovat obzorem před sebou. Nedokázal pochopit Lásku bez pocitu přivlastnění; Fátima však byla žena z pouště a právě poušť ho to mohla naučit.

Seděl dál a na nic nemyslel, až najednou nad sebou vytušil jakýsi pohyb. Podíval se k obloze a uviděl, jak vysoko nahoře létají dva krahujci.

Začal je pozorovat, díval se, jaké kresby na obloze vytvářejí.

Vypadalo to chaoticky, ale tušil v tom nějaký smysl, který však nedokázal pochopit. Rozhodl se tedy sledovat očima každý jejich pohyb, snad se mu z toho podaří něco vyčíst. Snad mu poušť ukáže, co je to láska bez přivlastňování.

Začal být ospalý. Srdce však žádalo, aby nespal: má se naopak odevzdat. — Vnikám právě do Řeči světa a na této Zemi všechno dává smysl, dokonce i let ptáků, — říkal si. A byl rád, že je plný lásky k Fátimě.

— Když člověk miluje, je všechno ježte smysluplnější, — uvažoval.

Jeden krahujec se znenadání spustil níž a napadl druhého.

V tom okamžiku vyvstala Santiagovi před očima blesková vidina: vojsko, které s taseným mečem vtrhne do oázy. Vidina ihned zmizela, ale vylekala ho. Slyšel vyprávět o preludech a sám už nějaké viděl: jsou to přání, která se zhmotní na písku pouště. On ale si přece nepřeje, aby nějaké vojsko napadlo oázu.

Chtěl na to zapomenout a vrátit se ke svému rozjímání.

Snažil se znovu soustředit na růžovou poušť a na kamení. Něco v srdci mu však nedopřávalo klidu.

„Neustále sleduj znamení," řekl mu starý král. A Santiago zaletěl v myšlenkách k Fátimě. Vzpomněl si na to, co viděl, a tušil, že k tomu má brzy dojít.

Jen těžko se vymaňoval z vytržení, do něhož upadl. Vstal a pustil se směrem k datlovníkům. Zas jednou porozuměl, jak mnoha jazyky věci promlouvají: tentokrát však jistota je v poušti a oáza se změnila v nebezpečí.

Velbloudář seděl pod datlovníkem a také se díval na západ slunce. Uviděl Santiaga, jak se vynořil za písečným přesypem.

„Blíží se vojsko," řekl Santiago. „Měl jsem vidění."

„Poušť stále naplňuje srdce člověka vidinami," odpověděl velbloudář.

Ale Santiago mu pověděl o krahujcích: pozoroval jejich let, když tu náhle se pohroužil do Duše světa.

Velbloudář zůstal klidný; chápal, o čem Santiago mluví. Věděl, že jakákoli věc na povrchu zemském může vypovídat

o všem, co existuje. Kdyby otevřel knihu na kterékoli stránce nebo četl z ruky, z karet, z letu ptáků nebo z čehokoli jiného, kdokoli by tu mohl najít spojitost s tím, co právě prožívá.

Ve skutečnosti však to neukazují věci; to lidé v pohledu na věci odhalují způsob, jak proniknout do Duše světa.

V poušti bylo plno lidí, kteří se ž i v i l i tím, že do Duše světa mohli proniknout bez nesnází. Byli to hadači, a ženy a starci se jich obávali. Bojovníci se s nimi zřídka radili, protože nelze jít do bitvy a přitom vědět, kdy má člověk zemřít.

Bojovníci měli raději vzrušení z boje a neznámo; budoucnost byla napsána Alláhem, a ať už On napsal cokoli, bylo to vždy pro blaho člověka. Bojovníci tedy žili jen přítomností, protože ta byla plná překvapení, a oni museli dávat pozor na spoustu věcí: kde je nepřítelův meč, kde je jeho kůň, kam vést příští ránu, aby si člověk zachránil život.

Velbloudář nebyl bojovník a už několik hadačů žádal o radu. Někteří měli pravdu, jiní se mýlili. Až jednou ten nejstarší (a nejobávanější) z nich se velbloudáře zeptal, proč ho tolik zajímá jeho budoucnost.

„Abych mohl něco dělat," odpověděl velbloudář. „A změnit to, co bych nerad, aby se stalo."

„Pak to ale nebude tvoje budoucnost," podotkl hadač.

„Možná tedy chci znát svou budoucnost, abych se mohl připravit na to, co přijde."

„Má-li to být dobré, bude to příjemné překvapení," řekl hadač. „Má-li to být špatné, budeš trpět o hodně dřív, než k tomu dojde."

„Chci znát budoucnost, protože jsem člověk," řekl mu konečně velbloudář. „A lidé žijí pro svou budoucnost."

Hadač chvíli mlčel. Jeho specialitou byly hůlky, které vrhal na zem a pak z jejich rozložení vykládal osud. Teď však hůlky zabalil do šátku a znovu je schoval do kapsy.

„Vydělávám si na živobytí tím, že hádám lidem budoucnost," řekl. „Znám taje hůlek a vím, jak jich použít, abych pronikl do onoho prostoru, kde je vše psáno. Tam mohu číst minulost, objevit, co už bylo zapomenuto, a porozumět znamením přítomnosti.

Když mě lidé žádají o radu, nečtu budoucnost; já ji hádám. Protože budoucnost patří Bohu a jen on ji za mimořádných

okolností odhalí. A jak že tu budoucnost dokážu uhádnout?
Skrze znamení z přítomnosti. To tajemství spočívá v přítomnosti;
soustředíš-li se na přítomnost, budeš ji moci zlepšit.
A zlepšíš-li přítomnost, potom i to, co se stane, bude lepší. Zapomeň
na budoucnost a proživej každý den svého života podle
naučení Zákona a v důvěře, že Bůh pečuje o své děti. Každý
den v sobě nese Věčnost."
Velbloudář chtěl ještě vědět, za jakých okolností Bůh dovolí
vidět budoucnost.
„Když On sám ji ukáže. Bůh ukazuje budoucnost zřídka kdy,
a to z jediného důvodu: je to taková budoucnost, která
byla psána, aby byla změněna."
Bůh tomu mládenci ukázal budoucnost, přemýšlel velbloudář.
Chce tedy, aby ten hoch byl jeho nástrojem.
Jdi si promluvit s kmenovými vůdci," řekl mu. „Řekni jim
o bojovnicích, kteří se blíží."
„Vysmějí se mi."
Jsou to mužové pouště, a ti jsou na znamení zvyklí."
„Pak už to musejí vědět."
„Nedělají si s tím starosti. Věří, že mají-li znát něco, co **by**
jim Alláh rád sdělil, přijde jim to někdo říct. Už se to stalo,
mnohokrát. Dnes je ale řada na tobě."
Santiago si vzpomněl na Fátimu. A rozhodl se jít za kmenovými
vůdci.

„Přináším znamení z pouště," řekl strážci, který stál před vchodem do ohromného bílého stanu uprostřed oázy. „Chci mluvit s vůdci."

Strážce nic neřekl. Šel dovnitř a dlouho se nevracel. Pak vyšel s nějakým mladým, bíle a zlatě oblečeným Arabem. Santiago mu pověděl všechno, co viděl. Arab ho požádal, ať chvíli počká, a zase šel dovnitř.

Setmělo se. Vycházeli a přicházeli Arabové a obchodníci. Pomalu zhasínaly ohně a oáza tichla jako poušť. Jenom světlo ve velkém stanu svítilo dál. Po celou tu dobu Santiago myslel na Fátimu a pořád se nemohl vyznat v tom, co mu odpoledne řekla.

Konečně po mnoha hodinách čekání mu strážce řekl, aby šel dál.

To, co spatřil, ho nadchlo. Nikdy by nevěřil, že uprostřed pouště může existovat takový stan. Zem pokrývaly nejkrásnější koberce, po jakých kdy chodil, a ze stropu visely žluté tepané lustry se zářícími svícemi. Kmenoví vůdci seděli vzadu v polokruhu, paže a nohy položené na hedvábných, bohatě vyšíváných polštářích. Sluhové přicházeli a odcházeli se stříbrnými podnosy plnými čaje a koření. Někteří z nich měli za úkol udržovat žhavé uhlíky v dýmkách nargilé. Jemná vůně kouře prosycovala vzduch.

Bylo tam osm vůdců, ale Santiago hned poznal, kdo z nich je nejvýznamnější: bíle a zlatě oděný Arab, sedící uprostřed půlkruhu.

Vedle sebe měl mladíka, s nímž už Santiago mluvil předtím.

„Kdo je ten cizinec, který hovoří o znameních?" zeptal se jeden z vůdců a podíval se na něho.

„To jsem já," odpověděl a vyprávěl, co viděl.

„A proč by to poušť říkala cizinci, když ví, že tu žijeme už po mnohá pokolení?" prohlásil další kmenový vůdce.

„Protože moje oči ještě nepřivykly poušti," odpověděl Santiago. „A zrovna tak mohu vidět věci, které oči už příliš zvyklé neuvidí."

— Protože vím o Duši světa, — pomyslel si. Nic však neřekl, protože v něco takového Arabové nevěří.

„Oáza je neutrální území. Oázu nikdo nepřepadne," pravil

třetí kmenový vůdce.

„Říkám jen to, co jsem viděl. Nechcete-li tomu věřit, tak nic nepodnikejte.“

Ve stanu se rozhostilo hluboké mlčení, po němž následovala vzrušená debata mezi kmenovými vůdci. Mluvili arabským dialektem, jemuž Santiago nerozuměl, když však dal najevo, že chce odejít, jeden ze strážců mu řekl, aby zůstal.

Santiago pocítil strach; znamení sdělovala, že něco není v pořádku. Zamrzelo ho, že o tom vůbec s velbloudářem mluvil.

Najednou se onen stařec uprostřed takřka neznatelně usmál a Santiago se uklidnil. Stařec se debaty neúčastnil a dosud nepronesl ani jediné slovo. Santiago však už si zvykl na Řeč světa, a tak pocítil, jak ovzduší ve stanu křížem krážem rozechvívá Mír. Tušení mu napovídalo, že jednal správně, když přišel. Diskuse skončila. Všichni se na nějaký čas odmlčeli a poslouchali, co říká stařec. Ten se pak otočil k Santiagovi: tentokrát se však tvářil chladně a cize.

„V jedné daleké zemi před dvěma tisíci let hodili do studny a prodali do otroctví muže, který věřil snům,“ pravil stařec.

„Naši kupci ho koupili a přivedli do Egypta. A všichni víme, že ten, kdo věří snům, je umí také vykládat.“

— Přestože ne vždy je dokáže uskutečnit, — pomyslel si Santiago při vzpomínce na starou cikánku.

„Díky faraónovým snům o hubených a tlustých krávách uchránil ten muž Egypt před hladem. Jmenoval se Josef. Byl rovněž cizincem v cizí zemi, tak jako ty, a byl asi stejně stár.“
Mlčení se protahovalo. Starcovy oči zůstávaly chladné.

„Vždy jsme se řídili Tradicí. Tradice tenkrát odvrátila od Egypta hlad a učinila jej nejbohatším mezi národy. Tradice učí, jak mají mužové putovat pouští a jak mají vdávat své dcery. Tradice praví, že Oáza je neutrální území, protože Oázy existují na obou stranách a jsou zranitelné.“

Nikdo starce nepřerušil ani jediným slovem.

„Tradice však také praví, abychom věřili poselstvím z pouště. Poušť nás naučila všemu, co víme.“

Stařec pokynul a všichni Arabové povstali. Shromáždění končilo. Dýmky byly uhašeny a strážci se postavili do pozoru. Santiago se chystal k odchodu, ale stařec ještě dodal:

„Zítřka zrušíme dohodu, která praví, že nikdo v oáze nesmí

u sebe mít zbraň. Po celý den budeme očekávat nepřátele. Až slunce klesne k obzoru, muži mi zbraně opět vrátí. Za každých deset zabitých nepřátel dostaneš zlaták.

Zbraně však nelze pozdvihnout, a pak jim nedopřát bitvy.

Jsou stejně rozmarné jako poušť, a kdybychom je tomu navykli, příště by se jim do boje nechtělo. Pokud by žádná z nich nebyla zítra použita, dopadne aspoň na tebe."

Jen úplněk osvětloval oázu, když chlapec vyšel ven. Ke stanu to měl asi dvacet minut chůze.

Události ho polekaly. Pohroužil se do Duše světa a cenou za to, že všemu uvěřil, má být jeho vlastní život. Vysoká sázka. Vsadil však vysoko už tenkrát, když prodal ovce a vydal se za svým Osobním příběhem. A jak říká velbloudář, zemřít zítra lze stejně tak dobře jako kdykoli jindy. Každý den může sloužit k životu nebo k tomu, abychom svět opustili. Vše závisí na jediném slově: — Maktub.

Kráčel tiše. Ničeho nelitoval. Zemře-li zítra, bude to proto, že Bůh nechce budoucnost změnit. Zemře však až poté, co se přeplavil přes průliv, co pracoval ve sklenářství, poznal mlčení pouště a oči Fátimy. Od té doby, co odešel z domova, prožívá naplno každický den. Zemře-li zítra, nic už se nezmění na tom, že jeho oči viděly mnohem víc než oči jiných pastýřů, a Santiago byl na to pyšný.

Pojednou cosi zaburácelo a mocný náraz jakési podivné vichřice ho srazil na zem. Před ním se vzepjal ohromný bělouš a hrozivě zařičel. Chlapec skoro nerozeznával, co se děje, ale jakmile prach trochu sedl, zmocnil se ho dosud nepoznaný děs. Na koni seděl černě oděný jezdec se sokolem na levém rameni. Na hlavě měl turban a celý obličej až na oči mu halil šátek. Vypadal jako posel z pouště, ale síla jeho osobnosti předčila vše, co kdy Santiago zažil.

Podivný jezdec vytasil ohromný zakřivený meč, který měl připevněný k sedlu. Ocel se zaleskla ve světle měsíce.

„Kdo se to opovážil číst z letu krahujců?“ ozval se hlas tak mocný, že se to snad rozlehlo mezi všemi padesáti tisíci datlovníky Al-Fajjúmu.

„Já jsem se opovážil,“ řekl Santiago a okamžitě si vzpomněl na obraz svatého Jakuba Maurobijce na jeho bílém koni, vzpínajícím se nad nevěřícími u svých nohou. Přesně tak to vypadalo. Jenomže teď byla situace opačná.

„Já jsem se opovážil,“ opakoval a sklonil hlavu, aby přijal úder meče. „Mnoho životů bude zachráněno, protože vy jste nepočítali s Řečí světa.“

Meč však nedopadl. Cizincova ruka pomalu klesala, až se špička čepele dotkla Santiagova čela. Byla tak ostrá, že vytryskla kapka krve.

Jezdec se ani nepohnul. Stejně tak Santiago. Vůbec ho nenapadlo pokusit se o útek. V srdci pocítil zvláštní radost: zemře pro svůj Osobní příběh. A pro Fátimu. Znamení tedy byla pravdivá. Tu stojí Nepřítel, a kvůli tomu není třeba bát se smrti, protože existuje Duše světa. Za chvíli se stane její částí. A zítra se k ní připojí i Nepřítel.

Cizinec však jenom dál držel meč na jeho čele.

„Proč jsi četl z letu ptáků?“

„Četl jsem jenom to, co ptáci chtěli povědět. Chtějí zachránit oázu a vy zemřete. Mužů v oáze je víc než vás.“

Meč setrval na jeho čele.

„Kdo jsi, abys měnil osud určený Alláhem?“

„Alláh učinil vojska a učinil také ptáky. Alláh mi ukázal řeč ptáků. Vše bylo psáno touž Rukou,“ řekl Santiago, který si vzpomněl na velbloudářova slova.

Cizinec konečně odtáhl meč z jeho čela. Santiagovi se trochu ulevilo, ale utéci nemohl.

„Pozor na věštbu,“ řekl cizinec. „Je-li něco psáno, nelze se tomu vyhnout.“

„Viděl jsem jenom vojsko,“ namítl Santiago, „neviděl jsem výsledek bitvy.“

Jezdce jeho odpověď zřejmě uspokojila, ale dál držel v ruce meč.

„Co dělá cizinec v cizí zemi?“

„Hledám svůj Osobní příběh. Něco, co vy nikdy nepochopíte.“ Jezdec zasunul meč do pochvy a sokol na jeho rameni vyrazil podivný skřek. Santiago si trochu oddechl.

„Musel jsem vyzkoušet tvoji odvahu,“ řekl cizinec. „Odvaha je nejdůležitější vlastností toho, kdo hledá Řeč světa.“

Santiago užasl. Ten člověk mluví o něčem, co málokdo zná.

„Nikdy nesmíme polevit, i když dojdeme tak daleko," pokračoval cizinec. „Poušť musíme milovat, ale nikdy jí nesmíme plně důvěřovat. Neboť poušť je zkouškou pro všechny muže: ověřuje každý krok a zabíjí nepozorné."

Jeho slova připomínala Santiagovi starého krále.

„Pokud sem bojovníci vpadnou a ty do západu slunce nepřijdeš o hlavu, vyhledej mě," řekl cizinec.

Táž ruka, která třímala meč, uchopila bičík. Kůň se znovu vzepjal a zvrhl oblak prachu.

„Kde vás najdu?" vykřikl ještě Santiago za vzdalujícím se jezdce.

Ruka s bičíkem ukázala směrem k jihu. Santiago se setkal s Alchymistou.

Mezi datlovníky Al-Fajjúmu bylo příštího dne dva tisíce ozbrojených mužů. Dřív než dostoupilo slunce k zenitu, objevilo se na obzoru pět set bojovníků. Jezdci vjeli do oázy ze severu; vypadali mírumilovně, avšak v bílých burnusech měli ukryté zbraně. Jakmile dospěli k velkému stanu uprostřed Al-Fajjúmu, vytáhli jatagany a pušky.

A přepadli prázdný stan.

Muži z oázy jezdce z pouště obklíčili. Za půl hodiny leželo na zemi čtyři sta devadesát devět těl. Děti byly na druhém konci datlovnickového háje a nic neviděly. Ženy se modlily za své muže ve stanech a také nic neviděly. Kdyby nebylo těch rozsetých těl, oáza by žila všedním dnem.

Jen jediný bojovník byl ušetřen, velitel oddílu. Odpoledne ho předvedli před kmenové vůdce, kteří se ho zeptali, proč porušil Tradici. Jeho muži, odpověděl velitel, vyčerpání tolika dny bojů, měli hlad a žízeň; proto se rozhodli přepadnout oázu, aby mohli znovu zahájit boj.

Kmenový vůdce prohlásil, že s bojovníky cítí, ale Tradice nesmí být nikdy porušena. Jediné, co se v poušti mění, jsou duny, když vane vítr.

Pak odsoudil velitele k potupné smrti. Místo aby ho zabili ocelí či kulkou, oběsili ho na datlovníků už rovněž mrtvém.

Tělo se kývalo v pouštním větru.

Kmenový vůdce nechal zavolat cizince a dal mu padesát zlatáků. Pak znovu připomněl příběh Josefa v Egyptě a požádal Santiaga, aby se stal v oáze Rádcem.

Když slunce docela zapadlo a začaly se objevovat první hvězdy (moc nesvítily, protože byl ještě úplněk), vydal se Santiago směrem k jihu. Byl tam jenom jeden stan a nějakí Arabové, kteří šli kolem, tvrdili, že to místo je plné džinů. Santiago si však sedl a dlouho čekal.

Alchymista se objevil, až když byl měsíc vysoko. Přes rameno nesl dva mrtvé krahujce.

„Tady jsem," řekl Santiago.

„Neměl bys tu být," odpověděl Alchymista. „Nebo snad tvým Osobním příběhem bylo dojít sem?"

„Mezi kmeny se bojuje. Přes poušť se jít nedá."

Alchymista sesedl z koně a pokynul Santiagovi, aby s ním šel do stanu. Byl to stan stejný jako všechny ostatní, které dosud v oáze viděl — s výjimkou toho ústředního, zařízeného s pohádkovým přepychem. Santiago se ohlížel po alchymistických přístrojích, ale nic neviděl. Byla tu jen hromádka knih, ohniště a koberce plné záhadných kreseb.

„Posaď se, uvařím čaj," řekl Alchymista. „A sníme spolu tyhle krahujce."

Santiago se zmocnilo podezření, že jsou to titíž ptáci, které viděl předešlého dne, ale neřekl ani slovo. Alchymista rozdělal oheň a zakrátko už se vábná vůně masa linula stanem. Předčila i vůni vodní dýmky.

„Proč jste se chtěl se mnou sejít?" zeptal se Santiago.

„Kvůli znamením," odpověděl Alchymista. „Vítr mi pověděl, že přijdeš. A že budeš potřebovat pomoc."

„To nejsem já. Je to jiný cizinec, ten Angličan. To on vás hledal."

„Ten musí najít ještě něco jiného, dřív než najde mne. Je ale na dobré cestě. Začal se dívat do pouště."

„A já?"

„Když člověk opravdu něco chce, celý Vesmír se spojí, aby svůj sen dokázal uskutečnit," opakoval Alchymista slova starého krále. Santiago porozuměl. Další člověk vstoupil na jeho cestu, aby ho vedl k jeho Osobnímu příběhu.

„Vy mě tedy budete učit?"

„Ne. Ty už víš všechno, co potřebuješ. Ukážu ti jenom, kudy se dostaneš k pokladu."

„Mezi kmeny se bojuje," opakoval Santiago.

„Já se v poušti vyznám."

„Svůj poklad už jsem našel. Mám velblouda, peníze ze sklenářství a padesát zlatáků. V mé zemi by ze mě byl boháč."

„Nic z toho však není blízko pyramid," namítl Alchymista.

„Mám Fátimu, je to poklad větší než všechno, co jsem dokázal nashromáždit."

„Ani ona není blízko pyramid."

Mlčky snědli krahujce. Alchymista otevřel láhev a nalil Santiagovi červenou tekutinu. Bylo to víno, jedno z nejlepších, jaké vůbec kdy pil. Zákon však víno zakazoval.

„Zlo není to, co vchází člověku do úst," pravil Alchymista.

„Zlo je to, co z nich vychází."

Santiago se rozveselil. Alchymista mu však naháněl strach.

Posadili se před stan a pohlíželi na zář měsíce, v níž bledl svit hvězd.

„Pij, ať se trochu rozptýlíš," řekl Alchymista, když si všiml, že je chlapec čím dál veselejší. „Odpočiň si jako bojovník, který vždy před bitvou odpočívá. Nezapomeň však, že tvé srdce je tam, kde je tvůj poklad. A že tvůj poklad musí být nalezen, aby všechno to, co jsi cestou objevil, mohlo mít smysl.

Zítřka prodej velblouda a kup si koně. Velbloud je zrádný: ujde tisíce kroků a nejeví známky únavy. Zčistajasna však poklekne a pojde. To kuň se unaví ponenáhlu. A ty budeš vždycky vědět, co od něj můžeš chtít, anebo vytušíš, kdy asi padne."

Příštího večera stál chlapec u Alchymistova stanu s koněm. Po chvíli čekání se Alchymista objevil na svém bělouši, se sokolem na levém rameni.

„Ukaž mi život v poušti," řekl Alchymista. Jen ten, kdo najde život, může nalézat poklady."

Vydali se po písčinách ještě ozařováni měsícem. — Nevím, jestli se mi podaří najít život v poušti, — dumal Santiago, — ještě se tu nevyznám. Nejraději by se otočil a řekl to Alchymistovi, ale měl z něho strach. Dojeli ke kamenitému místu, kde předtím uviděl krahujce; teď tu panovalo jen ticho a vítr.

„Neumím najít v poušti život," řekl Santiago. „Vím, že tu je, ale najít jej neumím."

„Život přitahuje život," odpověděl Alchymista.

A chlapec pochopil. Okamžitě popustil koni uzdu, a ten volně vykročil po kamení a písku. Kráčel tak asi půl hodiny a Alchymista jej mlčky následoval. Datlovníky z oázy už jim zmizely z očí, viděli jen obrovský měsíc na nebi a stříbřitě zářící skály. Tu najednou na místě, kde předtím nikdy nebyli, se Santiagův kůň zastavil.

„Tady je život," řekl Santiago Alchymistovi. „Já řeč pouště neznám, ale můj kůň zná řeč života."

Sesedli. Alchymista nic neříkal. Pomalu šel a rozhlížel se po kamení. Náhle zůstal stát a opatrně se sehnul. Mezi kameny zela díra; Alchymista tam strčil nejdřív ruku k zápěstí, pak celou paži až k rameni. Vevnitř se cosi hýbalo a Alchymistovy oči — nic víc než oči Santiago vidět nemohl — se úsilím a napětím přivřely. Paže jako by zápasila s něčím, co bylo v díře.

Tu ale prudkým skokem, který Santiaga vyděsil, Alchymista ruku vytáhl a napřímil se. Za ocas držel hada.

Také Santiago sebou prudce škubl, ale směrem vzad. Had se ustavičně zmítal a jeho hučení a sykot protínaly ticho pouště. Byl to brejlovec, jehož jed může usmrtit člověka v několika minutách.

— Pozor, jed, — blesklo chlapci hlavou. Ale Alchymista přece strčil ruku do díry a had už ho jistě uštkl. Alchymista však zůstával klidný. Je prý mu dvě stě let, říkal Angličan. Už zřejmě ví, jak zacházet s hady v poušti.

Santiago ho pozoroval, jak jde ke koni a vytahuje dlouhý zahnutý meč. Tím narýsoval na zemi kruh a hada dal doprostřed.

Plaz se okamžitě utiřil.

„Nemusíš se bát," řekl Alchymista. „Ten se odsud nehne. A ty jsi objevil v poušti život, znamení, na které jsem čekal."

„Proč je to tak důležité?"

„Protože kolem pyramid je samá poušť."

0 pyramidách nechtěl Santiago slyšet. Od včerejšího večera mu bylo těžko a smutno u srdce. Protože jít hledat poklad znamenalo opustit Fátimu.

„Povedu tě pouští," řekl Alchymista.

„Chci zůstat v oáze," namítl Santiago. „Už jsem našel Fátimu. Ta je pro mě cennější než poklad."

„Fátima je žena pouště," odpověděl Alchymista. „Víš, že muži musejí odejít, aby se mohli vrátit. Ona už svůj poklad našla: tebe. Teď čeká, že zase ty najdeš, co hledáš."

„A co když se rozhodnu zůstat?"

„Budeš Rádcem oázy. Máš dost zlata, aby sis koupil mnoho ovcí a velbloudů. Oženíš se s Fátimou a první rok budete velice šťastní. Ty se naučíš milovat poušť a poznáš každý z padesáti tisíc datlovníků. Budeš sledovat, jak rostou a svědčí o neustále proměnlivém světě. A pořád víc budeš rozumět znamením, protože poušť je učitel ze všech nejlepší.

Druhý rok si vzpomeneš, že existuje poklad. Znamení ti to začnou naléhavě připomínat, a ty se budeš snažit si jich nevšímat. Svých znalostí budeš používat jen pro blaho oázy a jejích obyvatel. Kmenoví vůdci ti za to budou vděční. Velbloudi ti přinesou bohatství a moc.

I třetí rok k tobě budou znamení promlouvat o tvém pokladu a Osobním příběhu. Celé noci prochodíš po oáze a z Fátimy se stane smutná žena, protože to ona způsobila, žeš přerušil svou cestu. Ty však jí dáš lásku a ta bude opětována. Vzpomeneš si, že ona tě nikdy nežádala, abys zůstal, protože žena pouště umí na svého muže čekat. Proto ji nebudeš obviňovat.

Ale mnoho nocí prochodíš po písce pouště a mezi datlovníky a budeš říkat, žeš možná měl jít dál, víc věřit své lásce k Fátimě. Protože to, co tě zdrželo v oáze, byl tvůj vlastní strach, že by ses už nevrátil. V té době ti znamení ukážou, že tvůj poklad je pohřben navždy.

Čtvrtý rok tě znamení opustí, protože jsi je nechtěl poslechnout.

Kmenoví vůdci to pochopí a ty budeš zbaven své funkce. To už z tebe bude bohatý obchodník s mnoha velbloudy a spoustou zboží. Po zbytek svých dní však budeš bloudit mezi datlovníky a po poušti s vědomím, že jsi nenaplnil svůj Osobní příběh a že teď už je na to příliš pozdě.

A nikdy nepochopíš, že láska nikdy člověku nebrání jít za Osobním příběhem. Pokud k tomu dojde, pak to není opravdová láska, ta, která mluví Řečí světa."

Alchymista smazal narýsovaný kruh a had hbitě zmizel mezi kamením. Santiago si vzpomněl na Sklenáře, který si vždycky přál vydat se do Mekky, a na Angličana, který hledal nějakého alchymistu. Pomyslel na ženu, která důvěřovala poušti a poušť jí jednoho dne přivedla muže, jehož toužila milovat. Nasedli na koně a tentokrát jel chlapec za Alchymistou. Vítr k nim přinášel zvuky z oázy a on se snažil rozpoznat Fátimin hlas. Kvůli bitvě se s ní ten den nesešel u studny.

Dnes večer však, zatímco pozoroval hada uprostřed kruhu, k němu tenhle podivný jezdec se sokolem na rameni promlouval o lásce a pokladech, o ženách z pouště a o Osobním příběhu. „Půjdu s vámi," řekl. A okamžitě pocítil v srdci mír. „Vyrazíme zítra před východem slunce." To bylo jediné, co mu Alchymista řekl.

Santiago probděl celou noc. Dvě hodiny před úsvitem probudil jednoho z mladíků, kteří s ním sdíleli stan, a poprosil ho, aby mu ukázal, kde bydlí Fátima. Šli tam spolu. Santiago mu za to dal peníze, aby si mohl koupit jednu ovci.

Pak ho požádal, ať zjistí, kde Fátima spí, ať ji probudí a řekne jí, že na ni čeká. Mladý Arab mu vyhověl a dostal za to peníze na další ovci.

„Teď nás nech o samotě," řekl mu Santiago a Arab šel zase spát, pyšný na to, že pomohl Rádci oázy, a spokojený s penězi, za něž si koupí ovce.

Před stanem se objevila Fátima a šla se se Santiagem projít pod datlovníky. Santiago věděl, že je to proti Tradici, ale na tom teď vůbec nezáleželo.

„Odjedu," řekl. „A chci, abys věděla, že se vrátím. Miluji tě, protože..."

„Nic neříkej," přerušila ho Fátima. „Člověk miluje proto, že miluje. Není k tomu žádný důvod."

Ale Santiago pokračoval:

„Miluji tě, protože se mi zdál sen, protože jsem potkal krále, prodával sklo a putoval pouští, protože kmeny vyhlásily válku a já šel ke studni, abych se dozvěděl, kde bydlí Alchymista. Miluji tě, protože celý Vesmír se spojil, abych došel až k tobě."

Objali se. Poprvé se jedno tělo dotýkalo druhého.

„Já se vrátím," opakoval chlapec.

„Dřív jsem se dívala do pouště s touhou," řekla Fátima. „Teď se tam budu dívat s nadějí. Můj otec jednoho dne odejel, ale vrátil se k mé matce a vrací se pořád."

Dál už nic neřekli. Chvíli ještě chodili pod datlovníky a Santiago se s ní pak rozloučil před vchodem do stanu.

„Vrátím se k tobě, tak jako tvůj otec se vrátil k tvé matce," prohlásil.

Všiml si, že Fátima má plné oči slz.

„Ty pláčeš?"

„Jsem žena z pouště," řekla a zakryla si tvář. „Ale především jsem žena."

Fátima zašla do stanu. Za chvíli mělo vyjít slunce. Až nastane

den, půjde ven a bude dělat to, co už dělá radu let; všechno se však změnilo. Santiago už nebude v oáze a oáza nebude mít též smysl jako ještě krátce předtím. Už to nebude místo s padesáti tisíci datlovníků a třemi sty studní, kam po dlouhé cestě přijíždějí spokojení poutníci. Oáza teď pro ni bude prázdným místem.

Od toho dne bude důležitější poušť. Stále se do ní bude dívat a bude se snažit uhádnout, za kterou hvězdou asi Santiago jde při hledání svého pokladu. Po větru mu bude posílat své polibky v naději, že se ten závan dotkne jeho tváře a poví mu, že je naživu a čeká na něj tak, jako čekává žena na odvážného muže, který jde za svými sny a poklady. Od tohoto dne bude poušť ztělesněním jediného: naděje na jeho návrat.

„Nemysli na to, co zůstalo za tebou," řekl Alchymista, když se rozjeli po písku pouště. „Všechno je zaznamenáno v Duši světa a tam to zůstane navždy."

„Lidé sní spíš o návratu než o odjezdu," řekl Santiago, který už si zase zvykal na mlčení pouště.

„Jestli to, co jsi našel, je z čisté látky, nikdy to nepodlehne hnití. A ty se jednou budeš moci vrátit. Jestli to byl jen okamžik světla jako výbuch hvězdy, pak po návratu nenajdeš nic.

Viděl jsi však výbuch světla. A už to stojí za to."

Jeho společník k němu mluvil řečí alchymie. Santiago však věděl, že má na mysli Fátimu.

Bylo těžké nemyslet na to, co zůstalo za ním. Poušť se svou skoro stále stejnou krajinou je příhodným místem snů. Santiago ještě pořád viděl datlovníky, studny a tvář milované ženy.

Viděl Angličana s jeho laboratoří a velbloudáře, který byl mistr a nevěděl o tom. — Alchymista možná nikdy nikoho nemiloval, — uvažoval Santiago.

Alchymista jel před ním se sokolem na rameni. Sokol znal dobře řeč pouště, a když se zastavili, vzlétl mu z ramene a rozletěl se za potravou. První den přinesl zajíce. Druhý den zase dva ptáky.

V noci vytáhli pokrývky a nerozdělávali oheň. Noci v poušti byly chladné a čím dál temnější, jak ubývalo měsíce. Celý týden jeli skoro mlčky a mluvili jen o opatřeních nezbytných k tomu, aby se vyhnuli bojům mezi kmeny. Válka pokračovala a vítr k nim občas přinášel nasládlý pach krve. Poblíž byla svedena nějaká bitva a vítr chlapci připomínal existenci Řeči znamení, která mu mohla ukázat to, co jeho oči nevidí.

Po sedmi dnech cesty se Alchymista rozhodl, že se utáboří dříve než obvykle. Sokol vyletěl za kořistí a on vytáhl láhev s vodou a podal ji chlapci.

„Jsi skoro na konci své cesty," řekl mu. „Blahopřeji ti, že ses vydal za svým Osobním příběhem."

„A vy mě vedete bez jediného slova," odpověděl Santiago.

„Myslel jsem, že mě naučíte tomu, co znáte. Před časem jsem byl v poušti s mužem, který měl knihy o alchymii. Ale nedokázal jsem se z nich nic naučit."

„Je jenom jeden způsob, jak se něčemu naučit," řekl Alchymista.

„A to činem. Všemu, co potřebuješ vědět, tě naučila cesta. Chybí jen jedno."

Chlapec chtěl vědět, co to je, ale Alchymista upíral oči k obzoru a čekal, až se vrátí sokol.

„Proč vám říkají Alchymista?"

„Protože jím jsem."

„A v čem se zmýlili jiní alchymisté, kteří hledali zlato a neuspěli?"

„Pořád hledali jenom zlato," odpověděl jeho společník. „Hledali poklad svého Osobního příběhu a nepřáli si ten Příběh prožít."

„Co ještě potřebuji vědět?" naléhal chlapec.

Ale Alchymista dál pohlížel k obzoru. Za nějaký čas se sokol vrátil s potravou. Vyhloubili dolík a v něm rozdělali oheň, aby nikdo nezahlédl světlo plamenů.

„Jsem Alchymista, protože jím jsem," řekl chlapcův průvodce, zatímco chystali jídlo. „Naučil jsem se této vědě od svých předků a ti také od svých předků a tak dále až ke stvoření světa. Tenkrát veškerá věda o Velkém díle mohla být vepsána na pouhý smaragd. Lidé však prostým věcem nepřikládali důležitost a začali sepisovat pojednání, výklady a filozofické studie. Začali také tvrdit, že znají cestu lépe než druzí. Smaragdová deska však žije dodnes."

„Co na ní stálo psáno?" vyptával se Santiago.

Alchymista začal něco kreslit do písku a ani ne za pět minut s tím byl hotov. Při pohledu na něj si Santiago vzpomněl na starého krále a na náměstí, kde se jednou potkali; zdálo se mu, jako by od té doby uplynuly už celé věky.

„Tohle stálo na Smaragdové desce," řekl Alchymista, když dopsal.

Santiago přistoupil blíž a četl slova v písku.

„Je to kód," řekl poněkud zklamán Smaragdovou deskou.

„Připomíná mi to knihy toho Angličana."

„Ne," odpověděl Alchymista. „Je to jako let krahujců; nemá to prostě být pochopeno rozumem. Smaragdová deska je přímý přechod k Řeči světa."

Učenci pochopili, že tento přirozený svět je jenom obraz a otisk Ráje. Prostá existence tohoto světa je zárukou, že existuje nějaký dokonalejší svět. Bůh jej stvořil proto, aby lidé skrze viditelné věci mohli pochopit jeho duchovní poučení

a divy jeho moudrosti. To je to, čemu říkám Čin."

„Musím Smaragdové desce rozumět?" chtěl vědět chlapec.

„Možná kdybys byl v alchymistické laboratoři, byla by teď vhodná chvíle k tomu, abys zkoumal nejlepší způsob, jak Smaragdové desce porozumět. Ty však jsi v poušti. Stačí se tedy pohroužit do pouště. Ta poslouží k pochopení světa stejně tak dobře jako cokoli jiného na povrchu zemském. Ani jí nemusíš rozumět: stačí obyčejné zrnko písku a spatříš v něm veškeré zázraky Stvoření."

„A jak se mám pohroužit do pouště?"

„Naslouchej svému srdci. Všechno zná, protože vyšlo z Duše světa a jednou se do ní zase vrátí."

Další dva dny jeli mlčky dál. Alchymista byl teď mnohem opatrnější,

protože se blížili k oblasti nejprudších bojů. A chlapec se snažil naslouchat svému srdci.

S tím srdcem byla potíž: dřív bylo pořád na odchodu, a teď chtělo stůj co stůj dojít. Někdy celé hodiny vyprávělo teskné příběhy, jindy je tak dojal východ slunce v poušti, že Santiago stěží potlačil slzy. To srdce tlouklo rychleji, když k němu promlouvalo o pokladu, a zase zpomalilo, když jeho oči bloudily na nekonečném pouštním obzoru. Nikdy však nemlčelo, ba ani když Alchymista s chlapcem nepronesli ani slovo.

„Proč mám naslouchat svému srdci?“ zeptal se Santiago, když se toho dne utábořili.

„Protože tam, kde bude tvé srdce, bude i tvůj poklad.“

„Moje srdce je neklidné,“ pokračoval Santiago. „Má sny, dojíímá se a je zamilované do ženy z pouště. Pořád po mně něco chce a často mi v noci nedá spát, když na ni myslím.“

„Tak je to dobře. Tvoje srdce žije. Poslouchej dál, co ti chce povědět.“

V následujících třech dnech minuli několik bojovníků a další zahlédli na obzoru. Santiagovo srdce začalo mluvit o strachu. Vykládalo příběhy, které slyšelo od Duše světa, příběhy mužů, kteří se vypravili hledat svůj poklad a nikdy ho nenašli. Postrašilo ho pomyšlením, že i jemu by se to mohlo stát, nebo že by mohl zemřít v poušti. Podruhé mu tvrdilo, že už mu stačí láska a hodně zlatáků.

„Mám zrádné srdce,“ řekl Alchymistovi, když se zastavili, aby dopřáli koním chvílku odpočinku. „Nechce, abych jel dál.“

„To je dobře,“ odpověděl Alchymista. „Dokazuje to, že tvé srdce žije. Strach vyměnit vše, čeho jsme dosáhli, za pouhý sen, je docela přirozený.“

„Proč tedy mám svému srdci naslouchat?“

„Protože se ti nikdy nepodaří je umlčet. A i kdybys dělal, že neposloucháš, co ti říká, bude ti v prsou ustavičně opakovat, co si myslí o životě a o světě.“

„I kdyby bylo zrádné?“

„Zrada je rána, kterou nečekáme. Budeš-li své srdce dobře znát, nikdy k tomu nedojde. Protože budeš znát jeho sny a jeho přání a budeš vědět, co s nimi.

Svému srdci nikdo neunikne. Proto je lepší poslouchat, co říká, aby nikdy nedošlo k ráně, kterou nečekáš."

Jeli pouští a chlapec dál naslouchal svému srdci. Začínal znát jeho úskoky a lsti a učil se je brát takové, jaké je. A to pak přestal mít strach a už se mu nechtělo vrátit, protože jednou odpoledne mu srdce řeklo, že je spokojené. — A i kdybych si trochu stěžovalo, — říkalo mu, — je to proto, že jsem lidské srdce, a to už takové bývá. Má strach uskutečnit své největší sny, protože si myslí, že si je nezaslouží nebo že to nedokáže. Srdce umírá strachy už jen při pomyslení na lásku, která zmizí navždy, na okamžik, který nesplní očekávání, na poklad, který místo aby byl nalezen, zůstane navěky skryt v písku. Protože když k tomu dojde, srdce nakonec velice trpí.

„Moje srdce má z utrpení strach," řekl chlapec Alchymistovi, když se jednou v noci dívali na bezměsíčnou oblohu.

„Řekni mu, že strach z utrpení je horší než utrpení samo. A že žádné srdce nikdy netrpělo, když se vydalo hledat své sny, protože každý okamžik hledání je okamžikem setkání s Bohem a s Věčností."

— Každý okamžik hledání je okamžikem setkání, — řekl chlapec svému srdci. — Při hledání pokladu jsou všechny dny skvělé, protože vím, že každá chvíle naplňuje sen o tom, že jej najdu. Při hledání pokladu jsem cestou objevil věci, které bych byl nikdy nedoufal najít, kdybych neměl odvahu pokusit se o něco, co je pastýřům nedostupné.

Jeho srdce pak na celé odpoledne ztichlo. V noci chlapec klidně spal, a když se probudil, srdce mu začalo říkat věci z Duše světa. — Šťastný člověk je ten, který má v nitru Boha, — pravilo. A štěstí lze najít v pouhém zrnku písku z pouště, tak jak to říkal Alchymista. To proto, že zrnko písku je jedním z momentů Stvoření, a Vesmíru trvalo celé miliardy let, než je stvořil. — Každý člověk na Zemi má poklad, který na něj čeká, — řeklo mu srdce. — My o těch pokladech ani moc nemluvíme, protože lidé už je netouží najít. Říkáme o nich

jenom dětem. Pak už necháme na životě, aby vedl každého k jeho osudu. Bohužel však jen málokdo jde cestou, která mu byla vyznačena, což je cesta Osobního příběhu a štěstí. Ostatním připadá svět hrozivý — a proto se stává stále hrozivějším. Srdce pak promlouvá hlasem stále tišším, ale nikdy docela neumlkne. A my jsme raději, když naše slova nikdo neposlouchá: nechceme, aby lidé trpěli proto, že nešli za svým srdcem. „Proč tedy srdce neřekne lidem, aby šli dál za svými sny?“ zeptal se Santiago Alchymista.

„Protože v tom případě srdce trpí nejvíc. A srdce nemá rádo utrpení.“

Od té chvíle Santiago svému srdci rozuměl. Poprosil je, aby ho nikdy neopouštělo. Poprosil je, aby se mu sevřelo v prsou a vyslalo varovný signál, kdyby se svým snům vzdálil. A přísahal, že toho signálu vždycky uposlechně.

Večer si pak o tom promluvil s Alchymistou. A Alchymista pochopil, že chlapcovo srdce se vrátilo k Duši světa.

„Co mám dělat teď?“ zeptal se Santiago.

„Jdi dál k pyramidám,“ odpověděl Alchymista. „A pořád dávej pozor na znamení. Tvoje srdce už je s to ukázat ti poklad.“

„To bylo to, co jsem ještě potřeboval vědět?“

„Ne,“ odpověděl Alchymista. „Ještě musíš poznat další věc: vždycky ještě před uskutečněním snu se Duše světa rozhodne prověřit všechno, čemu se člověk při putování naučil. Nedělá to ve zlém úmyslu, ale aby si člověk zároveň s tím snem mohl také osvojit ponaučení, jichž se mu cestou za snem dostalo. To je chvíle, kdy se většina lidí vzdává. V jazyce pouště se tomu říká .umřít žízni ve chvíli, kdy už jsou na obzoru vidět datlovníky‘.

Každé hledání začíná štěstím začátečníka. A vždycky končí zkouškou dobyvatele.“

Santiago si vzpomněl na jedno staré přísloví z rodného kraje. Říkalo, že nejtemnější chvíle nastává vždy před úsvitem.

Nazítří se objevilo první konkrétní znamení nebezpečí. Přijeli k nim tři ozbrojení muži a chtěli vědět, co tu pohledávají.

„Jsem na lovu se svým sokolem,“ odpověděl Alchymista.

„Musíme vás prohledat, jestli nemáte zbraně,“ řekl jeden

z mužů.

Alchymista pomalu sesedl z koně. Santiago udělal totéž.

„Na co máš s sebou tolik peněz?" zeptal se muž, když uviděl Santiagův váček.

„Abych se dostal do Egypta," odpověděl Santiago.

Strážce, který prohlížel Alchymistu, našel křišťálovou lahvičku, naplněnou nějakou tekutinou, a zažloutlé skleněné vejce, o něco větší než vejce slepičí.

„Co to je?" zeptal se.

„To je Kámen mudrců a Elixír věčného mládí. Je to Velké dílo alchymistů. Kdo se toho elixíru napije, nikdy neonemocní, a jediný úlomek z toho kamene promění jakýkoli kov ve zlato."

Strážci se tomu srdečně zasmáli a Alchymista se smál s nimi. Jeho odpověď je pobavila a nechali je bez potíží odjet se všemi jejich věcmi.

„Zbláznil jste se?" divil se Santiago, když už byli dostatečně daleko. „Proč jste jim to řekl?"

„Abych ti předvedl jeden prostý zákon světa," odpověděl Alchymista. „Když před sebou máme velký poklad, nikdy to nepoznáme. A víš proč? Protože lidé na poklady nevěří."

Jeli dál pouští. Chlapcovo srdce bylo každým dnem tišší.

Už nechtělo vědět o věcech minulých ani budoucích; i ono se spokojilo s poustí a s tím, že společně s ním čerpá z Duše světa. Chlapec a jeho srdce se velice spřátelili — už by se nedokázali zradit.

Pokud srdce promluví, pak chtělo Santiaga povzbudit a posílit, protože ty mlčenlivé dny ho někdy hrozně nudily. Srdce ho také poprvé pochválilo: za to, že se odvážil odejít od ovcí a prožívat svůj Osobní příběh a že tak nadšeně pracoval ve sklenářství.

Povědělo mu také o něčem, čeho si nikdy nevšiml: o nebezpečí, které mu kdysi hrozilo, aniž si ho byl vědom. Vyprávělo mu, jak jednou nechalo zmizet pistoli, kterou vzal otcí, protože se snadno mohl zranit. A připomnělo mu, jak se mu kdysi venku udělalo špatně, jak zvracel a potom dlouho spal: vpředu na něj čekali dva zloději, kteří ho chtěli zabít a ukrást

mu ovce. Když se však neobjevil, šli pryč, protože si mysleli, že se dal jinudy.

„Srdce vždycky člověku pomáhá?" zeptal se Santiago Alchymisty.

„Jenom když prožívá svůj Osobní příběh. Ale hodně pomáhá dětem, opilcům a starým lidem."

„To tedy znamená, že není žádné nebezpečí?"

„Znamená to jenom, že každé srdce dělá, co může," odpověděl Alchymista.

Jednou odpoledne projížděli ležením jednoho z kmenů.

Arabové v okázalých bílých burnusech měli všude kolem zbraně. Kouřili nargilé a mluvili o bojích. Nikdo si obou poutníků ani nevšiml.

„Žádné nebezpečí nehrozí," řekl Santiago, jakmile se trochu vzdálili z tábora.

Alchymista se rozzlobil.

„Důvěřuj svému srdci," řekl, „ale nezapomínej, že jsi v poušti. Když muži válčí, i Duše světa cítí křik bitev. Nikdo neunikne důsledkům ničeho, co se děje pod sluncem."

— Vše je jedno, — pomyslel si Santiago.

A jako by poušť chtěla potvrdit slova starého Alchymisty, najednou se za nimi objevili dva jezdcí.

„Dál jet nemůžete," prohlásil jeden z nich. Jste v místech, kde se bojuje."

„Nejedu daleko," odpověděl Alchymista a podíval se jim hluboko do očí. Chvilí mlčeli a potom řekli, že mohou jet dál. Santiago tomu přihlížel úplně u vytržení.

„Ovládl jste strážce pohledem," poznamenal.

„Oči ukazují sílu duše," odpověděl Alchymista.

Je to pravda, pomyslel si Santiago. Všiml si, že mezi bojovníky v táboře byl jeden, který se na ně upřeně díval. A byl tak daleko, že se skoro nedala rozeznat jeho tvář. Ale Santiago si byl jist, že se na ně díval.

Když konečně jednou začali zdolávat horský hřbet, který se táhl po celém obzoru, řekl Alchymista, že k pyramidám už jsou to jenom dva dny cesty.

„Jestli se máme rozejít," odpověděl Santiago, „naučte mě

Alchymii."

„Už to znáš. Znamená to vniknout do Duše světa a objevit poklad, který pro nás má."

„Chci vědět něco jiného. Myslím tím proměnu olova ve zlato." Alchymista neporušil mlčení pouště a odpověděl mu, až když se zastavili k jídlu.

„Všechno ve Vesmíru se vyvíjí," řekl. „A pro učence je zlato kovem nejvyššího stupně. Neptej se proč; nevím. Vím jenom, že Tradice má vždycky pravdu.

To lidé si slova učenců vyložili chybně. A zlato se ze symbolu vývoje stalo znamením válek."

„Věci mluví mnoha jazyky," řekl Santiago. „Poznal jsem dobu, kdy velbloudí řev nebyl ničím jiným než řevem, potom začal signalizovat nebezpečí a nakonec se zase stal jenom řevem."

Nic však nedodal. Alchymista tohle všechno jistě ví.

„Poznal jsem opravdové alchymisty," pokračoval jeho průvodce.

„Zavírali se v laboratořích a snažili se sami vyvíjet jako to zlato; objevili Kámen mudrců. Pochopili totiž, že když se něco vyvíjí, vyvíjí se i to, co je kolem.

Jiní zase došli ke Kameni mudrců náhodou. Už ten dar měli, jejich duše byla probudilejší než duše jiných lidí. To jsou ale velice vzácné výjimky.

Jiní konečně hledali pouze zlato. Ti nikdy neodhalili tajemství.

Zapomněli, že i olovo, měď a železo mají svůj Osobní příběh, který se má naplnit. Ten, kdo zasahuje do Osobního příběhu druhých, nikdy neobjeví svůj."

Ta slova zazněla jako kletba. Alchymista se shýbl a sebral pouštní půdy mušli.

„Kdysi tu bývalo moře," řekl.

„Už jsem si všiml," odpověděl Santiago.

Alchymista mu řekl, ať si přiloží mušli k uchu. Santiago to dělal v dětství a znovu teď uslyšel šum moře.

„V téhle mušli přetrvává moře, protože takový je její Osobní příběh. A neopustí ji, dokud vody znovu nezalijí poušť."

Pak nasedli na koně a vydali se k egyptským pyramidám.

Slunce se začalo sklánět k západu, když Santiagovo srdce vydalo varovné znamení. Byli právě uprostřed obrovitých přesypů

a Santiago se otočil k Alchymistovi, který však jako by nic nepozoroval. Za chvíli nato před sebou uviděl dva jezdce, jejichž siluety se ostře rýsovaly proti slunci. A dřív než mohl Alchymistovi něco říct, ze dvou jezdců jich bylo deset, a pak sto, až nakonec pokryli celé ty obrovské přesypy.

Byli to modře odění válečníci s černou ozdobou na turbanu. Také obličej měli zahalený modrým závojem a bylo jim vidět jen oči.

Z těch očí i zdálky bylo vidět sílu duše. A to, co z nich promlouvalo, byla smrt.

Jezdci je odvedli do nedalekého vojenského ležení. Nějaký voják postrčil Santiaga a Alchymistu do jednoho stanu. Byl to jiný stan, než jaké měli v oáze; vrchní velitel tam zasedal se svým štábem.

„Jsou to vyzvědači," řekl jeden z mužů.

„Jsme jenom poutníci," namítl Alchymista.

„Před třemi dny jste byli viděni v nepřátelském táboře.

A mluvili jste s jedním z jejich bojovníků."

„Jsem člověk, který putuje pouští a zná hvězdy," řekl Alchymista.

„Nemám žádné zprávy o oddílech nebo o pohybech kmenů.

Jenom doprovázím svého přítele."

„Kdo je tvůj přítel?" zeptal se velitel.

„Alchymista," odpověděl Alchymista. „Zná přírodní síly.

A rád by ukázal veliteli své mimořádné schopnosti."

Santiago ho poslouchal mlčky a zděšeně.

„Co dělá cizinec v cizí zemi?" otázal se jiný muž.

„Chce vašemu kmeni věnovat peníze," odpověděl Alchymista,

dřív než Santiago stačil říct jen jediné slovo. A vzal mu

váček se zlatáky a podal je generálovi.

Arab je mlčky přijal. Dalo se za ně koupit hodně zbraní.

„Co je to Alchymista?" zeptal se konečně.

„Člověk, který zná přírodu a svět. Kdyby chtěl, zničil by tenhle tábor pouhou silou větru."

Muži se zasmáli. Přivykli síle války a věděli, že vítr nezadrží smrtelný úder. Sevřelo se jim však srdce, protože to byli mužové pouště a báli se čarodějů.

„Chci to vidět," prohlásil generál.

„Potřebujeme k tomu tři dny," odpověděl Alchymista. „A on se promění ve vítr jen proto, aby ukázal sílu své moci. Když se mu to nepodaří, pak ve vší pokoře, ke cti vašeho kmene, vám věnujeme své životy."

„Nemůžete mi věnovat to, co už je mé," pravil zpupně generál.

Povolil však poutníkům třídní lhůtu.

Santiago byl ochromený hrůzou. Ze stanu vyšel jen tak, že ho Alchymista vzal pevně pod paží.

„Nesmíš dát najevo strach," řekl mu. „Jsou to odvážní mužové a pohrdají zbabělci."

Santiago však nedokázal vydat ani hlásku. Promluvil až za nějakou chvíli, když už kráčeli táborem. Arabové je nemuseli nikam zavírat: stačilo, že jim vzali koně. Zas jednou svět promluvil jednou ze svých řečí: poušť — předtím volné a nekonečné území — se teď stala nepřekročitelnou hradbou.

„Dal jste jim celý můj poklad!“ řekl chlapec. „Všecko, co jsem vydělal za celý svůj život!“

„A co by ti to bylo platné, kdybys musel umřít?“ odpověděl Alchymista. „Tvé peníze tě zachránily na tři dny. Jen málokdy dokážou peníze oddálit smrt.“

Chlapec byl však příliš vydešený, než aby mohl poslouchat moudrá slova. Nevěděl, jak se proměnit ve vítr. Nebyl Alchymista. Alchymista požádal jednoho bojovníka o čaj a dal trochu Santiagovi na zápěstí. Pronášel přitom nějaká nesrozumitelná slova a Santiaga zaplavila vlna klidu.

„Nepropadej zoufalství,“ řekl podivně něžným hlasem Alchymista.

„Nedokázal bys pak mluvit se svým srdcem.“

Já se ale neumím proměnit ve vítr.“

„Kdo prožívá svůj Osobní příběh, umí všechno, co potřebuje. Jenom jediné znemožňuje jeho sen: strach z neúspěchu.“

„Nemám strach z neúspěchu. Prostě se neumím proměnit ve vítr.“

„Tak se to budeš muset naučit. Závisí na tom tvůj život.“

„A když to nedokážu?“

„Pak zemřeš při prožívání svého Osobního příběhu. To je o hodně lepší než umřít jako milióny lidí, kteří se nikdy nedozvěděli, že Osobní příběh existuje.

Zatím si ale nedělej starosti. Smrt obvykle způsobí, že lidé mají porozumění pro život.“

Uplynul první den. V okolí došlo k veliké bitvě a do vojenského ležení přinesli mnoho raněných. — Smrtí se nic nezmění, — pomyslel si Santiago. Mrtvé bojovníky nahradili jiní a život pokračoval.

„Mohl jsi zemřít později, příteli,“ promlouval strážce k tělu svého druhá. „Mohl jsi zemřít až v míru. Ale smrti bys stejně neunikl.“

K večeru šel Santiago za Alchymistou. Ten právě nesl sokola do pouště.

„Neumím se proměnit ve vítr,“ opakoval chlapec.

„Vzpomeň si, co jsem ti říkal: že svět je jen viditelnou částí Boha. Že Alchymie znamená přivést na hmotnou úroveň duchovní dokonalost.“

„A co vy to teď děláte?“

„Živím svého sokola.“

„Nedokážu-li se proměnit ve vítr, oba zemřeme,“ řekl Santiago.

„K čemu živit sokola?“

„Zemřeš jenom ty,“ pravil Alchymista. „Já se ve vítr proměnit umím.“

Druhý den vystoupil chlapec na skálu, která stála poblíž tábora. Hlídky ho nechaly projít; už slyšely o čaroději, který se proměňuje ve vítr, a nechtěly se k němu přiblížit. Poušť kromě toho tvořila velkou a nepřekročitelnou hradbu.

Zbytek druhého dne strávil tím, že se díval do pouště. Naslouchal svému srdci. A poušť naslouchala jeho strachu.

Řeč obou byla stejná.

Třetího dne shromáždil generál své nejvyšší velitele.

„Pojďme se podívat na mládence, který se proměňuje ve vítr," řekl Alchymistovi.

„Proč ne," odpověděl Alchymista.

Chlapec je zavedl na místo, kde byl předešlého dne. Tam všechny požádal, aby si sedli.

„Bude to chvíli trvat," řekl.

„Nespěcháme," odpověděl generál. Jsme muži pouště."

Chlapec se zadíval na obzor před sebou. V dálce byly hory, byly tu duny, skaliska a plazivé rostliny zápasící o život tam, kde přežití bylo nemožné. Byla tam poušť, po níž putoval tolik měsíců, a přece poznal jen její nepatrnou část. A na té části našel Angličana, karavany, válku kmenů a oázu s padesáti tisíci datlovníky a třemi sty studnami.

„Co tady zase chceš?" zeptala se poušť. „Nevynadávali jsme se na sebe dost včera?"

„Na jednom místě přechováváš bytost, k níž cítím lásku," řekl chlapec. „Když tedy pohlížím na tvé písčiny, dívám se i na ni. Chci se k ní vrátit a potřebuji tvou pomoc, abych se mohl proměnit ve vítr."

„Co je to láska?" zeptala se poušť.

„To je když sokol létá nad tvými písčinami. Protože tys pro něj zelená louka a on se nikdy nevrací bez úlovku. Zná tvé skály, tvé duny a tvé hory a ty jsi k němu štedrá."

„Sokolí zobák si ze mě pořád něco bere," řekla poušť. „Po celé roky se starám o jeho lovnou zvěř, napájím ji tou trochou vody, co mám, ukazuji, kde je potrava. A sokol si jednoho krásného dne slétne dolů, zrovna když mám na svých písčinách pocítit něhu té zvěře. Pak mi unáší to, co jsem odchovala."

„Přece právě proto ses o tu zvěř starala," odpověděl chlapec.

„Aby živila sokola. A sokol bude živit člověka. A člověk pak jednoho dne bude živit tvé písčiny, a tam se znovu objeví lovná zvěř. Takový je běh světa."

„A to je láska?"

„Ano, to je láska. Ta působí, že lovná zvěř se promění v sokola, sokol v člověka a člověk znova v poušť. A ta působí, že olovo se promění ve zlato; a zlato se opět skryje pod zemí."

„Nerozumím tvým slovům," řekla poušť.

„Stačí, když porozumíš, že kdesi na tvém písku na mě čeká jedna žena. A proto se musím proměnit ve vítr."

Poušť chvíli mlčela.

„Dám ti svůj písek, aby do něho mohl dout vítr. Sama však nemohu udělat nic. Popros o pomoc vítr."

Zvedl se lehký vánek. Velitelé pozorovali chlapce, jak v dálce rozmlouvá řečí, kterou neznají.

Alchymista se usmíval.

Vítr doletí až k chlapci a dotkl se jeho tváře. Vyslechl jeho

rozmluvu s pouští, protože žádnému větru nic neujde. Vítr si létá světem a nemá místo zrození ani smrti.

„Pomoz mi," řekl chlapec větru. „Jednou jsem v tobě zaslechl hlas své milé."

„Kdo tě naučil mluvit řečí pouště a větru?"

„Moje srdce," odpověděl chlapec.

Vítr měl mnoho jmen. Tam se mu říkalo *scirocco*, protože Arabové věřili, že přichází ze zemí zalitých vodou, kde žijí černoši. V té daleké zemi, odkud přicházel Santiago, mu zase říkali levantský vítr, protože věřili, že přináší písek z pouště a válečný ryk bojů s Maury. A možná kdesi v kraji ještě vzdálenějším od tamějších pastvin si lidé myslí, že se ten vítr rodí v Andalusii. Vítr však nepřichází odnikud a nemíří nikam, a proto je silnější než poušť. Jednou se budou moci v poušti sázet stromy, ba i chovat ovce, ale vítr ovládnout nedokáže nikdo.

„Z tebe vítr být nemůže," namítl vítr. „Jsme různých povah."

„To není pravda," odpověděl chlapec. „Zatímco jsem s tebou bloudil po světě, poznal jsem tajemství Alchymie. Mám v sobě větry, pouště, oceány, hvězdy a všechno, co bylo ve Vesmíru stvořeno. Učinila nás táž Ruka a máme touž Duši. Chci být jako ty, všude proniknout, křižovat moře, odvát písek, který zakrývá můj poklad, přinést si hlas své milé."

„Tuhle jsem slyšel, co si povídáte s Alchymistou," pravil vítr.

„Říkal, že každá věc má svůj Osobní příběh. Lidé se nemohou proměňovat ve vítr."

„Nauč mě, jak bych se jím na chvíli stal," prosil chlapec. „Pak bychom si mohli promluvit o neomezených možnostech lidí a větrů."

Vítr byl zvědavý a tohle ještě neznal. Byl by si rád o tom promluvil, ale nevěděl, jak lidi proměňovat ve vítr. A přitom uměl tolik věcí! Dělal pouště, potápěl lodě, kácel celé lesy a proháněl se po městech plných hudby a divných zvuků. Myslel si, že nezná mezí, a teď mu tady nějaký chlapec říká, že jsou ještě další věci, které by vítr mohl dělat.

„Říká se tomu Láska," řekl chlapec, jakmile si všiml, že už ho skoro přemluvil. „Když někdo miluje, dokáže se stát čímkoli, co bylo stvořeno. Když někdo miluje, vůbec nemusí rozumět tomu, co se děje, protože všechno se začne dít v nás

a člověk se může proměnit ve vítr. Pokud mu ovšem nějaký vítr pomůže."

Vítr byl velice pyšný a chlapcova slova ho podráždila. Začal foukat rychleji a vířil pouštní písek. Nakonec však musel uznat, že přestože proletěl celý svět, neví, jak proměňovat lidi ve vítr. A neznal Lásku.

„Když jsem se proháněl po světě, všiml jsem si, že hodně lidí mluví o lásce a dívá se přitom k obloze," řekl vítr, kterého zlobilo, že se musí smířit se svými mezemi. „Možná by ses měl raději zeptat oblohy."

„Tak mi pomoz," požádal ho chlapec. „Zahal to tu prachem, abych se mohl dívat na slunce a neoslepnout".

Vítr tedy zadul ze všech sil a obloha byla plná písku, přes který místo slunce prosvítal jen zlatý kotouč.

V táboře nebylo pomalu nic vidět. Muži z pouště už ten vítr znali z dřívějšíka. Jmenuje se *samum* a je podle nich horší než mořská bouře — oni totiž moře neznají.

Koně řičeli, zbraně zasypával písek.

Jeden velitel se na skalisku obrátil ke generálovi:

„Bylo by možná lepší s tím skončit."

Chlapce už skoro neviděli. Tváře měli zahalené modrými šátky a v očích se jim teď zračil jen úžas.

„Skončeme s tím," naléhal také jiný velitel.

„Chci vidět velikost Alláhovu," řekl s úctou generál. „Chci vidět, jak se lidé proměňují ve vítr."

Zapamatoval si však jména těch dvou mužů, kteří projevíli strach. Jakmile vítr utichne, zbaví je velení, protože mužové z pouště strach necítí.

„Víš mi pověděl, že znáš Lásku," řekl chlapec Slunci. „Jestliže znáš Lásku, znáš také Duši světa, která je učiněna z Lásky"

„Z místa, kde jsem," pravilo Slunce, „mohu vidět Duši světa.

Ta se dorozumívá s mou duší a společně dáváme růst rostlinám a posíláme ovečky do stínu. Z místa, kde jsem — a jsem hodně daleko od světa —, jsem se naučilo milovat. Vím, že kdybych se jen o trochu víc přiblížilo k Zemi, všechno na ní zahyne a Duše světa přestane existovat. Proto se na sebe díváme a milujeme se; já jí dávám život a teplo a ona zase mně smysl života."

„Znáš Lásku," opakoval chlapec.

„A znám Duši světa, protože si hodně povídáme na téhle nekonečné cestě Vesmírem. Říká mi, že její největší problém

je v tom, že až dosud jen nerosty a rostliny pochopily, že vše je jedno. A k tomu není třeba, aby železo bylo stejné jako měď a aby měď byla stejná jako zlato. Každý v tom jednom plní své přesné určení a všechno by bylo symfonií míru, kdyby se Ruka, jež to vše napsala, byla zastavila po pátém dni stvoření.

Nastal však ještě šestý den," řeklo Slunce.

„Jsi moudrý, protože vidíš všechno s odstupem," odpověděl chlapec. „Ale přece jen neznáš Lásku. Kdyby nebylo šestého dne stvoření, nebylo by člověka a měď by byla navždy mědi a olovo olovem. Je pravda, že každý má svůj Osobní příběh, ale ten se jednoho dne naplní. Je tedy třeba proměnit se v něco lepšího a mít nový Osobní příběh, dokud Duše světa nebude skutečně jedním jediným,"

Slunce se zamyslelo a rozhodlo se zářit ještě víc. Vítr, jemuž se ten rozhovor zamlouval, zadul také silněji, aby Slunce chlapce neoslepilo.

„Proto existuje Alchymie," řekl chlapec. „Aby každý člověk hledal a našel svůj poklad a chtěl pak být lepší než ve svém dosavadním životě. Olovo bude plnit svou úlohu, dokud je svět nepřestane potřebovat; pak se bude muset proměnit ve zlato.

Tak to dělají Alchymisté. Ukazují, že když se pokoušíme být lepší, než jsme, všechno kolem nás se také zlepšuje."

„A proč říkáš, že neznám Lásku?" otázalo se Slunce.

„Protože Láska neznamena stát na místě jako poušť, ani létat světem jako vítr, ani pozorovat všechno z dálky, jako ty. Láska je síla, která proměňuje a zlepšuje Duši světa. Když jsem do ní pronikl poprvé, myslel jsem, že je dokonalá. Pak jsem však viděl, že je odrazem všeho tvorstva a jsou v ní jejich války a vášně. To my živíme Duši světa, a země, kde žijeme, bude lepší nebo horší podle toho, jací budeme my. A tady záleží na síle Lásky, protože když milujeme, vždycky si přejeme být lepší, než jsme."

„Co ode mě chceš?" zeptalo se Slunce.

„Abys mi pomohlo proměnit se ve vítr," odpověděl chlapec.

„Příroda mě zná jako nejmoudřejší ze všeho tvorstva," řeklo Slunce. „Nevím však, jak tě proměnit ve vítr."

"Na koho se tedy mám obrátit?"

Slunce se na chvíli zamyslelo. Poslouchaje vítr, a ten po celém světě roznese, že jeho moudrost je omezená. Není však

možné tohohle chlapce, který mluví Řečí světa, nějak odbýt.
„Promluv si s Rukou, která všechno napsala," rozhodlo Slunce.
Vítr spokojeně zahučel a zadul silněji než kdykoli předtím.
Stany se začaly vytrhávat z písku a zvířata se vymanila z otěží.
Muži na skále se drželi jeden druhého, aby je nesmetly poryvy větru.

Chlapec se tedy obrátil k Ruce, která všechno napsala. Ale místo aby něco řekl, zůstal zticha, protože cítil, že i Vesmír mlčí.
Ze srdce mu vytryskla síla Lásky a on se začal modlit. Modlil se jako nikdy dřív, protože to byla modlitba beze slov a bez proseb. Neděkoval za to, že ovce našly pastvu, ani neprosil, aby prodal víc skla, ani nežádal, aby žena, kterou poznal, čekala na jeho návrat. V nastalém tichu chlapec pochopil, že i poušť, vítr a slunce hledají znamení, která ta Ruka napsala, a snaží se uskutečnit svou cestu a pochopit, co je napsáno na pouhém smaragdu. Věděl, že ta znamení jsou rozeseta po Zemi a v Prostoru a že zdánlivě nemají žádný důvod či význam, a že ani pouště, ani větry, ani slunce a ani lidé nevědí, proč byli stvořeni. Ta Ruka však k tomu všemu důvod má a jen ona je s to dělat zázraky, měnit oceány v pouště a lidi ve vítr. Protože jen ona chápe, že vyšší záměr posouvá Vesmír k bodu, kde se šest dní stvoření promění ve Velké dílo.

A chlapec se pohroužil do Duše světa a viděl, že Duše světa je částí Duše Boží, a viděl, že Duše Boží je jeho vlastní duší.
A že tedy může konat zázraky.

Samum toho dne dul jako nikdy dřív. Po mnohá pokolení se pak mezi Araby vyprávěla zkazka o mládenci, který se proměnil ve vítr, pobořil vojenské ležení a vzdoroval síle nejmocnějšího generála z pouště.

Když *samum* ustal, všichni se podívali k místu, kde mladík stál. Už tam však nebyl; zahlédli ho až na druhém konci tábora vedle hlídky skoro zasypané pískem.

Takové čáry muže vyděsily. Jen dva lidé se usmívali: Alchymista, protože našel pravého učedníka, a generál, protože tento učedník pochopil slávu Boží.

Nazítří se s nimi generál rozloučil a nařídil, aby ozbrojený doprovod s nimi jel až tam, kam budou chtít.

Jeli celý den. Když už se připozdívalo, octli se před koptským klášteřem. Alchymista poslal ozbrojený doprovod zpátky a sesedl z koně.

„Odtud už pojedeš sám," řekl Santiagovi. „K pyramidám jsou to jen tři hodiny cesty."

„Děkuji," řekl Santiago. „Naučil jste mě Řeči světa."

„Jenom jsem ti připomněl, co už jsi znal."

Alchymista zabušil na vrata kláštera. Otevřel mu mnich celý v černém. Něco si řekli koptsky a Alchymista pobídl Santiaga, aby šel dál.

„Poprosil jsem, aby mi na chvíli půjčili kuchyň," řekl.

Odebrali se tedy do klášterní kuchyně. Alchymista rozdělal oheň a mnich přinesl trochu olova, které Alchymista roztavil v železné nádobě. Jakmile se olovo rozteklo, vyndal ze svého vaku to podivné vejce z nažloutlého skla. Odškrábl vrstvičku tenkou jako vlas, obalil ji voskem a vhodil do nádoby s olovem.

Směs zrudla jako krev. Nato Alchymista stáhl nádobu z ohně a nechal vše vychladnout. Mezitím hovořil s mnichem o válce kmenů.

„Potrvá dlouho," řekl.

Mnicha to zamrzelo. Už dlouho stály karavany v Gíze a čekaly, až válka skončí. „Děj se vůle Boží," řekl.

„Přesně tak," odpověděl Alchymista.

Když nádoba vychladla, mnich a chlapec nechtěli věřit svým očím. Olovo ztuhlo do kulatého tvaru nádoby, ale už to nebylo olovo. Bylo to zlato.

„Naučím se to jednou taky?" zeptal se Santiago.

„Tohle je můj Osobní příběh, a ne tvůj," odpověděl Alchymista.

„Chtěl jsem ti však dokázat, že to jde."

Znovu se vrátili ke klášterní fortně. Tam Alchymista rozdělil kotouč na čtyři části.

„To je pro vás," podal jeden díl mnichovi. „Za vaši laskavost k poutníkům."

„Dostávám víc, než si moje laskavost zaslouží," poznamenal mnich.

„To nikdy neříkejte. Uslyší to život a příště vám dá méně."

Pak přistoupil k Santiagovi.

„To je pro tebe. Jako náhrada za to, cos nechal generálovi."

Santiago už měl na jazyku, že je to mnohem víc, než mu dal, ale zůstal zticha, protože slyšel, co říkal Alchymista mnichovi...

„Tahle část je pro mě," pokračoval Alchymista a schoval si ji. „Protože já musím jet zpátky pouští a tam se bojuje."

Pak vzal čtvrtý díl a ten opět podal mnichovi.

„To je tady pro chlapce. Pro případ, že by to potřeboval."

„Já si ale jedu pro svůj poklad," řekl Santiago. „Teď už jsem blízko!"

„A já jsem přesvědčen, že ho najdeš," potvrdil Alchymista.

„Tak proč to děláte?"

„Protože už dvakrát jsi přišel o peníze, které jsi vydělal cestou.

Jednou ti je vzal zloděj a podruhé generál. Já jsem starý pověřivý Arab a věřím tomu, co říkají naše přísloví. Jedno z nich praví:

Všecko, co se stane jednou, už se nemusí stát nikdy. Ale všecko, co se stane dvakrát, určitě se stane i potřetí."

Nasedli na koně.

„Chci ti povědět příběh o snech," řekl Alchymista.

Santiago k němu popojel blíž. „Ve starém Římě žil za císaře Tiberia jeden dobrý muž, který měl dva syny: jeden z nich byl voják a poslali ho s vojskem do nejvzdálenějších končin císařství.

Druhý byl básník a krásnými verši okouzloval celý Řím.

Tomu otci se jednou v noci zdál sen. Zjevil se mu anděl a sdělil mu, že slova jednoho z jeho synů bude znát a opakovat celý svět, všechna příští pokolení. Starý muž se pak probudil a proléval slzy vděku, protože život k němu byl štědrý a vyjevil

mu něco, co by každého otce naplnilo hrdostí.

Krátce nato stařec zemřel, když se pokoušel zachránit nějaké dítě zpod kol vozu. A jelikož se celý svůj život choval řádně a spravedlivě, přišel rovnou do nebe a tam potkal anděla, který se mu tenkrát zjevil ve snu.

„Žil jsi jako dobrý člověk,“ řekl mu anděl. „Svou existenci jsi prožil s láskou a zemřel jsi důstojně. Mohu ti teď splnit jakékoli přání.“

„Život byl ke mně také dobrý,“ odpověděl stařec. „Když ses mi zjevil v tom snu, poznal jsem, že veškeré moje úsilí mělo smysl. Neboť verše mého syna zůstanou mezi lidmi po celá příští staletí. Pro sebe nic nežádám; kterého otce by však nenaplnila hrdostí sláva toho, o něhož pečoval v dětství a jehož vychovával v mládí. Rád bych se viděl v té daleké budoucnosti, v níž budou znít slova mého syna.“

Anděl se dotkl starcova ramene a oba se přenesli do daleké budoucnosti. Octli se na jakémsi nesmírně rozlehlém prostranství, kde tisíce lidí mluvilo nějakým cizím jazykem.

Stařec se rozplakal radostí.

„Věděl jsem, že verše mého syna básníka jsou dobré a nesmrtelné,“ pravil se slzami v očích andělovi. „Rád bych, abys mi řekl, kterou z jeho básní ti lidé opakují.“

Tehdy k němu anděl vlídně přistoupil a na tom nesmírně rozlehlém místě se s ním posadil na jednu z četných lavic.

„Verše tvého syna básníka byly v Římě velice oblíbené,“ řekl.

„Lidem se líbily a bavily je. Když však skončila Tiberiova vláda, zapomnělo se i na verše tvého syna. A toto jsou slova tvého druhého syna, který vstoupil do vojska.“

Stařec na něho vrhl užaslý pohled.

„Sloužil tehdy v jednom dalekém místě a stal se setníkem.“

Byl to také spravedlivý a dobrý člověk. Jeho služebník se jednou na smrt roznemohl. Tvůj syn se doslechl o nějakém Rabbim, který léčí nemocné, a tak se za ním vypravil. Šel řadu dní a cestou přišel na to, že muž, jehož hledá, je Syn Boží. Mluvil s lidmi, které Rabbi vyléčil, osvojil si jeho učení, a přestože byl římským setníkem, obrátil se na jeho víru. Až k němu jednou ráno konečně došel.

Pověděl mu, že má nemocného služebníka. A Rabbi byl hned ochoten jít k němu domů. Ale setník, člověk věřící, se

podíval Rabbimu hluboko do očí a pochopil, že opravdu stojí tváří v tvář Synu Božímu.

Tu všichni kolem vstali.

Tohle jsou slova tvého syna,' řekl anděl starci. Jsou to slova, která tenkrát řekl Rabbimu a na něž se od té doby už nikdy nezapomnělo: *Pane, nejsemť hoden, abys všel pod střechu mou, ale toliko rci slovo, a uzdraven bude služebník můj.*"

Alchymista popohnal koně.

„Každý člověk na Zemi, bez ohledu na to, co dělá, hraje vždycky hlavní roli v Historii světa," řekl. „A obvykle o tom neví."

Santiago se usmál. Nikdy ho nenapadlo, že život pastýře by mohl být tak důležitý.

„Sbohem," řekl Alchymista.

„Sbohem," odpověděl chlapec.

Santiago už jel dvě a půl hodiny pouští a snažil se pozorně naslouchat svému srdci. Neboť ono mu mělo odhalit přesné místo, kde je ukrytý poklad.

„Tam, kde bude tvůj poklad, bude i tvé srdce,“ řekl Alchymista. Santiagovo srdce však mluvilo o něčem jiném. S hrdostí vyprávělo o pastýři, který opustil své ovce a šel za snem, který se mu zdál po dvě noci. Vyprávělo o Osobním příběhu a o mnoha mužích, kteří učinili totéž a vydali se hledat daleké země nebo krásné ženy a čelili lidem své doby s jejich názory a předsudky. Ustavičně mluvilo o cestách, objevech, knihách a velkých změnách.

Právě když se chystal vstoupit na jednu dunu — a teprve v té chvíli — mu srdce pošeptalo: dávej pozor na místo, kde se rozpláčeš. Protože na tom místě jsem já, a tam je tvůj poklad. Santiago pomalu stoupal vzhůru. Na nebi plném hvězd zase zářil úplněk; šli tedy pouští celý měsíc. Svit luny a hra stínů na písčném přesypu měnily poušť v rozvlněné moře a připomínaly chlapci den, kdy nechal svého koně jít volně po písčinách, až se objevilo dobré znamení pro Alchymistu. Svit luny zaléval i mlčení pouště a všechny poutníky hledající své poklady.

Když pak krátce nato vystoupil na vrchol duny, srdce mu poskočilo. V září měsíce se uprostřed pouště velebně a slavnostně tyčily egyptské pyramidy.

Santiago padl na kolena a rozplakal se. Děkoval Bohu, že uvěřil ve svůj Osobní příběh a že jednoho dne potkal krále, kupce, Angličana a Alchymistu. A především ženu z pouště, díky níž pochopil, že Láska nikdy neodloučí muže od jeho Osobního příběhu.

Z výše egyptských pyramid shlížela na Santiaga celá staletí. Kdyby chtěl, mohl se teď vrátit do oázy, vzít s sebou Fáti-mu a žít dál jako prostý pastýř. Vždyť Alchymista žije v poušti, přestože rozumí Řeči světa a umí proměňovat olovo ve zlato. Nikomu nemusí ukazovat své umění a moudrost. Zatímco on sám šel za svým Osobním příběhem, naučil se všemu, co potřeboval, a prožil vše, o čem snil.

Teď však došel k svému pokladu a dílo je úplně teprve tehdy, když je dosaženo cíle. Tady, na téhle duně, se rozplakal. Podíval se na zem a uviděl, že na místě, kam skanuly jeho slzy,

leze skarabeus. Za dobu strávenou v poušti už se poučil, že v Egyptě jsou skarabeové symbolem Boha. Měl před sebou další znamení. Začal tedy kopat. Předtím si ještě vzpomněl na Sklenáře: nikdo by si nedokázal postavit pyramidu na dvoře, i kdyby hromadil kamení po celý svůj život. Celou noc na tom místě kopal a nic nenašel. Z výše pyramid na něho mlčky shlížela celá staletí. Ale nevzdával se: ustavičně kopal a zápasil přitom s větrem, který mu kolikrát znovu zavál jámu pískem. Už skoro nevládl rukama, celýma zkrvavenýma, ale pořád věřil svému srdci. A srdce mu řeklo, aby kopal tam, kam skanou jeho slzy.

Najednou, zrovna když se chystal vytáhnout pár kamenů, na něž narazil, zaslechl kroky. Blížili se nějakí lidé. Proti měsíci nemohl rozeznat ani jejich oči, ani tváře.

„Co tady děláš?“ zeptala se jedna z těch postav. Santiago neodpověděl. Dostal však strach. Strach proto, že poklad měl na dosah ruky.

„Utíkáme před válkou kmenů,“ řekl druhý. „Chceme vědět, co tam schováváš. Potřebujeme peníze.“

„Nic neschovávám,“ odpověděl Santiago. Jeden z příchozích ho však násilím odtáhl od jámy. Druhý mu začal prohledávat kapsy. A našel v nich kus zlata.

„Má zlato,“ řekl jeden z lupičů. Měsíc ozářil tvář muže, který ho prohledával, a chlapec Spatřil v jeho očích smrt.

„Další zlato tam asi bude zahrabané,“ řekl druhý. A přinutili ho, aby kopal. Uposlechl je, ale nic nenašel. Tak ho začali bít. Tloukli ho, dokud se na obloze neobjevily první sluneční paprsky. Z šatů mu zbývaly cáry a cítil, že je blízek smrti.

„Co by ti byly platné peníze, kdybys měl umřít? Jen málokdy dokážou peníze zachránit někoho před smrtí,“ řekl tenkrát Alchymista.

„Hledám poklad!“ vykřikl nakonec Santiago. A přestože měl ústa od ran rozbitá a oteklá, pověděl jim, jak se mu podvkrát zdálo o pokladu, zakopaném poblíž egyptských pyramid. Ten, který vypadal jako jejich vůdce, se dlouze zamyslel. Pak řekl jednomu ze svých druhů:

„Nech ho být. Nic víc nemá. Tohle zlato určitě ukradl.“
Chlapec padl tváří do písku. Dvě oči se po něm otáčelo; byl to vůdce lupičů. Santiago se však díval k pyramidám.

„Jdeme pryč,“ řekl vůdce ostatním.

Potom se obrátil k chlapci:

„Neumřeš,“ řekl. „Budeš žít a pochopíš, jaký jsi byl hlupák. Tady, zrovna na tomhle místě, kde jsi, se mi také asi před dvěma lety zdál dvakrát po sobě sen. Zdálo se mi, že se mám vydat až do Španělska a vyhledat tam v pláních polozbořený kostel, kde se svými stády nocují pastýři a kde uprostřed sakristie roste fíkovník; a že když pod tím fíkovníkem budu kopat, najdu ukrytý poklad. Nejsem ale tak hloupý, abych putoval přes celou poušť jen proto, že se mi dvakrát zdá stejný sen.“

Potom odjeli.

Santiago namáhavě vstal a ještě jednou pohlédl k pyramidám.

Pyramidy se na něho usmály a on se srdcem plným štěstí jim ten úsměv oplatil.

Našel poklad.

EPILOG •

Chlapec se jmenoval Santiago. K opuštěnému kostelíku došel až za soumraku. V sakristii dál rostl fíkovník a polozborcenou klenbou bylo stále vidět hvězdy. Vzpomněl si, jak tu kdysi nocoval se svými ovce, a nebýt onoho snu, byl by strávil klidnou noc.

Ted' se vrátil bez svého stáda. Místo toho měl motyku. Dlouho se díval na oblohu. Pak vyndal z tlumoku láhev vína a napil se. Vzpomněl si na jednu noc v poušti, kdy se také díval na hvězdy a pil víno s Alchymistou. Myslel na všechny cesty, které vykonal, a na zvláštní způsob, jímž mu Bůh ukazuje poklad. Kdyby byl nevěřil opakovanému snu, nebyl by se setkal ani s cikánkou, ani s králem, ani s lupičem, ani... — prostě, bylo toho moc. Tu cestu však psala znamení, a nedalo se zabloudit, — pomyslel si.

Usnul, ani nevěděl jak, a slunce už bylo vysoko, když se probudil. Pak tedy začal kopat pod kořeny fíkovníku.

— Ty starý čarodějníku, — říkal si v duchu, — tys to všechno věděl. I kousek zlata jsi mi nechal, abych se mohl vrátit až sem do kostela. Mnich se smál, když mě uviděl tak rozedraného. Nemohl jsi mě toho ušetřit?

— Ne, — slyšel, jak mu říká vítr, — kdybych ti to pověděl, nebyl bys viděl pyramidy. Jsou moc pěkné, nemyslíš?

Byl to Alchymistův hlas. Santiago se usmál a kopal dál. Za půl hodiny narazil na něco pevného. O hodinu později už před sebou měl truhlici plnou starých španělských zlatáků. Bylo tam také drahé kamení, zlaté masky s bílými a červenými péry, kamenné modly posázené brilianty. Věci z nějaké dobovatelské výpravy, na kterou se v zemi dávno zapomnělo, a ani sám dobyvatel už si nevzpomněl, aby o tom pověděl svým dětem. Santiago vytáhl z tlumoku kamínky urim a thumim. Použil jich jen jednou, onoho rána na trhu. Život a cesta byly pořád plné znamení.

Schoval oba kamínky do truhlice se zlatem. I ony patřily k jeho pokladu, protože mu připomínaly starého krále, kterého už nikdy neměl potkat.

— Život je opravdu štědrý k tomu, kdo prožívá svůj Osobní příběh, — uvažoval. Tu si vzpomněl, že musí jít do Tarify

a dát z pokladu desátek cikánce. — Ti jsou ale mazaní, ti cikáni,
— pomyslel si. — Asi proto, že jsou pořád na cestách.
Znovu však začal vát vítr. Byl to východní vítr z Afriky.
Nepřinášel pach pouště, ani hrozbu maurského vpádu. Místo toho
přinášel vůni, kterou tak dobře znal, a zvuk polibku — který
se lehounce blížil, až mu spočinul na rtech.
Santiago se usmál. To se stalo poprvé.
„Už jdu, Fátimo, už jdu," řekl.